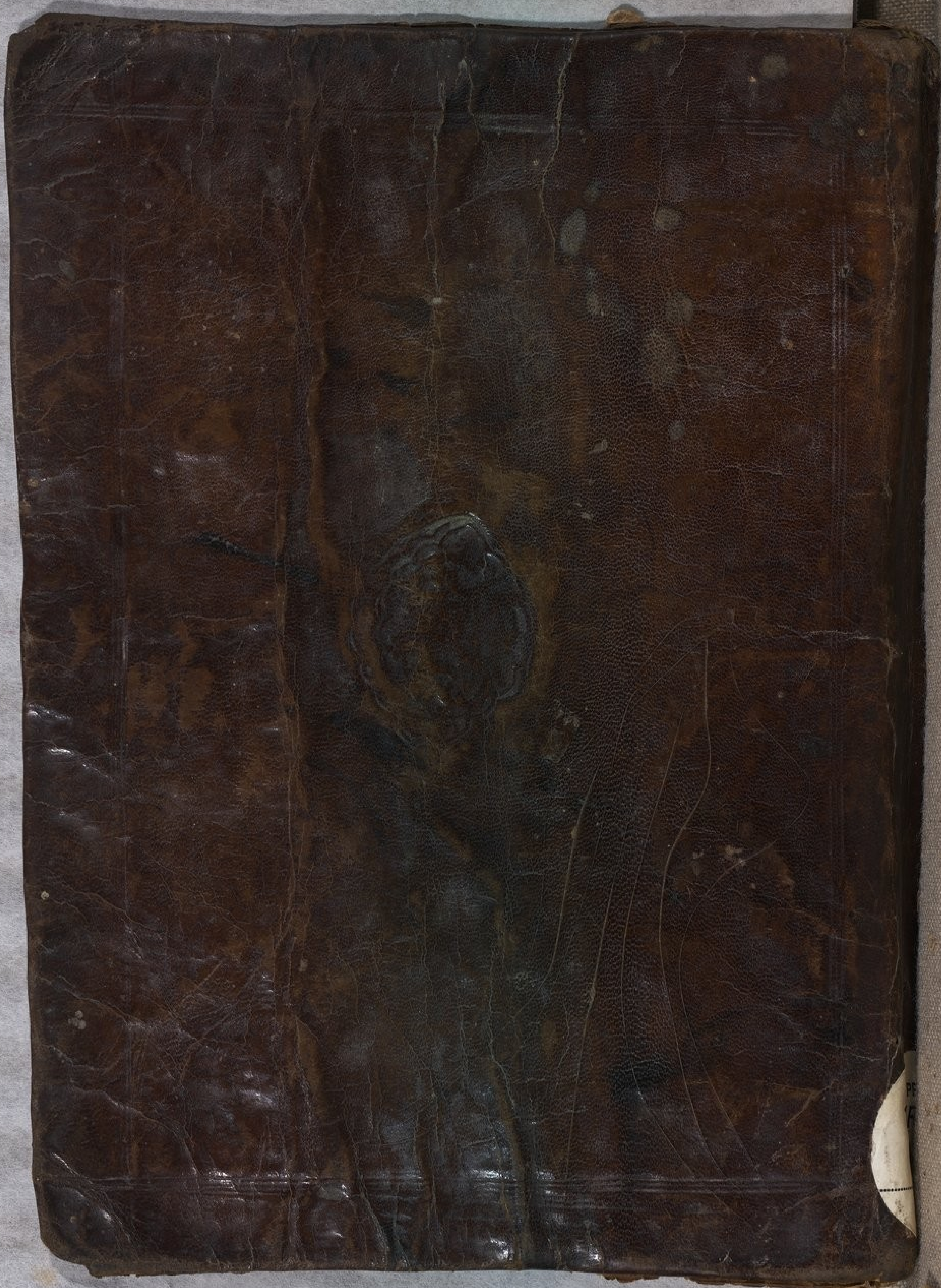
Supplément turc 199

Nataig' al fonoun. Foctural, seu
Conclusiones Scientiarum, Turcice.
Autor, cujus nomen reticetur tractat
compendiose de Historia, Philosophia
Mathesi, Metaphysica, Fundamentis Mo-
hammedanae Religionis, Corani explicatione,
Vita Religiosa, Interpretatione somniorum
et Incantationibus, de Re Medica, de Agri
cultura, de Astronomia, Sortilegiis, et
praestigiis. Scriptus est Codex an. hegirae
1029

Item Carmen Arabicum, cujus titulum
vide ad calcem opusculi Turcici.

1

Volume de 100 Feuillets
Le Feuillet 3 est blanc
23 Juillet 1880.

حروف سنه كه جزء بو حرفلردر

ا	ه	ج	ز	د	ب	و	د
١	٥	٣	٧	٤	٢	٦	٤

حروف شهور زبجهو ابدهزاج حرفلریدر

محرم	صفر	ربیع الاول	ربیع الآخر	جمادی الاولی	جمادی الآخر
ز	ب	ج	ه	و	ا
٧	٢	٣	٥	٦	١
رجب	شعبان	رمضان	شوال	ذی القعده	ذی الحجه
ب	د	ه	ز	ا	ج
٢	٤	٥	٧	١	٣

عدد ایام

یکشنبه (بازار)	دوشنبه (بازار ایرتسی)	سه شنبه (صالی)	چهارشنبه (چارشنبه)	پنجشنبه (پنجشنبه)	جمعه (جمعه)	شنبه (جمعه ایرتسی)
ا	ب	ج	د	ه	و	ز
١	٢	٣	٤	٥	٦	٧

غرّهٔ شهریه بیلمکه قاعده بودر که

سنه حرفیله آی حرفنی حساب ایدوب بیر طرح ایدسن نه قالورسه نظر ایدوب قنغی کونه دوشرسه غرّهٔ شهر اول کوندر مثلا بیک یکرمی طقوز سنه سنک سنه حرفی ز اولدی [illegible] ابتدا آی حرفی باشلنه آخر حرفی [illegible] بو منوال اوزره حساب ایدرسه حرفاری ایله آی حرفاری اشارت اولنمشدر و عدد ایام دخی کذلك اشارت اولنمشدر [illegible] قنغی کونه که واقع اوله عمل ایتمک کرکدر غفلت اولنمیه الله اعلم

سال ١/٣	سال ٢/٥	سال ٣/٧	سال ٤/١	سال ٥/٢	سال ٦/٤	سال ٧/٥	سال ٨/٦
سال ٩/٧	سال ١٠/١	سال ١١/٣	سال ١٢/٤	سال ١٣/٥	سال ١٤/٦	سال ١٥/١	سال ١٦/٢
سال ١٧/٣	سال ١٨/٤	سال ١٩/٦	سال ٢٠/٧	سال ٢١/١	سال ٢٢/٢	سال ٢٣/٤	سال ٢٤/٥
سال ٢٥/٦	سال ٢٦/٧	سال ٢٧/٢	سال ٢٨/٣				

رومی آیلرک بیانی در

مارت ٥	ابريل ١	مايس ٣	ترستي ٦	بالياسی ١	آغستوس ٣
سبتوري ٧	لخنوتري ٢	نوفوري ٥	دكوري ٧	ينار ٣	فلوارس ٦

عدد ايام

يكشنبه ١	دوشنبه ٢	سشنبه ٣	چهارشنبه ٤	پنجشنبه ٥	جمعه ٦	شنبه ٧

3

ذکر ترتیب فنذه

علم تاریخ　　علم حکمت　　علم هیئت　　علم کلام

علم اصول　　علم تفسیر　　علم تصوف　　علم تعبیر رؤیا

و افسون　　وطب　　علم فلاحت　　علم نجوم

علم فال　　وزجر

حمد بی حد احد بی ابتدایه که الف رسم ولیی هر ابتدایه اولدر وهم انتهایه
منتهادر، و شکر لا یعد نعمت بی غایته که نعم عامه‌سی فی کتاب اوزر بلکه نعم
بیان صغار و ضعفادر، مکون بی معاوندر که چوکان تکوین
ایله کوی آسمانی کرده‌اه و تکیه مکین ایله بساط زمینی ممهد و فناه
قلدی، قهاردر که عموم حقی تحفی محبتی رسول دافع اولمز و ماتدر که هولار
لطفنه توجوبت فرعون مانع اولمز، نحو الهی مقدس تشریف جاه، منزه
زنا بیده خیل و سپاه، معلا ز توصیف اهل بیان، منزه ز تعریف نام و نشان
معقا ز آلایش ماکزمان، مبرا ز آرایش مکو مان، نه کس را بدکنه نه ذاتش ظهور
نه درک را ذات پاک صنعتش حضور، مجرد ز ترکیب وهم و خیال، بری ز تحنهای
اهل ضلال، مناجات الهی تا به تهور که خلق کلاب نار نجولا آتشندن کانون
دلهای مشتعلدر آب زلال صبر جمیل ایله زایل قل و بدرقه عفو
بینه که ظلام غیظ و شهوت پرده‌دار اولمشدر بارقه شمع هدایتی
ولوزاق صبح حالت ایله تار مار ایله، رباعی، یا رب که غریق لجه عصیانز
اولرکه کونی حسرت حرماننز، اسند وکال عجزی هب پشیمان اولدق، لطفک
قپوسنی سائل غفراننز، الهی اول کون که نوایب زندگانی تکن صدوکه قدح
ایلدوب شیشه وجود شکسته اوله، نجلی جوشوکی بد سنتنزه قلمه، الهی
اول کون که میزان عدل قوریلوب محسنه کفا و حسنه جازر فهی
لا ذلنه، فیض فضلک ایله ابوالقاسم شفاعتندن بی بهره ایله، درود و
سید المرسلین ومفخر آل اصحاب کزین ابو القاسم اول رحمة عالمین
رسول کزین مفخر مرسلین اکه که فرشته رحیله یه بعثت اکا جبرئیل دیدی آنکن

قو

قوالبنی . آتش نوزجه صوینه بی بیت دنک دوزخ ده آسیاب
فلک . وجودی اولوب هر تجرقدم . قورلدی نظام وجود عدم .
علیه ازهر الصلوات ما ترنح العنادل علی الشجر . وانور التحیات
ما تزین الشجر بالنور والثمر . وعلی آله واصحابه صاحبی محاسن
الاثار ومطائب السیر بعده بو حقیر بی تقصیر لمؤلفه جان کعبه سنک
بولنه ساعی ولتشنه وبغوار نوعی مستسقی عطشانه کبی دریا
کشانه فتوه وحریص وصلت جانانه کبی برمرتبه ده سکوه بو بابوب
تحصیل کمال ایچون مه کبی چراغ صبح جو معدن اهلال وهر برخط
کتابک عشقی ایله زاده ٔ تختیده با صبر ومجال ایدیم رباعی تا زولدیم
کوکل بسته ٔ زنجیر رسوم قوتلمدی اول وعدغدن نفس ظلوم کوبنزز
نیشیم ایله الم خلق کراننشب خفز اولورسم تعجب نیته که یوم علوم ما فهمده
فارغ اولسم کاهی عندلیب ناطقه القاده دوزبانده فنون حکایاتله
نغمه پرداز وکاهی چمن زار معرفت اسلافده کل چین کلکله پرده سازنغمه
ایدردی بالجمله کسب فضایله مایل وشهد الجهد اجلی من عسل الکسل
ایله عامل ایدیم اما تصاریف دهر دوره کوشه ٔ قرای تنجی وتحویلات امورلرن
جانب ثباته تجنب اغتشدم که رباعی محداوی تیج آثار وجود ثبت
روی دل لوحنه ایدر ارشهود هر کلشنیر ایدن حونونه شکل سراب
نابوده کورندی کوزمه چرخ کبود مانکا کیتیم خامه خلیع العذار مصوب
تابیغ مستر وبلبل طبع بی قراریمن تصنیفه آغاز نقش وتحریر ایلدی
اکرچه ساحل بحرون جویای کهر وسرمایه ٔ قدم ایکن طالب افسر لوحع
دراب عاقل هکلدر زیرا مَنْ صَنَّفَ فَقَدْ اسْتَهْدَفَ اِنْ اَحْسَنَ فَقَدِ اسْتَعْطَفَ
وَاِنْ اَسَاءَ فَقَدِ اسْتَقْذَفَ دیمشلردرکه اَلْمَرْءُ فِی فُسْحَةٍ مَا لَمْ يَقُلْ شِعْرًا
اَوْ يُؤَلِّفْ كِتَابًا باخصوص کلام ممکن مذکور حسن ترتیب بولمز خطا دل

تهذيب اولنمش مجتهدانه اداء لطيفه‌سی واقع اولان نظم اشعار وارثنك
سمتنك نقاط وحروفی ثمين برقلم والفاظی طوق لسانندر لکن نظر کرامت
ايله ناظر وامن عفو ايله نقصنی زوليجانی رشحهٔ قلم کوم اهل عيبه عيب
ايده‌لر اعتماداً عليه بو مجموعه جمعنه نصيب خاطر اولندی که بر فنی معتبر ايکی
علومده علامات وسبقی آنی بيانه اولنه زيرا العلم جم بلوغ کمال
الی محال وتحصيل خيال زنيته که بعض دردر نظم ما حوى العلم جميعاً رجل
لا ولو مارسه الف سنة انما العلم عميق بحره فخذوا من كل شيء احسنه
کسبه قابل هر کل جميع فنونه کتبه بکيبيلن ايدرجه وطلب لازم اولاه نقائل
اخذ ابنه دوفی نفسی تعب دريه تجب ما لا يدرك كله لا يترك كله باری
بو کتابه بو جهته نظر ايده فی مجلة فضيلت علومدن بهره ومحروم اولميه هر قوه
بربر کره وهر برنه ايشنده برقطعه کمتر حاصل ايده‌ر اکرچه بو فنلر منظوم کتب
مشهوره‌ده سلک بيانه منتظم دردر اما قوه‌سه اولماه کثيره‌ده سالکين سالک
نه حاصل ونه تکميل درفن طلوع ايده اختروه فوق درفن اولانه بونر
واصل اولماغه آخرين فکر [illegible] فتيه [illegible] وتحقق
بعض معتبره‌ده ترجمه ايده‌ويب الطاف لندم اکثر تهامی قطب الکاملين [illegible]
المدارج والمعالی امام غزالی حضرتلرينه نسبت اولنور بر اقيمة العلوم اولو
کتابده وبعض مسئله‌لری حضرت عبدالرحمن البسطامی‌نك فواتح مسکيه سنده
وموضوعات العلوم ادلو کتابده وسائر رسائل اکابرده وکتب معتبره
انتخاب ايده‌ويب وبو مختصر تحرير اولندی ايکی فنی مختاره مشتمل قلدم که
ملکه قدرت البر [illegible] مسئلهٔ [illegible] اولا [illegible] فتنه [illegible] فخر
اخفيه ايلدم که هر بری موآلبه ثلثه کبی زبون اکان ونتيجه لعطاء اولا وبيان
علم المؤثر برماه وهر مسئله فنی تشکر کتب معتبره‌دن مختارنه کماهی اخذ ايده
تحرير المعانی [illegible] لسانه ترکی جلوه کر ومعنيه مختصر قلدم وهر فنك تعريفی

وموضوعی

وموضوعي وفنده غايت وغرضي نه ايدوكني واول فنده اولان كتب
معتبرهٔ وجيز ووسيط ومطول وبسيط اعلام كتاب والقاب مؤلفين
ايله اعلام ايتدم وكتابك اولنده جوانه فاضل حكايه سن عنوان ايتدم
كه نيجه مسائل جليله يه مشتمل وآخرنده قصهٔ بشر وشاه اولان كتوردم
كه سبب حصول جاه ومال وكدر داعيهٔ جد وطلب وباعث شوق
وطرب اولانلريدر كه افاضل علما تاريخ كبير ايدن امور صغيره ماده غايه
وعدت طلبه هر فنده جمع ايدوكم مسائل مهمه يه كه فهم مسائل ونفعي شامل
اولان هر محلده حسابيني ايله درج ايتدم اول سببدنه كتابه نتايج الفنون
ديو آد ويردم وبعده بو ايام جناب نه عالي يمثال حديقه فايقه وبدر
باكمال آسمان سلطنت آفتاب سپهر سعادت سپهر آفتاب عدالت جهانكير
جهانداران فوق الكيميه شهرياري وديباجهٔ ديوان فتح وظفر طراز
خلوت شاهنشهي لطف وتلطف وتوزيع بخش باري ساريه احقن پروردگار
يعني منقبت دولت وسلطنته عمر دينيه وابتداء ابداع وارايهده
نهايه وغايه كه بو امور مترتبه نك هر درنده فايدهٔ مترتبه وبو جمهور جميع
وحضور كه تقديم وتأخيرنده غرض واخير وغاية متاخر شمر آيت تأييد
باري صورت زمني ولاه معني آيات نصرت مهدي آخر زمانه
درتاج سلطنت درّ يتيمي درج معدلت آفتاب برج دولت ظل رب
مستعانه شاه كسرى جاه دارا منقبت سلطان مراد خسرو
جمشيد قدرت دولت كيتي ستانه حضرت فاروق حيدر سطوت
عثمان حيا پرتو نور چراغ دودهٔ عثمانيانه ظل ممدود سحاب
كبريا سنده آنوك يير شور رضالنده خركاه سپهر سايبانه قامت
موزونيله رفعت اهل شرع سرو بوستانه فاستقم ور أي رأي رزين
فيض تعليم معلم فاستقم وه متعلم فهرست فنون مكارم اخلاق

در وصف وزير سليمان پاشا اكبر اعظم نصير
فتح سلطان وزير شاه جهان

قانونه نتوه مناظم آفاق ناظر ناموس شریعت وحقیقت کاسر
ناقوس ملت کفر وضلالتدر حضرتلری بوجدار عنصرنی سرکشلکله
تاج رخ ابدارنی ویخنی بر دلارجوی وقاره هیبت شوکتنده تاجداراری
منقوش اولان معمور جاننده شمارلو اولنوریرت ملکت دکارهر
کمالکه وقار سکینت لازم هیئت ما وزهد وعصمت وارغل حقیقت لدوی شدر
شعر شهنشاه عادل که در عدل وجود عدیلش نیاید دگر در وجود
بنازیخنیده دلی دکترین لعای جهانش مراد دکر اینی بوده تا فلک راهدار
وجوده ثمنت شود باید اول یعنی سلطان بن سلطان سلطان مراد بن سلطان
سلیم خان بن سلیمان خان لازال ارتت ولیعانه وازال عدوه ولفناه
الی انقضاء الحیوة ولایامه بیت مبادا ایتلم حالتیله دولا وجودی انده
زمین متابع بلنده مطاوع فلک معاوم ملکت ملازم حضرتی باسعادتلری
شرف وکرامت همایونلری بونامه ناجیه سببله ابهت واحترام ودار عزت
توقیع تام ولوتقریرا لاکلام قلندی مرجوه در که من بعد حرکت محبایی معالی جلالی
ممنوح قبول اصحاب اقبال اولا بمن الملک الجلیل المتعال ذکر ترتیب
فنونه علم تاریخ علم حکمت علم هیئت علم کلام علم اصول علم تفسیر علم تصوف
علم تعبیر رؤیا ونحو وطب وعلم فلاحت علوم نجوم علم فال وزجر
وعنوانه کتاب عجایب نمادر علم تواریخ انبیا واحوال وذکر سلاطین حکما
قلنمشدر زیرا کریمه که زیجی معارف معرفة ذوات ارتت ومعنی علوم علم صفات
ارتت ودنیا بو حمایه کمال وقوف آثار بدیعه ده موثر قدیم استدلال حسابیله اولا
علم تاریخ مبدأ عالم وابتداء ظهور بنی آدمه موقوف در ثانیا علم طبایع
موالید ثلثه وامهات وترتیب اجناس وانواع علویات وسفلیات مربوطدر
ثالثا علم هیئات اجرام افلاک وطبقات نار وهوا وآب وخاکه منوطدر
سبب بودر که علم تاریخی علم حکمت وهیئت تعقیب اعتذار بعده وکالت

عمدة المقصود علم اصول دیندر دیو بیلنمشدر شیمدی هیچ ثم وثم عالی الترتیب
بر برلرینی تعقیب ایتمشدر ثانیا علمدن مقصود موقوف فارغ جهود
قال الله تعالى وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون ای لیعرفون معلومدر
شرف علم شرف معلوم حسبی ایله در زیرا دلایل توحید وبرهانین موقوف
متمسکدر هو تیز اهل ضلال وبدعتدر قال الله تعالى بل نقذف بالحق
على الباطل فيدمغه فاذا هو زاهق للاية نته کم اهل خلفادن کلمشدر
حکایت روایت اولنور که اولیاء باطله دن بعض تغیر بر جهود
بر کبیر بر تنوی بر باطنی بر برشا خلفاء بنی عباسدن
امیر المؤمنین والقوم باتق اولدقده جمع اولدیلر وعلماء اهل اسلامدن
بر جوانه ماهر اول مجلسده حاضر بولنور والثق باتق اول جوانه بو یهودیکم
بو جهود دنیا ایله متعلق سؤال ایلدکده لوم آثمرده جوانه مجال اولوریمی
سخن گفتن با جهود جوانه فاضل جهود جاهله بتوجه اولوب دیدیکه
یا رجل الیهود نیچون نبوت محمدده انکار وانکار وکوزدن اعوار ایدرسز
جهود چنین جواب ویروب دیدی که انکارمزه سبب بودر کیم محمد علیه السلام
موسی یوم امر ایتدی وکندی خلافنی امر ایتمشدر امر اولدقده خلافنی امر ایتمک
بدکدر که بتی رای بر رجعی پشیمانلق ویکدر حکیم اولانه پشیمانلق ناسزادر
جواب جوان سخندان ایتدی سیز دخی بیز کبی سز که خدای تعالی بنی آدمی
زمانه ایتدی وقرندن بیرابر حکایه ظاهرده جهود دیدیکه بلی جوانه ایتدی
خدای تعالی بو بابده که شهادة جمعت ویه بیت المقدسه توجه ایدیک
جهود ایتدی بلی جوانه دیدیکه پس احر حق کور دخی بدادر وبدا حکیمه ناسزادر
جهود جواب ویرمیوب مبهوت اولدی بو مقامده تحقیق مرام بودر که
طایفه یهود طعن ایتدی نسخ حکم انکار ونبوت موسی علیه السلام مؤبد
تأبید ابدی اصرار ایدرلر دلایل نقلیه وعقلیه ایله اولمشدر دلایل نقلیه

[illegible]

کتب الهیه‌دن مذکور اولان کلماتک هیچ بری یوقدر که حضرت موسی علیه السلام
تمسکوا بالسبت ای بالعبادة ما دامت السموات والارض دیمش اوله و هم
تواتر ایله منقول اوله و توریتده مسطور اولدیغی و شریعتی لا تنسخ و انا
خاتم النبیین دیمش جمله‌سی متواتردر دیو زعم ایدرلر الا بو دلالت ده کذبه
کتاب ایله جواب ویروب ایدرز که سزک اکثرکزده اولان توریته ایمان بزه
واجب دکلدر زیرا سزک عندکزده اولان وکلامکز توریتک نقلنده تواتر یا فی
دکلدر بنی اسرائیل اصحاب توریت بو قولده متفقلردر وقتا که بخت النصر
بنی اسرائیل ایله مستولی اولدی رجالنی قتل عام و ذریتلرینی اسیر
اتدی و توریتی احراق باکتاردی روی ارضده حافظ توریت قالمادی
بعض زعم ایتدیلر که اول زمانده عزیر بخت النصر الندن خلاص اولوب توریتی الهام
ایلدی و بعض اخبار یهودیده مرویدر که حضرت عزیر آخر عمرنده اول ملهم
اولان توریتی یازوب بر شاگردینه ویردی و بنی اسرائیل شاگرد مزبوردن
اخذ ایتدیلر بو تقدیرجه احکام توریت خبر شاگرد ایله ثابت ده خبر واحد جهتیله
مفید علم اولمز و بعض اخبار یهودده زعم ایتدیلر که شاگرد مزبور توریته زیاده
و نقصان و تحریف و تبدیل ایتدی پس بو تقدیرجه موثوق به اولمز و زعم
اخبار یهود ایلدیلر که توریتک نسخه‌لری اوچدر بریسی قبضه الینده در
بریسی سامریه الینده در بریسی نصاری الینده در و نسخ توریته اعتماد
دینمه اختلاف اولدی و نصاری الینده اولان توریتده دنیانک ابتداسندن
عمرلری بیک اوچیوز بیلده زیاده در و مسیحک خروجنده و آخر زمانده
ظهورنه وعد واردر و بونک خروجنده تحریم سبتک ارتفاعنه دخی وعد
واردر پس ثابت اولدیکه نقل ایتدکلری تأبید دین و تحریم حضرت موسی افترادر
العبادة بالسبت و لئن سلم تسلیم ایدیلورکه ذکر ایتدکلری کلام توریتده مکتوب
اولسون الا کلام مزبور ... مدت مدیده عبارتی اولسون و انا خاتم

النبیین

النبيين قولنده لام عهد ایچون اولسه مولونانینک انبیاسی دخی وقتنده
موجود ایدیلر که حضرت موسی ع م هرون ع م بیله مبعوث نبی ایدیلر ایدی
برکره موسی ع م هو آیتی حضرت جبرئیل طبراه ادیب اول اثنياده
ربى تعالى جانبندن انزال وحی ایدرکن کورر حضرت موسی ع م غيرت علیه
ایدوب ربی تعالی حضرتنه ورنه بیک بنی یاز روحی بریکچوم قبض اولنه وانا
خاتم النبيين کلامی اول مقامده وارد اولدی زول معنا اول هلاکه
اولان انبیا بنی خاتمی ع م دیمک اولور دیو بیلنا **مسئلة على جواز النسخ**
على وجوه تكلم بجواز اهل اسلامک جواز نسخه ایکی جواز نسخه مسلم اولان
وجود نسخ ولیل سمعیلری بودر که نکاح اخوات شریعت آدمده موجود
ایدی بعده منسوخ اولدی ولکنه وجوده ابله استمتاع حلال ایدی
زیرا حضرت حوا آدمک ضلعندن مخلوق ایدی حالا منسوخ اولدی
وجمع بین الاختین شریعت یعقوب ع م ده مشروع ایدی حالا منسوخ اولدی
ویوم سبتده عمل ایتمک شریعت موسی ده اول مشروع ایدی حالا منسوخ
اولدی زیرا یهود متفقدرلر که سبت شریعت مخصوصه اولدی ورفع
اباحت اصلیه بر نوع قسمدر نسخدر زیرا ناس جمیع ما من مهملا ترکه
اولنمشدر لابن هر وقتده عالم رجلی وحرمتی بیان ایدر شریعت
فائز اولمز **پس** اباحت وتحریم جمیع اشیاها شریعت ایله ثابت اولیجق
اباحتک رفعی رفع حکم شرعی اولور رفع حکم شرعی خود منسوخ در ایلیه
نسخه قائل اولمایان ملتک یهودیلر در ملزم اولورلر **قال في السفر الثاني**
من التوراة كل عبد خدم ست سنين يعرض عليه العتق فان لم يقبل ثقب
اذنه ويستخدم ابدا ثم قال في موضع آخر يستخدم خمسين سنة ثم يعتق في تلك السنة **والامثال ذلك كثيرة**
یعنی توریتک ایکنجی جزؤنده دیدی بر قولده که آلتی یل خدمت ایدن کا
عتق عرض اولنور دیو قبول ایتمزسه قولاغی دلنوب ابدی قول اولنورلر

بعده موضع آخرده دیدیکه التبدیل فی التشریع بعض اولسنده آنلره ملتزم
بونک استثناسی یعنی حکم ثانی حکم اولی نسخ ایتمک کتب الهیهده چوق
واقع اولمشدر لکن توریتده نقل اولنمشدر که طایفهٔ یهودن نسخک وقوعنی
کتب و کتابلری ایله انکار ایدرلر والدلیل العقلی لهم وطایفهٔ یهودک حجت
عقلیه‌لری اولدر که اگر البته الله تعالیدن و رسول الله تعالیدن بر امر واقع
اولسه مأمور به یعنی امر اولنان شیئک حسننه و نهی اولسه منهی
عنهک یعنی نهی اولنان شیئک قبحنه دلالت ایدر پس امر اولنان
حسن نسخ اولنسه حسنی زائل اولوب قبیح اولماسنی ایجاب ایدر و نهی اولنان
قبیح نسخ اولنسه قبحی زائل اولوب حسن اولماسنی اقتضا ایدر بو تقدیرجه
نسخ بدا ایجاب و عاقبت امورده جهل اسناد ایدر و الله تعالی عن ذلک
علوا کبیرا جواب بویله در که بعض اشیا اولور که بر وقتده مصلحته نافع اولور و بر وقتده
اولمز مثلا شوآب اوده یکیی فی هذا الحکم بالغة پس شی واحد بر زمانده حسن
بر زمانده قبیح اولمق جائزدر کذا فی شرح جامع الاسرار للمنار و غیره من الکتب
الاصولیة سخن کفتن باید بوک والله بالتحقیق جواب نکاه ایدوب اپی جواب
ترسایه وجه خطاب ایدوب سوآل وار ایسه جوابه ورویجک جوابه وارانه
وارنه دیدیکه اپی ترسا طریق نسطوریانی می دوترسن یا طریق یعقوبیانی
یا طریق ملکیانی می ترسا آیتدی که طریق یعقوبیان جوابه دیدیکه
آنلرک جه عیسی علیه السلام اعتقادهٔ نه سوزلری بندن ترسا دیدیکه قدیم
مریم ایله متحد و عیسی آنلرده متولد اولدی جوابه دیدیکه قدیمک حادث
ایله اتحادی وارلکن مریم ایله اتحادنه وجهله اولدی بیان ایت قدیم
متغیر اولوب حقیقت متبدل اولدی یا اوحالنی متغیر میدی
ترسا دیدی معاذ الله محال اولدیغی طریق نسطوریانه انتقال ایدوب دیدیکه
بن قول نسطوریانه قائل و آنلرک کتب بیله عالمم جوابه ایدیکه آنلرک جه

عیسی

عبارتدر. کلام ناطقی یعنی تنری اوغلی قدیم بالذات کتّی مریم ایله اتحادی
درلدن ایله درنه ذات ایله وکلدر جواب ویدیکم بزیم دعوی ایمانمز بودر که الله
انما امره اذا اراد شیئا ان یقول له کن فیکون عیسی ایلر روح الله ازلیده
دعوی اتحادی نه ایله اولدی تنری بونکز جوابی ملک اولمیوب طبیعی دکلیدر
اولوب جواب ویدیکم آنلرک قولی تنری آتیدی قدیم ایکی جوهردر بری ازلی بری
زمانی جوهر زمانی مریم ایله متحد اولوب ایکیسنده مسیحا بیله اولمغه آز اولدی
بس جواب ویدیکم سنک قولک اولمقدر که جوهر لوکش ... تنری ایدیلر تنری
آتیدیکم اول ناسوتی مسیحا ایدی لکن لاهوتی مسیحا زمنی در جواب ایدیکیم لاهوت
نیجه لاهوت در تنری ایدی لاهوت قدیم در مریم قدیم عدیم در جواب آتیدی
آنک اکبرسی ناسوت ایله متحد اولوب مخلوق ایله براولمادی دخی ظاهر در سخن
تنری منقطع اولوب واثبات کثیر ایله دخی مباحثه یه آغاز ایلدی سخن کفتن
باکبر جواب شخصدر بوزینک طرف کثیره در تنری آتیدی سوال که صانع عالم وموجد بنی آدم
برمیدر اکبر ویدیکه ایکی در جواب سببنده سوال ایدیکم کثیر اولوب ویدیکم عالمک
فاعلی اصلیدر ایکیدر بری خیر بری شر در فاعل خیر لایق دکلدر شری خالق اولا
جواب ویدیکم نیچون لایق اولمغه آتیدی که زیرا فاعل خیر خیر در بوکا فاعل شر
شر در بدتر در پس اکر بو جواب فاعل شر اولا کر که شر در بتر اولا جواب
ویدیکم ثابت درد که شر فعل اهرمن واهرمن شر در بتر اولا کبر ویدیکه
بلجواب ویدیکم پس بو اهرمن ویدیکک اصلده پیدا ویاخود هویدا اولور
کبر ویدی که قاکر بو جواب ده پیدا اولور بو وجهه که بوجواب ازلده فکر وخیال
قلدیکه بیچ کسنه ویکر حکومت شاهیسنه مانع برشریک منازع ظاهر اولادی پس اول
فکر بدده برجیو منافق مخلوق اولوب نامی اهرمن اولدی جواب آتیدی هوکیلی
شر اهرمنده عیان واهرمن فکر بوجوابده نمایان اولدیکه بو جواب هوکیلی شر
بتر وجمیع شرور دفع اولا نفوذ بالله من شر الشیاطین کبر لعین دخی دهشته

قال مجمع الاسکندرانی فی الملل والنحل

یعنی قدیم ربانیدر عقل ایله اولدینه

یعنی قدیم ذاتی واجب الوجود در

اولوب جواب جوازینه تحسین اولمدی **سخن گفتن با ثنوی** جوازه واتیغ باتق
اعمی ایله ثنوی یه التفات ایلیوب خبرینه متعلق کلمات کسیجک ثنوی یوز کیک
یزدان و اهرمن ایکی اصل قدیم مثبت یعنی نور و یعنی ظلمت در نور بالطبع
خیر و حکیم و ظلمت بالطبع شر و سفیهدر و دخی دیر که عالمده خیر نوردن
ظهور ایدر و دخی دیر که شر ظلمتدن صدور بولور جوازه دیدیکه اکثر
ظلمت و نور بنم حضورمده اولانلر ایکیدن بن آنلردن سؤال ایدرم که
مِن الظلامِ مِنکما یعنی ایکیکزدن قنغی ظلمتدر اکر جواب ویره نور دیرسه
که ظلمت بنم سوزم کذب و زور اولور کذب و زور ایسه شردر اولور
نوردن شر صادر اولمز و اکر جواب ظلمت دیرسه که ظلمت بنم سوزم
صدق اولور صدق محض خیردر ظلمتدن خیر صادر اولمز **پس** ثنوی
ملعونده جواب یوق متحیر اولوب آتش کردباده حال نه صالدی **و اتیغ باتق**
آفرین ایدی جوازنه بو ملحد حاسدی دخی اعتقاد فاسدنده الزام ایله دیو
سخن گفتن با ملحد باطنی جوازه ملحد باطنی یه باکر اوله اولوب سنده خیر بکا
بیان ایت دیدی که حق تعالی ظلمتده باطن دستوردر که پیغمبر صادق و امام
معصوم کرکدر که آنسز معرفت سبحانه ممکن اولمز جوازه دیدیکه سویله ای باطنی
باطنی که پیغمبرک صدقی و امامک عصمتی نه ایله منتبه اولور که قول آرینه اعتبار اولونوب
کندوی انقیاد اولنه باطنی آیتدی صدق پیغمبر معجزه سنده و عصمت امام
کلامی پیغمبردن معلوم اولور جوازه دیدیکه ایدی کوره لم معجزه حس ایله قبلنده
اولمدو عقل تقدیرنده انکله شعبده ما بیننده فرق حواس ظاهره ایله اولور تمکین
وکل زیرا حس غلط ایدر اکر عقل ایله اولورسه عقل امور باطنه یه دلیل اولور
لازم کلور بو تقدیرجه حق دستوردر اولمز ملحد سخننده متحیر و اولوب کفتاردن
ایقدر ایدی قالمادی **و اتیغ باته** بیوردی جوازه ظلمت فاخر کیده روب
و نعمت و آفرین بخش قلوب امرایلدی بر رسب تازی یه سوار ایدوب

الملاحدة قالوا النظر لا یفید العلم بل ... معرفته
بوردنده ... دیرجع الیه ... عنا
زیرا عقل امور باطنیه ... دلیل اولماز

بازار بغداده او ذیز سیم و ذرنظار لیدیلر و اول ملاعین برولار

وهالک اولدیلر **علم التاریخ** علم تاریخ عبرت نمای عالم و تبصیرت فزای بنی آدم

کتبخی و قایع دهور و وقوف ابلۀ تجرب امور و مدبر جمهور اولدیغندن نافعدر جه

بو قدر علوم ادبیه دندر **تعریفه** هو معرفة احوال الطوایف و رسومهم و عاداتهم

وصنایع اشخاصهم و انسابهم و موالیدهم و بلدانهم الى غیر ذلک **موضوعه**

احوال الاشخاص الماضیة من الانبیاء و الخلفاء و الملوک و غیر ذلک

الغرض منه الوقوف علی کیفیة تلک الاحوال **فائدته** العبرة و النصح

الکتب المصنفة فیه تاریخ ابن کثیر و تاریخ طبری و تاریخ ابن الجوزی

و تاریخ ابن حجر مجلدین و تاریخ صفدی مجلد ارج و تاریخ ابن الجوزی و مرآة

الزمان لابن جوزی سبع مجلد ارج و تاریخ شمس الدین خلکانی خمس مجلد ارج

و تاریخ جلال الدین سیوطی مجلد ارج و سیر الصحابة و الزهاد مجلد ارج

و حلیة الاولیا اعشر مجلد ارج و تاریخ نیشابوری و تاریخ بغداد کذلک و تواریخ

مجلد و کشف الغم فی تاریخ الامم مجلدین الى غیر ذلک **مسئله** فی اول الزمان

و ابتدای الدور انه قال رسول الله صلی الله علیه و سلم ان الزمان قد استدار

کهیئته یوم خلق الله السموات و الارض الى آخر الحدیث الشریف قطب العارفین

مولانا شیخ صدر الدین قونوی احادیث اربعین شرحنده بو حدیث شریفک

حل رموزنده افاده بیورمشلر که شیخ اکمل الدین شرح مشارقده نقل ایدر که

علوم الهیه تتبع ایتدکلری و اسرار حکمیه تنزل ایتدکلری کشف تام ایله بو بله

خبر ویرمشلردر که عرش اعظمک ابتدای دورانی برج میزانده و اقع اولدی زیرا

عدل روحانی اول حرکتده ظاهر اولدی فوالح حکمتده اولدیدر **ثم اعلم**

ان اول وجه زمان کان فی المیزان ابتدای نشأة برج میزاندن اولدی

بعد میزاندن عقربه عقربدن قوسه قوسدن جدیه جدیدن دلوه دلودن

حوته وار بحه اتن نتیجه ارواح سماویه و صور اصلیه حوت عرشده لبدایع

برج حمل دن یکرمی بیك یل حركات شمسیه ده اولان برجلرده قالدی و
سنبله یه گلنجه اولان بروج سته نك مدتی حكمت الهی یه بر بیك ییل اولدی
برج ده و سنبله نك اول حكمنده نوع انسانی حكم ربانی ایله ظاهر اولوب
خلعت وجوده گیدی و مدت دور سنبله یدی بیك ییلدر آخرنده بیك ییلده
رسول آدم بعث اولندی كه بر زمان جامع دوره دور سنبله ایله دوره میزانك اتصالی معنی
ده دوره میزان آخرته مخصوص در پس بعث رسول الله صلعم یوم دنیانك آخرته
اتصالی زمانی اولمشدر مثلا بعث رسول الله یوم قیامت ما بینی اول
نهارده طلوع شمس و ارجح اولان شام و كلوعدر تم كلام الشارح رح
ابتدای عالمی اقوال مختلفه وجه مشهور هر چه قدر ایسه بو كتابده نقل اولنور الی آخر
اولنمغین بو عزیزك كلامی ذكر اولندی قال رسول الله صلعم كان الله ولم
یكن شیء غیره وكان عرشه علی الماء وكتب فی الذكر ای فی اللوح المحفوظ
كل شیء خلق السموات والارض یعنی عالم كتم عدمده ایكن الله تعالی
موجود ایدی و عرشی ماء اوزره ایدی و فی لوح محفوظده جمیع اشیایی
یازمش ایدی تبعیت سموات و ارض خلق ایتدی شارح رح
اكمل الدین ایدر بو حدیث دلالت واردر كه اول مخلوقات بو عالمده ماء اولدی
سایر اجسام اندن خلق اولنه تلطیف ایله وتكثیف ایله ابو سعید بن جبیر
حضرتلری بیوروركه ابن عباسه سؤال ایتدم كه عرش ماء نه اوزره ایدی
قرار ایتدی سما و ارض هنوز مخلوق ده كل ایدی بیوردیلار كه ریح اوزره ایدی
ایدی پس نظر ایله علما بحر ظلمات و سفلیات قدم عرشه فلك العالی ی
محضا هوا نقطه راغب اولدی قادر در تم كلام الشارح بعده عالم
امكان ظاهر افقده مصور نباتیه زینتی و صورت حیوانیه هواییه سعد
اول نشو مخلوق اولدیكه طاقت و قدرت عائیه سنده اول مخلوق اولدی
بو جمله ده كی انكم و هو اول مخلوق اولدیغی معلوم اولا كه اول روحانی

روح رسول ربانی محمد علیه السلام در و اول جسم روحانی جسم آدم مکرم ایدی
دم بحر العلوم اولا که حضرت درسنبله بری بیک ییلدر و ابتدای ظهور نوع
بشر و وقت هکا فارح خیر و شر نیتی عالم آخرته بری بیک ییلدر کذا فی الفتوحات
مسئله فی سبب ظهور الانبیا و تواریخهم الطرب و قتا که اقتضای قضای
ربانی وجود نوع انسانه تک ایله اجل مسمی یعاشنه تعلق ایدی و انسانه
دخی امر معاشنه مستقل اولوب بلکه مدنی بالطبع اولوب ابنای جنسی
ایله معاوضه و معامله یه محتاج اولدیلر و معاوضه ایله عدالت و میزانه
عدالت میزانه نتیجه سیاستدر تحصیلت شارعه محتاج اولدیلر
حق سبحانه و تعالی بو سری بیک بیلدی هر بیک آراسنده شفقة للعباد
المستضعفین مجتهدات بالآیات و آیات ظاهره صاحبی مستحق طاعته ولا نوع
خلافت ربانی کوندردی که انده ارتکب سنته نظیر اولوب لوازم
و نوالی بشری خلافت مثبت و معجز قبیله پس محبته و خشیته جزا و عقاب
ذریعه مجازیه معرفتی ایجاب ایدوب معرفت مجازی حفظ الجوهر المجوب
مذکور عبادات مناکرت و صنع بیع اولندی صلوات خمس کبی و صوم کبی
ناته دنیاده سبب نفع عظیم و آخرته باعث اجر جزیل اولا پیغمبر مبعوث
اولدوغی دوره حاکم اولان کوکب طبیعته مبعوث قلندی الف اولی
آدم علیه السلام اولندی زحل انتقالی و آخر دوره شیث نبی علیه السلام دوره ایلچی
رسالتله مکرم قلندی الف ثانی ده ادریس نبی علیه السلام مرسل اولدی مشتری
مخصوصدر آنا کوکده اوتوز صحیفه منزل در الف ثالث نوح نبی علیه السلام مرسل
قلندی مریخ منتهی در هود نبی قوم عاده ارسال اولندی بو دوره ده هود
بو دوره ده عنوانه
اولدی و حنظله بن صفوان رسالتله مبعوث قلندی الف رابعه آب رحیم
حضرت ابراهیم مبعوث اولدی نبی مرسل در رساله روایته آب رحیم دیکدر
انتانیه شمس در ذو القرنین بو دوره ده در حضرت علی رجل صالح در دیدی

نظیرا نفع مبدئه ... شتری ... ابنا لعلمه ... منه

اعلم ان ادریس علیه السلام فی الرفع الی السماء کمال عیسی علیه السلام وکان کثیر الریاضة
متغلب بالقوة الروحانیة فی انسلاخ جنبه مبالغا فی التنزه وقد بقی
فی الریاضة و التعلق الی عالم القدس حتی بقی ست عشرة سنة لم ینم ولم یاکل
ولم یشرب ... ثم رفع الی السماء الرابعة التی هی محل القلب
ثم نزل بعد مدة بعکس کما نزول عیسی علیه السلام الی القبر نبینا علیه السلام
من شرح نفس الفصوص لمولانا جامی قدس سره
منه

عالمه نبی اولمشدر ایکنجی ده حضرت لوط و اسمعیل و اسحاق و یعقوب

و یوسف و ایوب و شعیب بو جمله انبیا و مرسلیندر الف خامسده

حضرت موسی صلوات الله علیه الی یوم الجزا تبلیغ رسالت قیلدی زبور

[illegible] نازل اولدی [illegible] بقائی معمور اولدی بو زمانده [illegible] خضر و بعضیلر

خلعت نبوت [illegible] و بعضیلر [illegible] ولایت [illegible] و یوشع نبی و الیاس

نبی ده اولمش نبی ایدی لقمان حکیم بعضیلر پیغمبر دیدیلر یونس ایدی ثم عزیر

ثم دانیال ثم زکریا ایدی بو دوره کی انبیا و مرسلیندن یحیی بن زکریا بوده [illegible]

کاردن تفصیل [illegible] و قوتنده [illegible] اولدی [illegible] که [illegible]

توریتی ازبر قرائت ایدردی و [illegible] عیسی [illegible] اول [illegible]

و قاتلی [illegible] انبیاده آخر مقتول یحیی در [illegible]

مقتوللردر روایت اولنور که بخت النصر دمشق [illegible]

قانی [illegible] بولوب [illegible] قانی [illegible]

بولدی بو ترتیب [illegible] موسی [illegible] بعث عیسی [illegible] مبعوث

اولدیلر [illegible] الف سادسده عیسی علیه افضل التحیة ساعة نبوت قدم [illegible]

[illegible] عطارد [illegible] ابن جوزی [illegible] معمور [illegible]

[illegible] فترتده که رسول بعث اولنماوب [illegible]

[illegible] اولدی [illegible] علم حبیب نجار و جرجیس

و عیسی [illegible] خالد بن سنان فترتده نبوت عنوانین بولمشدر

رسول ایدی [illegible] حقیقتده نبی ایدی قومی آنی ضایع ایتدی [illegible]

قرن رسول الله [illegible] الف سابعده حضرت محمد سید الکونین شهر

ربیع الاولک [illegible] کیجه اثنین کیجه‌سی ولادت ایتدی سن اربعینده

تاج نبوت ایله متوج اولوب رسول ثقلین اولدی [illegible] منسوب [illegible] اصحاب

تواریخ ایدر محمد علیه السلام عام فیلده طوغوب بنی سعده حلیمه آنی

بزه [illegible]

بر دخی آیت تسلیم اولندی بن جمعه اولدوغی جهتدن نه ولیدر و اسمی حلیم اولدوغی
خلق عظیم اوزره اولدوغندن نسبیل اولدوغی اهل حکمت قاتنده جمیل در
بعث حضرت رسالت احوالی زمان نبوتیه کلدکده نبی و حی نازل اولوب کنده
قرق یاشنده ایدی بعث اتدیلر و وفات ایتدیکی محمد قوم التمش اوچ یاشنده ایدی ابو
طالبه تسلیم اولندی ابو طالب شامه واروب کتدکده اون ایکی
یاشنده ایدی بعده خدیجه بنت خویلد شامه کیدن قوروی یارجی ییکرمی بش یاشنده
ایدی بعده خدیجه ایله تزوج ایتدی و علم رسالت ایله مبعوث اولدی قرق
یاشنده ایدی بعده هجرت زمانی اجابتلری التمش اوچ یاشنده
ایدی آیت العلم و انبیاده التی کمسنه اولو العزمدر آدم و نوح و ابراهیم
و موسی و عیسی و محمد علیهم السلام بعض روایتده درتدر ابراهیم و موسی
و عیسی و محمد علیهم السلام مرسلدر و بونلره ملک نازل اولمشدر و بونلر اولو
العزم و اصحاب شریعت اولمشلردر و بعضیلر مجاز ایله اولندی و بونلر
بعث تجدید دین و احیای آیین محمدی ایچون هر یوز سنه ده بر قرن کامل در
هر عصرده شریعتی ایله عامل بر صاحب وجود پیدا قیلدی و ملوک دخی
دین ایله تقویت ایدر بر عدل و سیاست و فضل و دیانت اهلی شخصی
اقامت ایتدی مائه اولیده ملوکدن عمر بن عبد العزیز خلفای بنی امیه دن
مروان اوغلیدر مزبور عبد العزیز حضرت عمرک قیزی اوغلیدر
تزوج ایتمشدر عمر عبد العزیز بو اتکبینه و جوده کلمشدر حضرت مزبور
رسمی ایدی حضرتی تقوا و آنلری طرفنده
... علمای اهل شرع جوهریدر مائه ثانیه ده علماده محمد باقر
خلفاده هارون بن رشید مائه ثالثه ده علماده امام شافعی خلفاده
معتمد بعضیلر مائه ثانیه ده شافعی ثالثه ده اشعری مائه رابعه ده
علماده محمد بن جریر الطبری خلفاده ابو العباس مائه خامسه ده

[illegible]

علماء دن محمد بن ...لی بعضیلر غزالی و بعضیلر خلفاء دن مستظهر بالله مائة
سادسه ده علماء دن فخر رازی خلفاء دن ناصر الدین الله ابو العباس
مائة سابعه ده محمد بن عمر الرازی ثامنه ده و تاسعه ده شیخ ... و اقلاغی
اولدیغی بعض اهل تاریخ سکز ده ... طقوزنجی سلطان سلیم در لو
مائة عاشره ده محمد مهدی و بعضیلر آیة اعلم ذکر اولنان انبیا و اولیا
هر بیک یلک ده بر یوز یلک اول و آخرنده ظهورلری لازم دکلدر جهان اکثرینده
کلمه سیدر معلوم اوله که نظام التواریخده مذکور اولدیغی اوزره
ملوک فرس که دولت محمدیه دن مقدم ممالک عجمده مستقل پادشاه اولدیلر
طبقه در طبقهٔ اولی پیشدادیاندر که اون نفردر کیومرث ...
... اولادی نوح علیه السلام دن اولدیغی اوزره و مدت ملک
پادشاه سنه ١٨١ بالاتفاق اول پادشاه در مدت سلطنت سنه ... عمری
هوشنگ کیومرثک اوغلی سیامک در که دیولر قتل ایتدیکی کبی هوشنگ
زمانسنده ... سیامکک مدت سلطنت طهمورث ... هوشنگک
یعنی اوغلی اوغلیدر مدت سلطنت سنه جمشید طهمورثک برادری
یا برادر زاده سیدر آخر عمرنده ... حماقت غلبه سیله خلقی بت پرستلکه
دعوت و کندو صورتنه عبادت ایتمک امر ایتدی خذله الله مدت سلطنت
سنه ضحاک عاد ... نظام التواریخده ایدر علیان بن عاد کرد اوغلی
شداددر ... جمشیده غلبه ایتدی ضحاک ... و پارسه کوندردی
جمشیدی هلاک ایتدی ... پادشاه اولدی مدت سلطنت سنه ١٠٠٠
فریدون جونکه کاوه آهنکر ضحاکه خروج ایدوب قتل ایتدی کندو پادشاه
اولمغی استمیوب فریدونه که اسباط جمشیددندر ضحاکک ...
بریره مختفی ایدی بولوب پادشاه نصب ایلدی کاوه ...
اولدیغی ... کاوه آهنکرک خروجنه سبب بو در که ضحاکک ایکی اموزنده

بعضیلر ایدر ... نوذر ... بکا ... صح

ایکی مار شکلنده لحم زائد ظاهر اولمشیدی مغز آدم ایله تربیه اولنوردی ساکن
اولموردی اول اثناده بغیر حق چوق نفوس صنایع ایتمش ایدی کاوه نام
ایکی اوغلی بو طریقیله قتل اولنمغله مار گزیده کبی مضطرب الحال اولوب
بر کونه وجوده چیقاروب کنده ونی بر چوبک اوجنه بند ایدوب
صنعتکر تشنه آغاز ایدوب دکاننده خروج ایدیب سائر خلقک
دخی چونکه باها وبرن تخم آرسنعدال عناده کلمش ایدی هر جانبده آتش
رفع ونزول اولوب قطع ارکین سیل وجدول ارکمن بنیل اوله یال آخر الامر
لشکر جرار و ایستدال ایله وآروب مفتخک مار بحر غرق بحر خون ایتدیلر بعده
اول پوستی یاره کیبا یاریتر تمامی آنوا آنچه حواله ایله مرصع قیلوب سنجاق ایچی
اوجنه بند ایتمشلر ایدی اول اثناده سنجاغی درفش کاویانی
دینوب کاوه نسبت ایدیلر بودی چونکه حوادث کیانیانده یزدجرد شهر
یارنه منکوس اولدی حضرت عمر زماننده اول درفشی الحقنده ایتدیلر پوستی
پاره پاره جواهری نثار بولندی بیت المال ضبط ایتدیلر بیت چونکه بیکی پاره
پوستی ملک نتوان کرفت هان حیف بود ده رفته کو بده ودم درفش
فریدونک اوج اوغلی وار ایدی ایرج وتور وسلم حیاتنده ملکنی بونلره
تقسیم ایدوب آنلری ایرجی ولی عهد قیلوب تور وسلم ایرجی قتل ایدیب
منوچهر که بعضیلر دختر زاده و بعضیلر پسر زاده ایرجدر تور وسلمی
قتل ایدوب پادشاه اولدی بونک زماننده شعیب عم اولادی ... بعث
اولوب موسی وهارون وفرعونه بعث اولنلردر فرعونه که عادیه زواله
سنده آنلره مصر حاکم قلمشدی آدی ولید بن مصعب در مدت
سلطنتی فریدون مدت سلطنت منوچهر افراسیاب بن پشنگ اوغلیدر
مدت سلطنت سنه زاب بن طهماسب منوچهرک اوغلی اوغلیدر
مدت سلطنت سنه گرشاسف رستم ورستمه بوستر فلنند زر مدت

بیت ازلر دوری
یا مرده نه روزی هنرو بکر ...
که باج فریدون بنکر کنی تو ...

کوره ک وجودیجه آنده زمین زر اولسه

[illegible]

افراسیاب منوچهرک اوغلی نوذری قتل ایدوب یرینه پادشاه اولمشدر
صح

سلطنت سنه طبقهٔ ثانیه کیانیان مدت ملك ایشان ٧٣١ یونان
مغلوب اولنجه‌دك فیلقوس اوغلی اسکندر یونانی که آخرین گلمشدر کیقباد
نوذر بن منوچهرك اوغلی اوغلیدر مدت سلطنتی سنه ١٢٠ کیکاوس کیقبادك
اوغلی اوغلیدر مدت سلطنتی سنه سیاوش کیکاوسك اوغلیدر
کیکاوسدن اینجینوب افراسیابه گیتدی آنك قزینی آلدی افراسیابك
برادری حسد ایدوب عاقبت سیاوش بیگناه قتل اولندی هنوز
سیاوشك ماتمی عجمده [illegible] داود ولقمان وسلیمان علیهم السلام
اول زمانده پیغمبرلر ایدی مدت سلطنتی ١٥٠ کیخسرو سیاوشك اوغلیدر افر
اسیابی بو قتل ایتمشدر حکمادن فیثاغورس حکیم آنك عهدنده ایدی
مدت سلطنتی لهراسب کیکاوسك برادرزاده‌سیدر زمانده سلیمان وعلیادر
انبیادن ارمیا وعزیر ودانیال علیهم السلام بونك دورنده در بخت
نصر بونك نائبی ایدی مدت سلطنتی ١٢٠ گشتاسب لهراسبك اوغلیدر
زردشت حکیم بونك دورنده خلق دینی بیاندن دین مجوسی
وضع قیلدی اسفندیار بونك اوغلیدر که پادشاه عالم ایدی
دیو ایله بنجه جنکلر قیلدی جمله‌سنده مظفر گلدی آخر رستم زال
تدبیری ایله ایکی گوزینی چیقاردی ولوارئ حیوتن بر گوزه ایتدی رستم آنی
حیله ایله هلاك ایتدی یوخسه ایرکن اسفندیار غالب ایدی بهمن
بن اسفندیار مدت سلطنتی سنه ١٢٠ بقراط وبطلمیوس بونك
دولتنده در خمانی بنت بهمن بهمنك ایکی اوغلی وقزی واردی
ساسان ودارا وخمانی وفرنکیس وبهمن خمانی‌یه ولیعهد قیلوب
نکحه ایتدی وضع ایتدی زه هشیار در اهل حرم وراینی ایدی عاقبت
ملکی دارایه تسلیم ایتدی مدت سلطنتی سنه ٣٠ افلاطون تلمیذ سقراط
مدت سلطنتی سنه ١٢ دارا بن دارا بعضیلر بونکه داراب ایدر بو دارا

[illegible] دارا [illegible]

بن بهمن اسکندر اردیجی بابایی فیلقوس [illegible] وداراب دیرلر [illegible] یاوق [illegible] وداراب [illegible] فیل [illegible] اسکندر [illegible] دارا [illegible] اسکندر [illegible] [illegible] بونك سببی بو در

بن بهمن اکثر عصری هکذا سنه ندر طبقهٔ ثالثه اشغانیاندر عددلری
اون طقوزدر چونکه دارا اسکندر ایله جنکل ایدوب هلاک اولدی اسکندر
ارسطاطالیس رأیی ایله ملکی طوایفه اصمرلدی که هر بری اجزا ایله مشغول اولوب
کندو آسوده حال اوله وبو فتنه اعظم محذوردر ایتدی تا سالم اولا اشک
بن دارا خروج ایدوب سائر ملوک طوایف ایله اتفاق ایدوب ملکی رومیاندن
خالی قلدی ملوک طوایف ایله اشغانیانک مدت سلطنتی ایکیوز ایکی ییلدر بونلرک
زماننده جرجیس وزکریا ویحیی وعیسی علیهم السلام واریدی وحواریون
واصحاب کهف واقعه‌سی اولدی ودقیه وذارمین قصه‌سی اولدی که ملوک
طوایفدن وهر بری اشکا بن دارا اول اشغانیاندر جمله‌سی بوکانبت
ایدرلر اشک بن اشکاه مدت سلطنتی سنه شابور بن اشکاه مدت سلطنتی
سنه حضرت عیسی انک زماننده مبعوث اولدی بهرام بن شابور مدت
سلطنتی سنه بلاش بن بهرام مدت سلطنتی سنه هرمز بن بلاش سنه ١٩
نرسی بن بلاش سنه فیروز بن هرمز سنه بلاش بن فیروز سنه خسرو
بن بلاش سنه بلاشاه بن بلاش سنه اردوان بن بلاشاه
اردوان بن اشکاه سنه جودرز بن اشکاه سنه حضرت یحیی انک قاتلنی
طلب ایتمکده شامه ~~کلدی~~ ولدی جمهورلری قمع ایدی نبوت بنی اسرائیلک
بالکلیه منقطع اولوب طبقهٔ رابعه ساسانیاندر مدت مملکتلری سنه
عددلری اوتوز بردر اولکه اردشیر بن بابک اردشیر ساسان بن بهمنک
اوغلی اوغلیدر ودوری زمانه مالک اولدی ملوکک اربعه‌سی بونلرک وزیرلری
عقل وحکمت صاحبی ودر جمله وصایا سندندر که لا ملک الا بالرجال
ولا رجال الا بالمال ولا مال الا بالرعیة ولا رعیة الا بالسیاسة مدت
خلافتی سنه شابور بن اردشیر اردوانه قزندندر که اردوان نفکه
اردشیرکه بو آتنی ایدی اردشیردن حجاکندن مقتول ایدی اوزره وضع

اکثر مفسرین قرآن ده کوره اولکی اسکندر
کبیردر فیلقوس اوغلی اسکندر صغیردر
انک تفسیر کبیر صاحبی امام فخر تفسیرندن
بو بیان یازار که اختلف الناس فی ذی القرنین
من هو وذکروا فیه اقوالا الاول انه هو الاسکندر
بن فیلقوس الیونانی قالوا والدلیل علیه ان القرآن دل
علی ان الرجل المسمی بذی القرنین بلغ ملکه الی المغرب
بدلیل قوله حتی اذا بلغ مغرب الشمس وجدها تغرب فی عین
حمئة وایضا بلغ ملکه اقصی المشرق بدلیل قوله حتی اذا
بلغ مطلع الشمس وایضا بلغ ملکه اقصی الشمال بدلیل قوله حتی اذا
بلغ بین السدین وان یأجوج ومأجوج قوم من الترک یسکنون فی اقصی الشمال
بدلیل ان السد المذکور فی القرآن یقال فی کتب التواریخ انه مبنی
فی اقصی الشمال فهذا المسمی بذی القرنین قد دل القرآن علی ان
ملکه بلغ اقصی المغرب والمشرق والشمال وهذا هو تمام القدر المعمور
من الارض ومثل هذا الملک البسیط لا شک انه علی خلاف العادات
وما کان کذلک وجب ان یبقی ذکره مخلدا علی وجه الدهر وان لا یبقی
مستترا والملک الذی اشتهر فی کتب التواریخ انه بلغ ملکه الی هذا الحد
لیس الا الاسکندر وذلک لانه لما مات ابوه فیلقوس جمع ملوک الروم
بعد ان کانوا طوائف ثم جمع ملوک المغرب وقهرهم وامعن حتی
انتهی الی البحر الاخضر ثم عاد الی مصر فبنی الاسکندریة وسماها باسم نفسه
ثم دخل الشام وقصد بنی اسرائیل وورد بیت المقدس وذبح
فی مذبحه ثم انعطف الی ارمینیة وباب الابواب ودانت له العراقیون والقبط
والبربر ثم توجه نحو دارا بن دارا وهزمه مرات الی ان قتله صاحب حرسه فاستولی الاسکندر
علی ممالک الفرس ثم قصد الهند والصین ثم رجع الی خراسان
وبنی المدن الکثیرة ورجع الی العراق ومرض بشهرزور ومات بها فلما ثبت بالقرآن
ان ذا القرنین کان رجلا ملک الارض بالکلیة او ما یقرب منها وثبت

تا اغلبوج کلوب قتل ایلدیلر وزیرلری جملسی اتفاق ایدوب حرمنده بر جاریه حامله ایدی حفظ
ایدوب شاپور وجوده کلوب تاجی کوبکنه اوروب شاه دیدیلر ولی عهدی اولدی وعقدی
ومملکتی انکلا یوب وزیرلر واقع حالی عرض ایلدیلر اوروب شاه اولدی
ازاله بستی ایلدی شاپور کتفلرین بریچ صبیانه ایله کوبکی چوکاه لوینی
ایلدیلر ناکاه طلب ایدوب که بوایرجه سنه دوشر شاپور بایک
سوارایدی ایدوب کیدوب طوبی ایلدی حالت حجابی اولماه وکنده علو
نسبنه وقوت عرقنه استدلال اولنور ایدی که ستم زائل اولور ایله
سنه وفات ایلدی اردشیر بن هرمز بن شاپور سنه بهرام بن هرمز سنه وشاه بهرام بن بهرام
بن هرمز سنه بهرام بن بهرام بن بهرام سنه هرمز بن بهرام بن هرمز سنه هرمز بن
نرسی پنج ماه شاپور بن هرمز شاپور ذو الاکتاف همیکلی ومقدسی هرمز وفات
ایدوب قایم مقام اولور فرزندی یوغیدی خاتونی حامل اولدی عقله تاجی هرمزکه
خاتونیک باشی اوزرینه زنجیر ایله اولکجه قلوب ایلرینه منقاد اولدیلر
آخر شاپور وجوده کلوب قسطنطین یونانیده خراج آلدی بر آثار بدیعه
صاحبی ایدی شاپور بن شاپور مدت سلطنتی سنه وشاه بهرام بن شاپور
بایلیه جرد بن بهرام قانع عاقبت مدبر ایدی وهم ظالم ایدی علما واکابری
تحقیر ایدوب کیده رک قصرینه قریب بر چاه وشای آت کلوب اشکل
حسن ولطافتنده کوروب حرصنده لنه ویالنده رت وارادوب آتی بر حیله ایله
طوتوب اکر ایدوب بالکدم وضع ایدرکن آت یزدجرد سینه سینه بر تپه
ایله ضفته پستر فنا ایلدی شعر بیابانده وتدن بیت چیناه عجب که تیر نکاه
بخدا چیناه بر تفت که بر عباجناه زوقر کوبا یزدجرد کی عمر عزیزی ایلدی
که کززاده ویا مرغ روحی ایدی طیراه اتدی هیچ بر بیتی ایتم وده مراده
بوریخ ورش بیت ومن الله انصاف من ظلوم بهرام کور ما
رحمت بلا انتیم بهرام کور یزدجرد اوغلی در یزدجرد آتی هیچ سوزلریا
صنعتین

نعمان بن منذر ... [illegible] صح

[illegible] ... استیلا ... [illegible] صح

صنعتین تحصیل ایچون عرب بلادینه نعمان بن منذره بهرامی کلدکده آنکا مسکن
ایچون سنمار ایله مساق لوقه سماع قصر خورنقی بنا ایتدردی بیت بو قصری سنمار
قتل اولنوب جزای سنمار روزکارده ضرب مثل اولمشدر اهالی عجم
ارادتی اولنه ضرب اولنمشدر زیرا اول قصری قصوره بذل جهد و
وسعی موفور ایتمش ایدی دیرلر پس یزدجرد اثیم اولیجق خلق ظلمندن
ملول اولوب بهرامی ایله مقید اولمیوب عربده بیوب مشهور دیر آنی قریبی بلمز
دیوار ده شیر اوغلانینه کسری آدلو بر شخصی پادشاه ایتدیلر آخر بهرام کور
ملکی موروثی طلب ایچون کلوب بالاجمال کار بوکا منجر اولدی که تاج شاهی
ایکی کرسنه آرسلان اورتاسنه قویالر هر که جرئت ایدوب اول ایکی شیرک
اورتاسندن تاجی آلورسه تاج و تخته سزا اول اولا پس کسری دعوی
سکندن دیوار حربین بهرامه تکلیف ایدیجک بهرام دخی جرئت ایدوب اول هایل
طرفندن اولان شیرک بیچاره ایدوب اوزرینه سوار اولور و کورزی ایله اورور باشنی خرد
مرده ایدر **بیت** پنجه شیر اوله پیچک آنی ایدر سکست هابو مثل مشهور در
دستهٔ بالای دست **پس** کسری بهرامک آیاغنه دوشوب عذر خواه اولدی
مدت سلطنت بهرامک سنه ۶۳ یزدجرد بن بهرام غایت لطیفدر یزدجرد
نام دیرلر مدت سلطنت سال و پنج [illegible] ماه هرمز بن یزدجرد بیوک برادری
غلبه ایدوب ملکی آخر مغلوب اولدی آخر برکس اولور ۱۸ **پروز** بن یزدجرد عادل ایدی
دولتی خصماریی چاه فروب غفلتله دوشوب هلاک اولدی مدت سلطنتی سنه
بلاش بن فیروز مدت سلطنت سنه ۴ **قباد** بن فیروز انک عصرنده مزدک نام کیمسه
ظهور ایدوب قبادی کندو مذهبنه دعوت ایدوب محرماتی رخصت ویردی مدت سلطنت
سنه ۴۳ **نوشیروان** بن قباد عادل و هابادی اردوشیر ایله عمل ایدوب بزرجمهر
وزیر ایدی وحیله یه ولزوق ایدوب مزدکی الله کتوروب قتل ایتدی بنفسه
مباشر اولدی عدل و داده مستغنی در رسول الله صلی الله علیه وسلم

آنكّ عهدنده عالمي تشريف اتمشدر انا ولدت في زمن الملك العادل آنكا

اقوب و دلائلده بيلدركه ولادت نبويه سي آنكّ زمانندن اولمشدر. و بحر ساوه

خشك اولوب ايوانه كسريده اون ايكي كنكره ساقط اولدي سطيح كاهندن

سؤال اولنوب بني عربدن بيلك زمان وجوده كلمسي و اون ايكي ملكدن صكره ملك

عجم عربه كچمسي علامتدر ديدي ديوانلرده ... رين جمشيد

برنجي قيصر بن ملك فيچاق ... چين ... مدت سلطنتي

سنه و ماه. هرمز بن نوشيروان ... آنكّ پهلوانلرندن ... مدت سلطنتي

سنه. و خسرو پرويز بن هرمز عالمك ... مدت سلطنتي

سنه شيرويه بن پرويز باباسني قتل ايدوب كندو دخي عقبنجه ... هلاك

اولدي مدت سلطنتي ماه. اردشير بن شيرويه مدت سلطنتي سنه

بعده كسري بن ... هرمزه ... آولدي ... كسري بن قباد

بن هرمز مدت سلطنتي سنه ماه. توراندخت بنت پرويز ... اوچ ماه

فيروز بن مهران ... مدت سلطنتي

آزرمي دخت بنت پرويز مدت سلطنتي ... ماه. يزدجرد شهريار

آخر ملوك عجم دركه عساكر اسلام ايله جنك ايدوب منهزم اولوب ... فرار

... و آسيابانه ... اولدي

زينب لباسنه طمع ايدوب آني هلاك ايتدي سنه ... اولدي

امير المؤمنين عثمان ... مدت سلطنتي سنه ... خلفاء راشدين

رضوان الله عليهم اجمعين و ... مسلمانلر ... ذكر اولنور

بونلرك مدت ملكلري ... طبقه در طبقه اولى

خلفاء راشدين در حضرت ابا بكر رضي الله عنه مدت خلافتي حضرت عمر بن

الخطاب رضي الله عنه مدت خلافتي حضرت عثمان بن عفان رضي الله عنه

مدت خلافتي رسول الله ... ذو النورين ديرلر

[illegible]

[illegible]

[illegible]

امیر المؤمنین علی رضی الله عنه عثمانه شهید اولوب مسلمانلر حضرت علی یه
بیعت ایلیوب عایشه و طلحه و زبیر خلاف ایتدیلر عاقبت طلحه و زبیر جنکده
شهید اولدیلر بعده معاویه ایله محاربهٔ عظیم اولوب آخر حضرت علی
کوفه یه کلوب مقیم اولدی بعده خوارجدن اوچ شخص اتفاق ایدرلرکه
رمضانک اون یدیسی صباحی هر بریسی علی یه و بریسی معاویه یه و بریسی
عمرو بن عاصی هلاک ایدهلر عبد الرحمن بن ملجم حضرت علی یی غارده بولوب
زخم اوردی اول زخمدن هلاک اولدی و معاویه یه زخم اوردی تأثیر ایتمدی
و عمرو اول کون چیقمیوب بر آخرنی کوندردی هلاک اولدی مدت خلافتی
امیر المؤمنین رضی الله عنه چهار سال و نه ماه حسن بن علی رضی الله عنهما
اهل عراق ایله بیعت ایدوب معاویه یه محاربه یه قالقوب حضرت حسن مصالحه ایدوب
و حجاز طرفنه کیدوب خاتونی زهر ویروب هلاک ایتدی حسین بن علی رضی الله عنه نک
ذکرین ایتمدیلر بلکه عدم ذکری نکته لطیفه ظاهردر زیرا سعد الدین شرح عقائده
ایدر یزیدک لعنی تجویز ایتمیانلر سائر خلفای امویه یه تجاوز ایتدیلر حتی ایدر اللعن
شعار الروافض کبی و عقائد ترجمه ایدرلرکه فنحن لا نتوقف فی شأنه بل فی
ایمانه لعنة الله علیه و علی انصاره و اعوانه و مذکور بو بیتی ایله کفرنده
اسنده لا مجال و آنده که شرابی حقنده دیمشدر شعر تبشر الیها بالبنات
کانما تبشیر لی بالبیت العتیق المحرم شعر فان حرمت یوما علی دین احمد فخذها
علی دین المسیح ابن مریم طبقهٔ ثانیه خلفای بنی امیه ابو سفیان اولادیدر اوچ نفردر
مدت لکاری سال ... یزید بن معاویه حضرت حسینک قتلنه
سبب اولمشدر مدت لکاری ... حضرت ابی ایوب انصاری یزید بن معاویه ایله روم
بلادنه وارمشدر ... قسطنطنیه ده وفات ایتدی عبد الله بن زبیر
یزیده بیعت ایتمیوب مکه و مدینه ده مستقل پادشاه اولدی یزید قونیقده
جملهٔ عراق خلافتنه اتفاق ایتدیلر ... کعبه ...

قال الفاضل التفتازاني في شرح العقائد بعد ذكر اجماع الصحابة رضي الله عنهم اما ما جرى بعدهم من الظلم على اهل بيت النبي عليه السلام فمن الظهور بحيث لا مجال للاخفاء ومن الشناعة بحيث لا اشتباه على الآراء ... فلعنة الله على من باشر او رضي او سعى ولعذاب الآخرة اشد وابقى فان قيل فمن علماء المذهب من لا يجوز اللعن على يزيد مع علمهم بانه يستحق ما يربو على ذلك ويزيد قلنا تحاميا عن ان يرتقي الى الاعلى فالاعلى كما هو شعار الروافض

آخر عبد الملك بن مروان زماننده حجاج ظالم الندە هلاك اولدی تاریخ
کعبه علی الاتفاق ایدرلر که کعبه شرّفها الله تعالی بش کرّە بنا اولندی
اوّل ملائکه بنا ایتدی بعده ابراهیم علیه السلام بعده قریش زمان جاهلیتده
کعبه‌یی هدم ایدوب آلتی عماد اوزرنه بنا و قپوسن حجر که مقام معلومدر
بیندن اخراج ایتدیلر اول زمانده رسول علیه السلام اون بش یاشنده ایدی
کعبه‌یی بیله بنا ایدرکن حجر الاسودی مقامنه آنلر وضع ایتدیلر بعده هجرتن
آلتمش اوچنجی ابن زبیر کعبه‌یی هدم ایدوب قواعد ابراهیم اوزرینه اساس
وضع ایلیوب حجری بیته الحاق ایتدی زیرا یزید زماننده حرق واقع اولمغین
نجاسته تزلزل کلمشدی اول احداثه تجدید ایتدی دیرلر بعده عبد الملك
بن مروان امری ایله ابن زبیر قتل اولندقدن صکره [illegible] حجاج
بنای ابن زبیری نقض ایتدی و کعبه‌یی وضع سابقه اعاده ایدوب بیتدن
حجری اخراج ایتدی حالا حجاجک طورلق ایتدیکی حجاجک بناسیدر
باذن الله تعالی مروان بن حکیم یزیدک خاتونن آلمش ایدی طقوز آی خلافت
ایدوب آخر مسموماً هلاك اولدی عبد الملك بن مروان حجاج یوسف
آنک امری ایله ابن زبیری صلب ایتدی کعبه‌یی بنا ایده ابن زبیر [illegible]
عبد الملك امریله هدم ایدی [illegible] اوزره [illegible] مدت سلطنتی ولید
بن عبد الملك [illegible] سلیمان عبد الملك [illegible] یوز بیك
طعام [illegible] مدت امارتی [illegible] عمر بن عبد العزیز بن مروان خلافتی
[illegible] حضرت عمرک [illegible]
[illegible] حضرت علی یه [illegible] منبرده
ان الله یأمر بالعدل و [illegible] آیتن قرائت ایتدی [illegible] خلافت
[illegible] یزید بن عبد الملك مدت امارتی [illegible] عبد الله بن محمد
بن علی بن عبد الله ابن عباس دعوته آغاز ایتدی و ابو مسلم خراسانی

[illegible]

خراسانه دعوت كوندردي هشام بن عبد الملك مدت امارتي سنه ١٩ تمام
وليد بن يزيد بن عبد الملك مدت امارتي سنه ١ شهر ٣ ابراهيم الوليد بن عبد الملك
مدت امارتي شهر ٦ يزيد بن الوليد بن عبد الملك مدت امارتي شهر و چند روز
مروان بن محمد بن مروان الحكم مدت امارتي سنه ٥ مروان حمار ديرلردي
عباسي خروج ايدوب آفتاب دولت بني امية غروب ايدي بني امية اوزره كين
خطبه اوقونوردي بني عباس آغاز اولندي اوقودي طبقهٔ ثالثه بني عباس
رضي الله عنهم اجمعين عددلري اوتوز ايكيدر مدت ملكلري بشيوز ايكي
ييلدر ابو العباس عبد الله بن محمد بن علي بن عبد الله بن عباس بن عبد المطلب
السفاح رضي الله عنهم آل عباسده اول خليفه بودر هجرتك يوز اوتوز
ايكي سنه خليفه اولمشدر مدت خلافتي سال ٤ شهر ٨ منصور دوانقي [illegible]
[illegible] امام ابو حنيفه كوفه ده و امام مالك مدينه ده سفيان ثوري رضي
الله عنهم بونك عصرنده در امام ابو حنيفه يه قاضيلق تكليف ايدوب
قبول ايتمدي [illegible] يوز قرباج اوردشدر و حبس ايتمشدر امام حبسده
وفات ايتمشدر مدت امارتي سال ٢٢ محمد بن عبد الله المهدي مدت امارتي
سنه ١ شهر الهادي موسى بن محمد [illegible] خلافتي سوروب
غايتده عالم فاضل ايدي هارون الرشيد [illegible] اول
بيعت ايدنه يحيى بن خالد برمكي [illegible] جعفر [illegible]
[illegible] زوابيث اولنور كه [illegible]
عباسه [illegible] جمال و كمال صاحبي ايدي [illegible]
مجلس هارونه ايدي جعفر نكاح ايتمشدي [illegible]
[illegible] جعفردن [illegible] ايكيسي جمع
اولوب [illegible] آخر عباسه حامله اولوب
[illegible] فاش ايدي برمكيلرك اعداسي [illegible] جعفر قتل اولنوب [illegible]

طبقهٔ ثالثه

حكايت اولنور كه جعفر بن يحيى برمكي [illegible]

شعر [illegible]

فضل و یحیی کبی حبس اولنوب بالجمله برمکیلرک رشتهٔ حیاتلری کسلنه
اولنوب بعده وزارت فضل بن ربیعه بسته اولندی امام ابو یوسف بو عصرده
قاضی اولنوب و امام محمد و الیه بیت المالی اولنوب امام شافعی حضور
هارونده بالرقعات ابو یوسف و امام محمد ایله بحث ایتمشلردر و بولر مدت خلافتی
سال ماه الامین محمد بن هارون ایکی ییل و بر مدت خلافت سال ماه
المأمون بن هارون افضل و اعلم خلفای عباسیه در اکثر علوم حکمیه یونانیدن
عهدنده لسان عربی یه ترجمه قلنمشدر مدت خلافت سنه ماه المعتصم بالله
محمد بن هارون اعتزاله میلی وار ایدی سکزنجی خلافت سوروب بو
خلیفه یه مثمن دیرلر الواثق بالله حضرتلیدر هارون بن المعتصم مردفونی ایدی
ایکی قیمنی ... ایدی ... مدت خلافت سال ماه
متوکل علی الله نظام الشهور ... علمایه مائل ایدی ...
... ظالم ایدی ... مرقدنی ...
... منتصر بالله ... هلاک اولدی ... مدت سال ماه منتصر بالله
مدت سلطنت ... مستعین بالله منتصرک ابن عمی در ترکان آنی قتل ایدوب
معتز بالله بیعت ایتدیلر مدت خلافت سال معتز بالله متوکل بالله
... مدت سلطنت سال اول عادل ... ظالم اولدی و ... عساکر
... حماره ... بن ... ایدی ...
... هلاک ایتدیلر المهتدی بالله بن الواثق ...
... خلافت ... المعتمد علی الله المتوکل مدت خلافت سال و ماه
احمد بن طلحه بن متوکل مدت خلافت سال و ماه المعتضد بالله ...
... وفات ... حسین بن منصور حلاج قتل اولندی ...
قرامطه ظهور ایدوب ... کعبه ... حجر اسود ...
سال ... المکتفی بالله محمد بن المعتضد مدت ... سال و ماه ... ظالم ایدی ...

میل چکلدی آخر فقیر اولوب چارسوده سؤال ایدردی الراضی بالله محمد بن
مقتدر مدت خلافتی ٦ سال و ١٠ ماه متقی بالله ابراهیم بن مقتدر مدت خلافتی
٣ سال و ١١ ماه مستکفی بالله خلافتی ١ سال ٤ ماه بعض تاریخلر بکرمی اوچ ییل
مطیع بالله مدت خلافتی ٢٩ سال خلافتی اوغلی طایعه تسلیم ایتدی
طایع بالله مدت خلافتی ١٧ سال ٩ ماه قادر بالله احمد بن ... اولوب خلافتی
... سالی طایع بالله ده حکم علویه ده ایدی اوچ ... بوزطغه
طقوز ییل خلافت سوردی آل فاطمه ده آل عباسه نقل ایتدی
وفاتی ... خلیفه اولدی قایم بامر الله عبد الله بن القادر وفات ...
وفات ابو علی بن سینا سنه ... آل بویه ... سنه ٤٢٧ ٤٥٣ ٤٥٠
ابتداء آل سلجوق ... ظهوری اغتشدرلر ... دولته ...
دولت آل بویه آل سلجوق ظهور ایدیجک آل بویه منقرض اولدی سلجوق
بخارادن ... کلدیلر ... آخر ... سلطان محمود غزنوی ... شوکت
شوکت بولمش ایدی آخر سلجوقلر ... میکائیل سلطان محمود اولادندن
ملکنی آلوب خراسانده مستقل پادشاه اولدی بعده ... عالم کبیر اولدیلار
قایم بامر الله قرق درت ییل پادشاه اولوب فوت اولیجق دولت آل سلجوق
یوز دوتدی خلافتی زلزل بولدی مقتدی بامر الله مدت خلافتی ١٩ سال
مستظهر بالله مدت خلافتی ٢٥ سال مسترشد بالله مدت خلافتی ١٧ سال ٧ ماه
راشد بالله مدت خلافتی ١ سال مقتفی بالله مدت خلافتی ٢٤ سال
آل سلجوق ضعیف اولدی مستضیء بنور الله عادل ایدی مدت خلافتی
٩ سال دولت غزنویه منقطع اولدی ناصر لدین الله آل سلجوق تمام اولدی
سلطان محمد بن تکش خوارزمشاه ده عزیمت بغداده ایدی ناصر لدین الله
شیخ شهاب الدین سهروردی حضرتلرین رسول ایتدی سلطان محمده کوندردی
کلامی رسول سمع قبول ایله استماع اولنمدی ... لاجرم ... اولدی

وفات صاحب کشف ... سنه ٥٣٨

وفات عبد القادر گیلانی ... سنه ٥٦١

سنه ٥٨٥

وفات شیخ محیی الدین ... سنه ٦٣٨

اوکیچ عظیم قاتیغوب فراره کال اولمیوب جعفر وفرا ایدین مدت خلافت
سال طاهر بامر الله خلافته طغوز آی اولدی کعز منتصر بالله مدت خلافت
سال ماه مغول خوارزم شاه مستولی اولوب استیصال ایدنیده وفات
شیخ شهاب الدین سهروردی سنه مستعصم بالله آخر خلفا
عباسیه در مدت خلافت سال هجری آلتیوز الی آلتیده هلاکو بغداده
مستولی اولوب مستعصمی قتل ایدوب بغداد اوّل وزیری سنه درویش
فرق کوبرنصاکیه نصیر طوسی و درویش جوهری وآل سلجوق ترکمان وممالکه
روم طرفنه متوجّه اولدیلر سلطان ابو سعید وابو المظفر ایچون
ذکر اولنجاق طائفه خلفای عباسیه زماننده ملکلری ایدن مستقل پادشاه
بلقدار اعتبار ور صفاریه مدت ملکلری الی ییل عدد ولری اوچ نفر
یعقوب بن الّلیث عمرو بن اللّیث طاهر بن عمرو سامانیه مدت
ملکلری یوز یکرمی ییل وآلتی آی عدد ولری اون نفر تا اسمعیل
بن احمد ابو نصر احمد بن اسمعیل نوح امیر ابو الحسن نصر بن احمد نوح
بن نصر عبد الملک ابن نوح منصور بن نوح نوح بن منصور منتصر
اسمعیل بن نوح ابو القاسم طایفه غزنیه محمود بن سبکتکین غزنوی سلطان
مسعود بن عبد الله بن محمود سلطان محمد بن محمود سلطان مودود بن مسعود
سلطان مسعود بن مودود علی بن مسعود عبد الرشید بن محمود ابراهیم
بن مسعود مسعود بن ابراهیم ارسلان شاه بن مسعود بهرام شاه بن
مسعود فرخ بن بهرام طایفه دیلمیه اون یدی نفر در عماد الدولة علی
بن بویه رکن الدولة حسن بن بویه معز الدولة احمد عضد الدولة فخر الدولة
علی مؤید الدولة سلطان الدولة عماد الدولة شرف الدولة صمصام
الدولة بهاء الدولة شرف الدولة عماد بن الملک الرحیم الملک
ابو منصور الملک ابو سعید خسرو شاه الملک ابو علی طایفه سلجوقیان

تواریخ وهمادن آنیدن آخره دکین آل سلجوقک مدت ملکلری
سلطان ملکشاه بنی بیلیدی نظام التواریخ بیوز آلتمش اولدوغی
ملوک مرتبه کی منقرضه حاکم اولدیلر فالکده سلطنتلری وزرا مجموعی
سلطنتی بیوز یکرمی شاه بکلاری اولدیلر شاه بووقته معلوم اولاکه
ودیوز التی سنه سلجوقیان ارسلان شاه دیاری فارسه کلوب بعده مستخلص

19

مدت ملکلری یوز آلتمش بلله عددلری اون درتدر سلطان رکن الدین ابو طالب
طغرل بک محمد بن میکائیل ابن سلجوق سلطان معز عز الدین الب ارسلان
محمد چغری بک بن میکائیل سلجوق سلطان معز الدین ابو الفتح ملکشاه
رکن الدین ابو المظفر برکیارق غیاث الدین محمد معز الدین سنجر شاه ابو حرب
سنجر مغیث الدین ابو القاسم محمود رکن الدین طغرل غیاث الدین ابو شجاع
غیاث الدین ابو شجاع مغیث الدین ابو حرب رکن الدین ارسلان مغیث الدین
طغرل طایفهٔ ملاحده بونلر ملوک قهستاندر مدت ملکلری یوز سکسن
بلدر ابتدالری درت یوز اوتوز اوچده ... آلتی یوز اللی طقوزده تمام اولدی
دیبنغوده حسن صباح محمد بن بزرک امید حسن بن محمد بن محمد بن حسن جلال الدین
حسن نو مسلمان علاء الدین خورشاه طایفهٔ سلغریان اتابک مظفر
الدین سنقر بن مودود اتابک مظفر الدین زنکی بن مودود مظفر الدین تکله بن زنکی
طغرل بن سنقر بن سعد زنکی اتابک ابوبکر ابوبکر بن سعد بن زنکی سعد بن ابی
بکر محمد بن سعد محمد شاه بن سلغرشاه بن زنکی سعید بن ابی بکر بن سعد بن
زنکی طایفهٔ خوارزمیان بدیع غزوه خوارزمشاه محمد بن انوشتکین
خوارزمشاه بن محمد ارسلان سلطان محمد بن تکش سلطان محمد بن تکش
بونلر ... خوارزمیان ... علاء الدین سلطان
جلال الدین بن محمد طایفهٔ مغول چنگیز خان اوکتای قاآن بن چنگیز
کیوس خان بن اوکتای قاآن بن تولی خان هلاکو خان بن تولی اباقا بن
هلاکو احمد خان بن هلاکو ارغون خان شاه اولجایتو بن ارغون ...
خان بن هلاکو خان بن تولی خان بن چنگیز خان سلطان محمد خدابنده بونلر آدی
اولجایتو ایدی ارغون خانک ابنی غازان خان پادشاه اولدی اولجایتو
برادری قتل اولنمغه ... غازان ...
تخته کچدی ایکیسی ده ارغونک اوغللری ... اسلام

ترجمهٔ نظام الملک ... نظام الملک ... سلجوقیان ... وزیر ... عالم ... صباح ...

تاریخ وصاف ملوک قهستانه تاریخ هجرتده
آخرینی خورشاه عصرنده ملکلری التیموز
الی بشده تمام اولدی

کلمن نعمه ده زنجی حضرتلرینی توکل ایدوب ابو سعید پادشاه اولدی جمیع عجم اتابیل
قریب ملوک طوایف حکم ایدیی تا بری یوز سکسان بش تیمور پیدا اولدی
ده دولتشاه تاریخنده بویله یازر معلوم اوله که چنگیز بر به سوز دیر **بیت**
ز حضرت ما بر نزد انصاف پادشاه و ز همت ما بر نزد نام بردم و بو وکر اوقه
بیلدار نام فخر حقیقی عبید ابوبکردر که اباء و اجداد ایجاد و سلامه قصه سنده فی الحال کلکلن
طلب ایدوب آنلر دخی مستولی اولوب جواب ویردکلرینی نعمت سلطنتلرینه دیش ایتش
شعر سلامه من محمد و عشقته علی ماجد و انت ایلی و لم اک لوری قبله فضله
وحدیث سلامه ده دخی ایبا **حکایت** اولنور که عبید الزوله اوله کیم
بیتی ایله ویردوکی جواب ایچون لذتنده سلطان مرید اولوب کوه نزاری تنخ نوشین
ایدوب بی هوش اولدی و عطیه ی هب ایله ظاهر اهل بزم خوش اولدی
لطفه شهرک یابانه کرک چنگیز بی تمیز اجتماع آلتیوز اون بیدی سنه مملکت
چین ده خروج ایدوب ماوراء النهر و خراسانه سیل روان کبی روان
اولوب سلطان محمد بن تکش فرار ایدوب اخرنا ولایت و الجزایر اولدی
بعده چنگیز قتل عام و تخریب تام ایدوب اهل وقوف آنه رحمت ایدن عاداته طریق اوزره
سکز بیل تو آلد و تناسل اولوب آفت الهی ایرشنه ملک عجم اوله عماری بولمه و اتاق
بوتی آوز ریدر که طوفان نوح دخی چنگیز وقعه سنده عظیم اولمنه بیدر
آلتیوز یکرمی درده چنگیز هلاک اولوب **بعده** آلتیوز ... آلتی ده توری
بن چنگیز خان اوغلی هلاکو خان مستولی اولوب بعده بغداده نزول اولوب مستعصمی
و عیالنی قتل ایدوب ... علما ایله نفوس تیغ آبدار ده نوبت سنه ...
ایکی یوز اللی آلتی ده ... اولنوب ... بولنه **عمده البقر**
هنوز گفته ... رسید ... کیم بر ... بوده ... زمانه چنگیز خروج
... سبب ...
... مذکور ... شیخ ... بغداد ...

ایلم

20

ایدی معاملەسی واردی بو اتفاقلر ایدی خلیفه چنکیزک حالندن اطلاع ایدرلر بو وقت
شیخ وقتله بالادن و زوررسی وقتی بولاولا سلطان محمد بن تکش ودرت
یوز بیک عسکر ایله بغداده قصد ایدرلر خلیفه احوالی واقع ایکن شیخ شهاب
الدین سهروردی صلحه کوندردی سلطان محمد مغرور ایکن جواب ایلەدی شیخ التفات
ایتمیوب بکلیوب امانت ایتدی دیلرلر اول وقت قایتمقده ایدی کلکن ثلج عظیم
قاریغوب عظیم لرین بعضوب اول بابده عسکر ضرورتی آنده ایلەری النهرده خطوطلر بتدیلر سبب
ضرورتی بوده که چوه سلطان محمد بو سوزده وبوب تختکاهنه واصل اولدی چنکیزک
صین جانبنده رسوللری کلوب تجار صین اولدی وبارد وآنده کلکه اذن
طلب ایدرلر سلطان اذن ویرور بعده تجار چین ایلچیلر آنده بر مدت کلوب لر
اوبر مدت ملک سلطانک اینالجق اولوب سلطانه خبر کوندردی غرض ایدرکه بونلر
تجار دکل جاسوسلردر دیو زیرا اکثر متاعلری کومش ودعوتین بو بخت
طمع خام ایدوب آخر سلطانک بیلدرلدی ایله بونلرکامارین قتل ایدوب مالترین قبض
ایدر بعده چنکیز اول شخصی سلطاندن طلب ایدر سلطان ویرمیوب چنکیز
بتیز ضروجه ایدوب اول شخصی ایله کتوروب کوزلرینه میل چکمش آنقیدر پس سلطان
وقتی چشم غفلتی باز ویقتی نسیان کوش هوش ده بیروه ماهعله جانبه کشحه
کوز قولاغ اولوب ایکی بیل سلطانک ممالکنده خوارج آکوب عسکرینی متفرق قیلور
بیت بخت ودولت چون اوله آخر قصد خاریدیوق عسکر متفرق عضد ن
ره جمله سوش ته بیروه ریسی بو لطوررکه سمرقند اوچ کوکلی بولده سوزایلی
ایدرلر ایدوب عسکرینی اطرافده لکن قیلور چنکیز کلدکن عسکر مجتمع بولنمزکه مقاومت
محال اولور **بیت** هر کرا بخت رهبری نکند کوشش وجهد یاوری نکند وجمله
فتنه ده ریسی لنزلرده ابن الحمید آدلو بر شخص واردیدی که نائب وزیر ایدی
ایهل دقوف ایدی سلطان محمد آنک کی بابن وایهل بنیان قتل ایتمشیدی
چنکیز یاننه واروب حیله تعلیم ایدوب سلطانک ملوکی ایلغزنده چنکیزه محبت

چنکیزخان دولتی رسیدی [illegible] اسلک بعدیسون برطاق [illegible]
دارنمی دیردی [illegible] زحمی دن [illegible] ودیمی ادر علم ودین [illegible]
[illegible] عمیدن اولدی [illegible] حضرتی اولدی [illegible]
[illegible]
بیت [illegible]
[illegible] الفضائح [illegible]
[illegible]

نام لو ترورپه آنی برطوریغله سلطانه ایصال ایتدیکه قبریپ ملوک ایله کنده وما بقیه

توده بر آغوب آخر الامر سلطانه چنکیز معاونت ایچون ...

وجزین عمل لاکوفوت اولور شو اکوش شهید ودرحمن نبی بنیاه وکرامه

رجوع فی کشتی ارتکال نه بخت وماندونه دولت آج ماند ونه بخت نه کنج

ماند ونه تشکره راهل ماندنه که کی ایت ملک سلیمان کی ایت خاتم جم کی ایت

سام ونریمان کجا ایت رستم زال حررته فی فلوات هلمنا زمرتهم وماوجدته بخبر

الرسوم ولا طلال شیدیر بغمک نه تأثر نافعه نه آهی تقیید یفعل ایتر ما یشا

وبحکم ما یرید آل سلجوق چنکیز فترتنده وطنلرین ترکه ایدیب روم عزم ایتمکاری

بونلرکه اغوز طایفه سنده ارطغرل نام بر مرد کم سلسله دوساطیه ایلایافث

بن نوح ... اولاوتزه ایدی اوچیوز قرق بیت آدم ایله گلمشلر ایدی

سلطان علاء الدین کیقباد بن کیخسرو بن قلج ارسلان بن طغرل ثانیه قدمت

ایدوب کفار ایله جنکلر ایدوب نیجه فتحلر ایتدی آخر ارطغرل وفات ایدیب هجره

نبویه‌ده سنه تسع وثمانین وستمائه‌ده سلطان علاء الدین عثمان بن ار

طغرله سلطنت ویلنفین بازدیار وتوغ ونقاره وشمشیر وخلعت گوندروب

عثمانی قرا حصاری خصوص ایتدیلر انده کونی ... کوپری حصاری بلجک و سایرین

فتح ایتدی سلطان علاء الدین فوت اولوب اکثر غازیلر عثمانه تابع اولدیلر

مدت سلطنت عثمان سال اورخان ازنیق بروسا ... و سایرین فتح ایتدی

دلاوری سلیمان پاشا روم ایلی یقاسنه گوندروب ... قرق نفر غازی ایله

کمی یوغیکن ... صال ایله ... گچوب ... وکلاک

ورکسن ... فتح ایتدیلر مدت

سلطنت سال مراد خان غازی ... اورخانه ...

... فتحنه عسکر گوندروب ... ایکنجی ...

عظیم قتال اولوب آخر منهزم اولوب قلعه یه گیروب مراد خان کلیچک

مریجی طاشغونه اولمغین تکفور حصنده ایدوب قچوب قلعه‌یه ضبط ایتدی
بیدح قوسووه‌ده قره شیشمان عسکریله جنک اولوب اول غزاده نصفاکاری کافر
بکلر اطاعت صورتنده کلوب الن اوپر ایکن خنجر ایله اوروب شهید ایتدی مدت
سلطنت سنه یلدرم بایزید خان غازی مراد شهید اولدقده نصفاکاری قرنداشی
یعقوب چلبی باباک اسکی وزیرلری کندوسنی بوغدیلر بر آدمی قتل ایتمک
سنتی بونده قالمشدر افلاقی فتح ایدوب قرامان اوغلنی طغیان ایتدکده
رجلده قتل ایدوب قونیه‌ی اقسرای نیکده قیصریه سلانیکی ینکی شهری
دسائر بلادینی فتح ایتمشدر بیدح یلدرم بعضی بکلری قچوب تیمور یانینه
واروب تیموری تحریک ایدوب رومه کتوردی بلا عسکر چبوق اووه‌سی
نام موضعده بولشوب عظیم جنک اولوب یلدرم خان مغلوب پادشاه اولدیغی
عسکری مغلوب ایدوب بعضی تیمور یانینه لعقه بکلرده فرار ایدوب وزیری
شهزاده سلیمانی آلوب قچدیلر یلدرم خان مغلوب پادشاه
اولدیغی فرار اختیار ایتمیوب تیمور اوزرینه بو سبب ایله آخر عسکر تاتار
کبی قتل ایدوب یلدرمی کرفتار ایدوب بلا ایدیجی تیمور
یلدرم خانه استقبال ایدوب یلدرم خان غضبنده تیموره ملتفت اولمایوب
بالجمله اظهار مغلوبیت ایتمیوب مصاحبتنده یلدرم خان حبسده
اولنوب آخر وفات ایدوب یلدرم خان استانبولی تکفور
تیمور تکفور اوده راضی اولوب
مسلمانلره محله تعیین اولنوب ومسجد یاپوب وقاضی نصب اولنوب
بیدح تیمور واقعه‌سنده مسجدی یقدوب مسلمانلری رومیلینه سوردی مدت
سلطنت سلطان محمد خان بن یلدرم خان تیمور جنکنده اون بش یاشنده اولوب
اماسیه‌یه کیدوب تیمور یلدرم خانی آلوب چکلدکده سلطان محمد اماسیه عسکریله
تیمور آردنده یتشوب جنک ایدوب باباسی یلدرم خانی

میتین ایلی قوشدردی بعده آخر اولدی بو بره لقدم میرسکیمان باکزیل باباسی
تختنه اوتوردی بعده آخر اولدی موسی چلبی روم ایلنده پادشاه
اولوب اوچ بچوق ییل سلطنت سوردی سماونه اوغلی قاضی عسکری
ومنجال اوغلی محمد بکی بکلربکیسی ایدی آخر سلطان محمد اوزرینه عسکر
چکوب واردقده جمیع بکلر سلطان محمده کلوب بجمله صفا قودی موسی چلبی طوتلوب
سلطان محمد کلوب کاری تمام اولدی وسماونه اوغلنه آتیجی یوز آلتمش علوفه ویردی
عیالی ایله ازنیقه سوردیلر آخر سماونه اوغلنه بعضی اشرار متابعت ایله
دعوای سلطنته وشیخ پادشاهم دیو کوینزروب زیغ ده دوتلوب
سیروزده پادشاهه کتوروب پاره پاره حلب ایدیلر فی سنه ٧٢٥ مدت
سلطنت سالها ه سلطان مراد ثانی بن سلطان محمد خان دوز ایلی حصاروم
پاشا اوزره پاشا ... بکلربکی پاشا وغیریم بو بکی سلطانن ... مصطفی
بیه اولوب بیلدردی هابکن جنکنی ضایع ایدوب مصطفی نام اوغلانیم ویدوب
آخر تزویری ظاهر اولوب طوتلوب اوده حصاریکی برجنه آصدیلر قاتل
اوغلی عصیان ایدوب عفو اولندی سمندره ومورح فتح اولندی قرشین
آرقین اولدی دنیچه ممالک فتح اولندی بعده سلطان مراد خان اختیار سلطنت
اوغلی سلطان محمده ویروب کندی مغنیسیاده تقاعد ایدی فی سنه ٨٤٦ خلیل
پاشا وزیری سنان حسن وقاضی عسکری ایدی بعده کیچریلر باشی قالدروب بشیکطاش
سلطان مرادی تخته کتوروب سلطان محمدی مغنیسیایه کوندردی دیار ارکنه کتوردی
بنالر ایدردی فی سنه مدت سلطنت ٣١ موسی چلبی روم ایلنده پادشاه اولدقده اوزره ٨٤٠
ارسکیجامی جامعنه شروع ایتمشدی موسی چلبی روم ایلنده پادشاه اولدقده
بنا ایدوب زینته کلدکی وفات ایدیجی بعده سلطان مراد ایله سلطان محمد تمام
تمام اولدی وجمعه قلندی حضرت ابو الفتح سلطان محمد خان غازی بن سلطان
مراد جلوس بر تخت فی سنه ٨٥٥ مدت سلطنت ٣ عمر ٥١ بنا ایکی حصار فی سنه ٨٥٦

ادولیتی ... ایکی ... سلطان ...
رلته بیعقوب ... کرکم ... آخرجام ... دولتی
دولتی زیر ... جعفر ... تاننده شیخ ... غرناطه
... کتبت فلسفه اولوب آفتاب عمرو
وارد ... رسته ٥٥ علوفه شیخ ... لوازمات موسی نقل التحول
الفضولین ... قاضی سید الدین ... جامع
ربیعی ... مصطفی ... خلیفه ... آیدین
فروغ ... جمیع ... آخرشتر زاده
فاجوب ... عالمده ... فتنلکده ... آدین
ایله اتفاق ایدی فی ... اخلاق ولایته کچوب
ایدیر سلطان محمد خان ... سلسله ... جمعیت
جنک عظیم اولدی ... شاه ... اوزرینه کوندروب
ایدیلر کتوروب ... عجمی ایله مباحثه ... علم ... کرفتار
رمز ... آخر ... شیخ ... کنده وقتلنده فتوی ویردی
صلبه اولدیر ... مولانا ... رئیس
مرحوم ... سلطان بایزید خان ثانی ... سلطنتی
رحمه الله ... بو ... ابتدا ... موقعده
... سلطان یعقوب ... تاریخ ... سنه
رحمه ... [illegible] ... سنین ...

فتح قسطنطنیه فی سنه ٨٥٧ جنکی ایدوب بالتی برجی کونه چهارشنبه کونه
فتح اولنوب جمعه کونی نماز قلندی آیاصوفیه ده فتح ایتدوکی ولایتک نهایتی
بلکه ولایت ذکر ایتسک غایتی یوقدر بو مختصره مناسب دکل که جمیعنی ذکر اوله
ابتدا جامع سلطان محمد فی سنه ٨٧٥ انتهاده جامع فی سنه ٨٦٧ بنا کوردی و حضور بک
و ملا خسرو و خطیب زاده علی قوشجی ملا فناری حسن چلبی خواجه زاده تبریزی
علماسندندر و کلام نظم لاجرم ... رسول الله ... صالح ... اولمشدر
مبارک حضرتی ... صاحب کرامت عجیبه و آثار بدیعه صاحبی در سلطان
بایزید بن سلطان محمد جلوس اوزره تخت فی سنه ٨٨٦ مدت سلطنت سنه ٣٢ عمری ٦٢
وزرا آرمیزی کدوک احمد پاشا داود پاشا که جامع صاحبی در مسیح پاشا که ...
جامع و مدرسه سی واردر علاء الدین فناری ... ادرنه ده و آناطولیده قاضی عسکر
اولدی حاجی حسن زاده و مؤید زاده قاضی عسکرلریدر تاجی زاده محمود
پاشا مدرسه ... اولمشدر جم سلطان قرندشی کلوب سلطان
اوکیس خان بایزید ایله جنک ایدوب منهزم اولوب مصره واروب حج ایدوب
بعد وارساق طایفه سی ... بکلربکیسی خان بایزید ایله کارزار
کلوب ... فرار ایتدی فی سنه ٨٨٧ شیخ حیدر اوغلی
اسمعیل ظهور ایدوب ... قتل ایدوب تبریزی آلوب شاه ...
ایله معروف اولدی فی سنه ٩٠٨ سلطان سلیم باباسی اوزرینه عسکر چکوب
چلبی منهزم اولوب ... فی سنه ٩١٨ جلوس سلطان
سلیم خان بن بایزید خان ... سنه ٨٧٢ ... فی سنه جلوس
بر تخت شاهی فی سنه ٩١٨ مدت سلطنت سنه ٨ ... اولدی
... منهزم اولوب ... قزلباش ...
... دفع ایتدی ... شاه اسمعیل ایله ...
اوقوش ملاقات ایدوب حرب و قتال اشتغال اولنوب اسمعیل مغلوب

علی طوسی ... قاضی
... سلطان
مدرسین ... ایله ...
...
... ایله ...
... آلدی ... محمد ...
بایزید ... جامع ... مدرس ...
... اولمش ...
قاضی عسکر اولوب ... مصلح الدین ...
اولمش چلبی زاده سلطان ... حاجی حسن زاده آناطولیده
... مدرس اولمش ... معلم اولوب
... سلطان محمد ...
... اوغلی ... باشا ...
... افضل الدین ...
خواجه اولمش ... سلطان محمد
... چلبی ... محمد فناری ...
... احمد پاشا ... الدین ...
... مصلح الدین ...
رحمهم الله

كوزل آته اولدی اجو یکیچاری کسندن سلطان زیرک ایله قروه لقمه قانصو غوری

یعنی چرکس سلطانی الچیلکه کوندرلوب حلب قربنده مرج دابق نام موضعده

جنکده اولدی . فنا بولدی ایکنجی جنک قانصوه طومان بای ایله یاکرمی اوج

محاربه ایدوب چرکس قاهره مصر فتح اولنوب سلطان مصطفی پاشا باب الوزرا

حلب اولدی خبر ایدر [illegible] اطاعت ایتمکین مصر حاکم ایتدیلر [illegible]

نزول ایدوب رحلت فی سنه زیرک زاده ایله کمال پاشا زاده قاضی عسکرلری

وزرالری سنده پیری پاشا ٩٢٤ قره آرمانی هرسک اوغلی احمد پاشا سنان پاشا

وغیرهم حضرت سلطان سلیمان خان بن سلیم خان ولادت با سعادتلری فی سنه [illegible] [illegible]

تخت همایونه جلوسلری فی سنه [illegible] سلوک ایدوب [illegible] احوال

٩٢٦

رعایا و سپاهی [illegible] رسم [illegible] آخر عمرلرینده فی مجلس [illegible]

بالکلیه [illegible] [illegible] قره آب و [illegible] ابواب [illegible]

رودس و بودون و [illegible] کبی [illegible] بلاد فتح ایدوب آخر سکتوار

قلعه سی [illegible] وفات ایتدیلر مفتی [illegible] چلبی کمال پاشا زاده سعدی

چلبی جوی زاده و [illegible] افضل العلما مفتی خوجه لم چلبی آنلرک عصرلرینده علما سیک

[illegible] سلطنت سنه وزرالری پیری پاشا رستم پاشا

٩٧٤

ابراهیم پاشا آیاس پاشا لطفی پاشا سلیمان پاشا حضرت سلطان سلیم

خان بن سلطان سلیمان خان مدت [illegible] دولتده [illegible] مفارق ابنا الزمان

دستور [illegible] الی انقراض [illegible]

رباعی لمنشیه چو آمد سلطنت سلطان سلیم آن شاه [illegible]

جمالش مهر رخشان کند [illegible] شهنشاه بلند اختر سکندر [illegible]

شود [illegible]

[illegible]

صورت لطف و قهر [illegible] آمیخته اولوب وصفت تریاق و زهر

کفتار

[illegible]

کفتارده مجنون قیلنوب بالجمله ووزرا و مشیرین بانام زیبا مقلوع و بنیان عیش
و عشرت مرفوع ایدوب لرنلرک وجه وقتهالرشعارلرخرده بمک کارلری ایدی
و کفته رشیدین سویلمک کره لرلری ایدی ولادت باسعادتلری فی سنه ٩٢٩
جلوس همایونلری فی سنه ٩٨٤ وزیر آصف تدبیر و مشیر ضمیرلری حالا صدر
مجدیات طول الله عمره الی یوم محمد پاشادر شاه عدالت قرلنارینی و اقبال لقت
نتکی برسنی قدر سدره فتح مصر معادل اولدی بر حصین استوارلری فتحنه
و استحکام و ملک قلعه البروج مانند و دیمن طالع خورشید لامعالری ایله
و بارنکین فترینه مد توجه ایدلوب و دیکر لعین و بجه قزلی محفوظ اولمغین ایکار
التدن خراج رواج بولوب بعده و باغزین تخت ملک الوله ایلرک فتحنه غزاد
ه من بعد بو فتح و ظفر بجه فتحلر ضم اولنوب و کسر عدو ایله ذکر اولنمش
اولا شمدیه دک بر پادشاه مخ نصیب اولاماه ملک سلطنت قیاصره روم
و اکاسره عجم و خواقین چین و سلاطین هند بلکه اقبال و عرب و عجم
یمن و آل بویه و ملوک ساسانیه و سلاطین سلجوقیه و شین برنوعه نصیب
اولمشدر و لونا حق سبحانه و تعالی عمر و عزیزین قدوزلرین خدا باقی کبی
تا ظهور و روز آخر وجود شریفین سلاطین جهاندن مزید عدل
والضاف ایله برقرار و ممتاز قیلوبره آمین بجاه النبی الامین و تاریخ ملوک
عجمده بو بیتلر وقتا فکدرز **نظم** از کیومرث تا بعهد قباد پس از آن تا بکسری
بوده باز از عهد نوشیروان تا بعهد یزدگرد بنیاد بعد از آن
دیلمی وسامانی تا زمان غزنیانه شد رشاد پس زنا تاریخ ملک سلجوقی
تا بخوارزمیان قرار افتاد همچنین از شاه چنکیزخان تا بدین دور کاه قلعه
قطعه ساکا عدت و کل حی بوکا عدت قند کجدی بو دوکلو نا اهل سالک
نکر مستقبل ایله کجدی کونکز حال ماضی قالماز کل اقبال **مثل فی مورده**

جملهٔ اساطین حکمادن اولمشدر بعضی بو مختار عمرانده ابراهیم خلیل ویرورلر
فیثاغورس آنلو بعضیلر غلام سلیمان بعضیلر پیغمبر دیرلر فیثاغورسه
معاصر کشتاسف شاکردی لقمان صاحب سلیمانه دخی ورد خواص اعدادی
استخراج ایتمشدر وکذا رحمانیتی آنه بو کتب ایجاد اتمشدر صنعت
موسیقی نغمات حرکات افلاککه استماع ایدوب اصول موسیقی ابداع ایلدی
جاماسب برله کشتاسف شاکردی لقماندر بقراط شاکردی فیثاغورس بقراطیس
شاکردی بقراط وجملهٔ اساطین حکماده احسن وردر حکایت اولنور که
ایرس حکیم فلکه زحل صعود ایدوب اتونیل فلکی زحل ایله دایر اولوب
احوال فلکیاتی ساتر اولدی بعده ارضه هبوط ایدوب علم نجومدن
خبر ویردی انر شهوه سواکه ابتدا اصل حکمت بندر طباع عقل اکتسام ویردی
وصنعت حکمه بندر ویردی طباع عقل الاکتسام طباع ایم بندر ویردی روحانیه
فیلسوفدر که کوکبی ایله متصل ومدیره رویت اکابر حکماء ومتقدمین
وبندر سقراط شاکردی بقراط وافلاطون انلی شاکردی بقراط ومعاصر وارسطو
ارسطو شاکردی بقراط وافلاطوندر بلیناس شاکردی ارسطو جالینوس
شاکردی بلیناس بطلیموس شاکردی جالینوس وبرزجمهر حکیم مولانا لطفی
مقتول رحمه الله حاشیهٔ مطالع اکثره ایرادلری خواجه‌زاده‌نک قوهٔ نظریه
وعملیه بحثنده روایت ایلدی که کتب ارسطو ساعا موت و لا یبقی آنه
ارسطو قصد ایتدیکی کتبنه بو دینی قبحوه ایدی کرنک ساعت قضیهٔ
مزبوره مستولی اغیاده حکما و هو ارازی عقلا ایدی ملوک یونانیده بر ملک
صاحب شوکتک ذرنکارستن ایدی مامون بن ماردوه کرتنبه عقل و فراستی
قرینه در رشد هواستی وفهم کیاستی ایدی عدیکه حکماکنک ایراده علومه
واقف ودرسا رجحتر ایدی کتاشنه اولا کتب ارسطو ورد آغب وجاسن مزبوره
طالب اولدی ملک خلاف وطغیانه ایدی مامون وفی عقباده دیرناه اولوب

جمع

جمع عساکر طغیان اتدکده قلیچ خدمتنه ثابت اولدی یونانی منعکس اولوب بطاریق
رهابین شیاطین قرین ملکه بویله تلقین ایتدیلر که حکمیاته کسر و انهدام
دینلرینه فرق متخالفه القا ایدر و بارسک کتب مزبوره بالتمام ارسال
ایله ملکه استحسان ایدوب کتب مخزونه مأمونه کوندردی بعده مأمون مترجمین
حنین بن اسحاق ثابت بن قره و یوحنا کبی عدیدین جمع ایدوب تراجم متخالفه ایله ترجمه
قلدیلر و اول تراجم اطناب و تطویل اوزره تهذیب و تخلیص اولنمیوب
تا حکیم فارابی زمانه دك بطون دفاترده قالوب حتی رسومی اوراق تدریس اولنجه
مشرف و ناظر اولدی بعده اول عصرك ملکی منصور بن نوح سامانی فارابیدن
اول تراجم متخالفه نك تهذیب و تخلیصین طلب ایتدی فارابی دخی التماسنه اجابت ایدوب و جمع
ایدوب و بارز وجه کتاب تعلیم ثانی دیو آد ویردی اول سببدن کندیسنه معلم ثانی
دیمکله ملقب اولدی پس کتاب فارابی و سایر تراجم اصفهانده صوان الحکمه
نام بر کتابخانه ده محفوظ ایدی تا اول زمانه دك که سلطان محمود سبکتکین
اوغلی سلطان مسعود غزنوی شیخ ابو علی ابن سینایی اکا طلب ایدوب وزیر
مقرب ایدندی و اول خزانه کتبی شیخه تسلیم ایتدی و هنوز تعلیم ثانی فارابینك
مسوده سی ایله ایدی بیاضه نقل اولنمامش ایدی زیرا فارابی تألیف و تصنیفه
رغبتی و تألیفی ایله الفت عزلتی و دولته التفاتی یوق ایدی اهل تجرید ایدی پس شیخ
ابو علی اول کتابدن شفا نام کتابی انتخاب ایدوب بعده کتابخانه یه آتش دوشوب جمیع
کتب و اوراق یاندی حتی فقط مصنفاتی معلوم اولمسون دیو حکماء ابو علی یه
تهمت ایدرلر لکن بهتان و افترادر زیرا شیخ بو آتشدن مقدم کتاب شفا
تلخیص تعلیم ثانی در دیو دعوی ایتدی اول کتابخانه ده اخذ ایتدی و کتب متعدده
دخی معلم اول ارسطاطالیس در که ارسطو آثارنی مترجمین در افلاطونك شاکردی در
اول موتشن بنا و کلت و حشت ایدرکن حرفت اولندی اول سببدن
معلم اول اسمنه محل اولمشدر ارسطو حکمائیه در دخی ابن ...

حكمت بحثيه‌ده افلاطونه سؤال وجوابلری وار ولكن بو طريق ايله
اخذ ايتمشلردر وحقيقتده ايله وقسمه اولمشدر كه حضرت افلاطونه
منفصل كلمشلردر كيدن بولر ايدی ثانی حكمت اشراقيه صاحبی كه آنلره اشراقيون
ديرلر بونلردر كه خلافنده آثاردن عزلت وملازمت خلوت ايله كسب ايلديلر
صوفيه صاحب [illegible] كبی [illegible] حضرت رب العباده منقطع
ايدوب بونلر [illegible] معارف الهيه عالم غيبدن [illegible] وديدلر اشراق نور
هدايت ايله استفاده ايتمشلردر اشراقه نسبتله حكمت دخی تسميه
اولنمشدر روايت بودركه ارسطو وقتا كه حكمت بحثيه‌يی افلاطوندن
اخذ ايتدی تتميم وقواعد وتحرير فوائده منقح اولدی بونده اول
فن حكمت مكتوب ومدونده كامل ايدی اكثريا بعض رسائل متفرقه رموز
ولغز ومعما طريقيله اوزره واقع اولمش ايدی زيرا متقدمين علم حكميی
وسائر علوم خفيه مثل كيميا وعدد كبی ابنای [illegible] غيره اخفا ايتمك
ايديلر علم [illegible] آنت ايله اولور [illegible] ايله ايدی پس [illegible] بو عرضی
افلاطونه عرض ايتدی افلاطون ايتدی [illegible] الّتي كتمته
الحكماء [illegible] بونی [illegible] كه حكمت اشتياقه [illegible] كلماتك
علوم حكميه من علوم جهلا ايدوب سببی ارسطو ايتدی [illegible] ايدنلر كه ابكار
معانيی اجمال عرض [illegible] حكميه افلاطونه اجازت [illegible] ارسطو اصول
حكميه ابواب وفصول واقتصار وايجاز [illegible] تتميم والفاظ اوزره ترتيب
قيلوب تبع قوت فكريه [illegible] فن منطقی اختراع ايدوب فن حكميه آلت
قلدی پس معلم اول ايله ملقب اولدی خصوص مزبور سبب اولدی ومعلوم
اولا كه حكمايه [illegible] نبوت [illegible] فطنت [illegible] حضرت
كه زيرا [illegible] نبوت [illegible] افلاطون الهی
نبوه مرتبه‌ فطنت [illegible] بعض [illegible] آنقدر كه اصحاب رسول اكرمك

[illegible] ثانيه طريقهٔ بحث [illegible] والطريقة [illegible] الكشف [illegible]

برسى اسكندريه بو سوزلرى ديوب عودت ايتدكلرنده مجلس شريف رسول الله ده
كوردكلرى عجائبدن سؤال اولندقده ديديلر بر قوم كوردك سبيل كبى لكن
افلاطونى ذكر ايتديلر ايدى بعض اصحاب رسول افلاطونه لعن ايتدكده
رسول الله عم لعن ايتمه ديدى و بر ديدى لا فانه افلاطون كان نبيا
جاهله قومه ديو سوزلرى لكن نبوتنه علماده و حكماده قول واردر افلاطون ارسطونك
استادى و شاگردى ايدى و سقراط لقمانه منتمى ايدى صاحب ملل و
نحل باب سقراطده اشراقيون و مشائيه اصحاب سفارة ديمشلر ايدى
بونلر ملل انبياده بر ملتة ملتزم دكل ايديلر لكن جازم اولمق لازم و كلدر
ملتزم اولدقلرى تقدير جه دخى كفرلرى لازم كلمز زيرا انبياء سابقه نبوت
عامه كرين يوغيدى توقيف الهيه اولدى بدوده كلا انبيا مكلفه بر اولديلر
فقط كيبى منشى المتهب كلامده اكابر حكما مطلقا كفرنه نسبت اولمشدر كوكر
مذكور اولدى كما حكمت محمديه موافقت ايتمشدر بنابر ملتزم شريعت
و متبع انوار حقيقت در مثلا ثابت بن قره كيبى و فارابى و كندى و ابن
سينا كيبى مولانا شمس كلامى تمام اولدى ظاهر مولانا نك فرموده كه ملتزم
شريعت ديدكى حكما اهل شرعدر جميع امور شرعيه اعتقاد ايدوب موافقت
ايتمشلردر ولو باعتقاد آخرتلرى ظن فاسده لرينده رجوع ايتمشلردر ولا
اخذ ايتلاره متابعت ايتمشلر و ابتدا علم الا مور علم حكمت دلسله بعض علوم
و حكمة الناج سلاطين رسوم نتيجه بكما لات انسانيه و وسيله بر
معارف سبحانيه در من يؤت الحكمة فقد اوتى خيرا كثيرا آيه
تعريفه علم حكمت بر علمدر كه موجودات خارجيه احوالندن بحث ايدر
نفس الامرده واقع اولدوغى اوزره طاقت بشريه قدر كه موضوعه
حكمت موجودات خارجيه در كتب مصنفه حكمت مختصراتنده هداية الحكمة
اثير الدين ابهرى نك كه مولانا زاده انى شرح ايتمشدر و شارحلرى چوقدر

[illegible]

علم حكمت

مطولاتده شرح اشارات امام فخر رازی و شرح تجرید طوسی وکلمات
قطب الدین رازی و شفا وحکمة الاشراق شهرزوری دن معلوم اولنه
حکمت ایکی قسمه منقسم در زیرا علم حکمت ایکیدر موجوده بحث
ایدر کوره لم اگر اول موجودی بزم قدرتمزله و اختیارمزله مدخلی
اولماز ایسه اولوری حکمت علمیه دیرلر و اگر قدرتمزله و اختیارمزله
مدخلی اولماز ایسه اولوری حکمت نظریه دیرلر حکمت علمیه دخی اوچ قسمدر
زیرا اگر شخص واحدک اعماله تعلق ایدر ایسه علم اخلاق دیرلر بو علمده
مقصود اکتساب فضایل و اجتناب عن الرذایلدر و اگر اعمال اهل
منزله تعلق ایدر ایسه علم تدبیر منزل دیرلر بو علمده مقصود اول جماعتک
الفت و معاونتیدر و اگر بر شهر قومنک احوالنه تعلق ایدر ایسه
علم سیاست دیرلر بو علمده مقصود نظام احوال ملک و سلطنت و انتظام
سلسلهٔ عقد و مملکت و رعیتدر بونلرک دخی کتب مؤلفه چوقدر
لا جمله سنده ترغیب تعبیر عنادر حشدر حکمت نظریه دخی اوچدر زیرا
موجوده بحث مطلق ماده دن منزه اولوری علم الهی در حین بحثنده
منزه اولوری ریاضیدر مطلقا ماده دن منفک اولمیه طبیعی دیرلر
بعضیلر منطقی حکمته مندرج قلدیلر وهم اجزا بو جمله ده غرض تحصیل
اعتقاد وارث سرمدی اولادر ومن وقف علی حقایقها فقد فاز فوزا عظیما
وملکا کبیرا جعلنا الله وایاکم من الفائزین مسئله جسم نه دن مرکبدر
الجواب جسم عند الحکما صورت و هیولیدن مرکبدر صورت ایله هیولا
ایکی جوهردر بری حال و محل اولمشدر هیولی محل صورت حالدر هیولا
قابل صورت مقبولدر زیرا اگر جسم هیولا و صورتدن مرکب اولمزسه
جزء لا یتجزیدن مرکب اولور جزء لا یتجزی مذهب حکمادن منفی در
بعضیلر اکا جوهر فرد دیرلر جوهر فرد بر جوهردر که انقسامه قابل

اولمیه

[illegible]

[illegible]

اولمیه اتصالاً وقطعاً وكسراً وفرضاً ووهماً وجوهر فردك نفیینه حكمانك
رشلری دلائلی بودركه جوهر فرده متجزی دیمك متحرك اولدقده جانب یمینی جانب یساره
مخالفدر پس جوهر فردك ایكی جانبی حاصل اولیجق انقسامی وهمی قابل اولور
دیرلر اما حكمانك بو قولی مردوددر شرع مبین ومعتقدات اهل یقینه زیرا اثبات
هیولا وصورتدر موده وربینی فاعل مختاردن نعوذ بالله من سوء الفهم ونقصانه
ان فكاربعض اصل حكمانك بری اودر كه سلسله ممكناتی وترتیب اسباب مسببات
بیان ایدوب دیرلركه مبدأ اول جل ذكره واحددر كل الوجوه ودخی واحددن
كل الوجوه ده صادر اولمز الا واحد صادر اولور اول واحد عقل اولدر
پس عقل اولده دو الجهتین اولوب جهت امكانندن فلك اعظم ظهور ایدر
عقل ثانی دخی جهت وجوبندن عقل ثالث جهت امكانندن فلك ثانی
صادر اولدی ثم وثم عقل عاشر وفلك تاسعه وارنجه ترتیب مذكور
اوزره افلاك تسعه نفوس ناطقه وعقل عشره لازم كلان ایله صادر اولدیلر
وعقل عاشر اولدركه انی روح ایله تعبیر ایدوب یوم یقوم
الروح دیدركه روحه مرآة اول روحدر دیرلر شرعیه منفض
ومدبردر دیدیلر شرعده قلم دیدكلری مراد عقل اولدر
عرش اعظمدر دیرلر بعض عقل عاشردر كه عقل فعال دیرلر
هیولای عناصر وحركات فلكیه سببی ایله اولان استعداد وآنات
مختلفه تعاقبی حسبی ایله صور متعاقبه ده ظاهر اولدی بعض
هیولای عناصرده متفاوت صادر اولدی بعض نبات بعض
حیوان بعض نتیجه متفاوت ابداع وایجاد ومقصود افراد
اجزای عالم كون وفساد خلاصه معتقددر وتحت الكافه
یعنی انسانه ظهور ایدوب كرامت خلافت ایله مكرم قلندی
لكن اثبات عقول عشره شرعا مرفوض واصول اسلامیه

[illegible]

علی الدوام فعلمی ورز شخص
مركبات عناصر واعراض نفوس
بشریه آنده صادر اولمقدر وترتیب
عقل فعال وسیدو آنلر اولمشدر وبو طایفه جمیع
موجودات ومكتوبات تحققده علت السفلی جملة الاشیادر
جزء وعقل بالذات صادر اولدور وانلر آلات
ومعتزله متعزلة سنیه دیرلر آنلر مشركلره حكماء منكر
موجودلردر
منه

غیر مطابق و دیو ناکی ججو مکیماه ضلالت ثم تلمیحی حرود لنا ت
عقول عشره انباه کورکسه بر بونظر محصل عالم آفرینش
اوچ قسم منقسم در قسم اول تخت بی نابدیرنده
یعنی غیر قابل عقول و نفوس ملائکه دخی بونلر کبی که ظلمات
هیولانیه دکدورات جسمانیه دن منزه و مقدس لردر
آنلرین وساطتلری ایله فیض واهب الصور دوار
مکونات علویه و سفلیه به متواتر و متکاثر یتشور قسم ثانی
پذیرش تجنش یعنی قابل غیر فاعل آثار اجسام ظلمانیه و خانه
در که عالم کون و فساد در فی الحقیقه معدوم و موهوم کاظاهر موجود
نمایش و یررلر قسم ثالث هم پذیرش وهم بخشایش هم قابل
هم فاعل کثیف و لطیف دن مترکب عالم غیب و عالم شهادتی
ناطق منقلب اطوار متنوعه جهات و اخص خاص و اکمل
ذرات متعذره و نقوش متکثره قابل موجود کامل یعنی نوع
انسان در که ماقوقنده ملائکه اعلا رتبه فیضان غایتی
قابل اولوب تخت و اصل قبلورشو جهت سنجو هلا بالی
نفس دلاتی حضرتلرینه له فی الحقیقه موجود و موقف
نما اولورلر شیخ حضرت طبیعته الفتا و ولذا بیرشیء او لنه
و له او له فی الحقیقه معدوم و معدوم غائبشی اولور
فی نفس الامر مسئله فی نفس الانسانه الحوادث تعبیر کبیر
تولیجه نفس انسانه اجزای جسمانیه نورانیه در که هیکل محسوسه
کورینش قالب مخصوصه مرآه انعکس دریائی دردوکل دروه دارک
مجمه مرانی کبی دخی شخصی که انا فعلت کبی اوتید دکه سنا انی انا
ضمیر یکه اشارت ایدر دکه اوکا حقیقته هیکل محسوس و قالب

محسوس

مجموعدر و کلدر زیرا هیکل محسوس تشخص اولدرز باقی قالمز اجزاء
بدنده سی منفصل اولور طفولیتده نه آنده شیبه وکهولتده
و نقصانده اولدرز اولورلر انده هو هو من حیث هو لدرانده
رذیلت نقصانده وده سالم و آخر عمرنده وار ایچنده بر امر و آنی ور
بس آنا انا لفظی ایله اشارت اولنان شئ هیکل کثیفه مغایر جسم
لطیف اولمق لازم کلدی قول متوسط و اول بونا کمال پاشازاده نک
رحمة الله علیه مختاریدر لا مذهب حکما دکلدر زیرا قول حکمانک
نفس ناطقه بدنده تعلق ایلدیکی ماده ده مجرد و جسم و کلدر جسمانی فی
و کلیدرلا مکانیه و اشارات حسیه قابل اولمز بدن منطبع دخل اول
و کلدر تعلق تدبیر ایله متعلق در و بو قول متکلمین دن ده امام
غزالی حضرتلرینک مختاری در و صوفیه یه مکاشفات چوق بوندر
شرح مواقفده مسطوردر حالا تجرد نفسه قائل اولمق تجرد
ذاتی منافی در بحث معلوم اولدی که نفس ناطقه ده قوت
عاقله منبعث اولور دخل اول قوتک ایچون مراتب اربعه واردر
مرتبه اولی قوت عاقله نک مبدأ فطرتده معقولاتدن بالکلیه
خالی اولدیغی مرتبه در صور معقوله یه استعدادی اولدیغی حالده
و بو مرتبه یه عقل هیولانی دیرلر هیولاده خالی اولمقده هیولایه تشبیه
اولندیغی ایچون مثلا صبیانک عقلی کبی بعده استعمال آلات ایله قادر اولدقده
حواسک ظاهره و حواس باطنه نک تصرف ایله کوردکی آنکیچون
علوم اولیه حاصل اولور و نظریاتی کسبه استعدادی حاصل اولور
اول مرتبه یه عقل بالملکه دیرلر بعده قوت عاقله معقولات نظریه
تکرار کسبه ایله مخزون اولور تا ایچون اقتدار کسب جدیده استحضارینه
قادر اولور اول مرتبه سنه عقل بالفعل دیرلر بعده قوت عاقله

[illegible]

مراتب عقل هیولانیه عقل بالملکه
عقل بالفعل عقل مستفاد
قوه قدسیه

معقولات نظریه تجردده اولدقده بغتةً منفعل حاصل اولوب حتی حضره
اولور اصلا فهو لا یعزب دخی اولا بیننده زائل اولمز
اول مرتبه یه **عقل مستفاد** دیرلر زیرا اول مرتبه عقل فعالدن
مستفاد اولور **قوه قدسیه** دیر بو عقل بالملکه‌نک نهایتی مرتبه‌سنه
دیرلر شرح اشاراتده آیت آیه نورده مشکاته مراد مرتبه اولی در
زجاجه‌دن مراد مرتبه ثانیه در مصباحدن مراد مرتبه ثالثه در نور علی نوردن مراد
مرتبه رابعه در **تحقیق حقیق** بودر که حقیقت انسانیه نفس کله مراد
شیء واحددر لکن مراتب مختلفه و اعتبارات متنوعه واردر
مدبره اولدوغی اعتبار ایله **نفس ناطقه دیرلر** وفق وجهتین اولوب
بر جهتی مبدئه ایکی و بر جهتی نفس حیوانیه یه ناظر اولوب بین الجهتین وقد و
جهتین منقلب اولدوغی ایچون **قلب دیرلر** و نفس حیوانیه جهتندن
اعراض ایدوب مبدءه کل جهتنه اقبالی اعتبار ایله **روح دیرلر** و حیات
ذاتیه‌سی جهتندن اولوب حیات بدنیه سببی و قوت بدنیه مکتسب اولدوغی اعتبار ایله
عقل دیرلر و جهتین مذکورتین ده فهو لا یفنی اولوب آثار صفات سبحانیه
بالذات کنده وقت بولدوغی اعتبار ایله **سر دیرلر** الی غیر ذلک من
العبارات و الاعتبارات ذکر اولندی اکثر علما شرحی قتنده معتبر اولدر
مسئله نفس انسانیه بدنه خراب اولدقدن اکا مرجع دها **تجرب**
اکابر حکما و متکلمین قتنده نفوس مجرده انسانیه حدوثی متفق علیه در
اولدوغی کبی بعد خراب البدن بقاسی دخی متفق علیه در **شارحی علی ده**
روح جزء ابعد ربانی قوتیله بعد خراب البدن فناسی لازم گلمز بو مذهب
منسوب مرحوم در اگرچه قدماده ارسطاطو و غیریسی قدم نفسه ذاهب
اولمشلردر لکن ارسطو متأخرون وار بعض و غیریسی حدوثنه قایل اولمشلردر
زیرا بطلان تناسخی و ثبوت حدوثنی تقدیر ایدر **بحث** نفس ناطقه‌نک

بدن

[illegible]

بو نه تعلقنه حکمت باعث تحصیل مطالب فانیه و تکمیل کمالات لائقه در
طائفه بشریه مستعد اولدیلر لکن نفوس بخصوص مراتب مختلفه اوزرینه در
مرتبهٔ اولی مرتبهٔ عرفا و فاضلین و سعدا و واصلین درکه نفوس
بشریه ممکن اولدیغی معارف آنلره حاصل اولمشدر تارةً قوّهٔ
نظریه و تارةً قوّهٔ عملیه حسبیله تحنکه شوائب بدنیه دن مستخلص و
کدورات بدنیه هیولاویدن مصفا و مقدس اولمشلردر و جنات سعادته
ارتقا و لذات علیایه اتصال و تمتع ایدرلر مرتبهٔ ثانیه اول طائفه
مرتبه‌سیدرکه آنلر جمیع مطالب ممکنه‌یه مستعد اولمامشدر و بو طائفه
ایکی قسمدر قسمی شول نفوس صالحه درکه انلرک مرآت استعدادلرینه
بعض صور مطالب عالیه جلوه‌گر اولمشدر لکن اصلا مطالبک کسبنه
اصلا استعدادلری یوقدر اول نفوسه نفوس بُلْه دیرلر و انّهم فی سعة
من رحمة الله تعالی آنلر دخی نعمهٔ ابدیه مقیه اولمایجق سعادت لائقه لرینه
ایله مستعد اولورلر رسول الله صلی الله علیه و سلم حدیث شریفنده بیورر
اکثر اهل الجنة البُلْه دیو و یکی بونلره دخی اشارت و بونلر ایکنجی رتبه
ده عشدر البلاهة ادنی الی الخلاص من فطانة بترا ایکنجی قسمی
نفوس جاهله درکه مطالب حقّه اصلا اذهانلرینه نمایان اولمیوب یرلرینه
ممکن اولمامشدر لکن جهل مزبور کیفیت راسخه و ملکهٔ اعتقادات
عوام مقلدین کبی اسبابدن بر سببه زائل اولور بونلر تعذیب
دائمی ایله معذب اولمزلر اوچنجی قسمی نفوس اشقیادرکه آنلرینه
فکرلرینه امور نفسانیه مرتسم اولوب نقایص غیریه غایتده اعتقاد ایدرلر لکن
الذین اشتروا الضلالة بالهدی فما ربحت تجارتهم وما کانوا مهتدین
مرتبهٔ رابعه بونکته بلنمز کنایاتدر بو حکمت علوملری اثناده اثناده
آچیلماز بر کیمسه‌یه بو قیوده نه تفاهله نه فتوحات علم هیئت

[illegible]

علم الهيئة بين العلوم قدري سما كبي برتر و مرتبه سي طاق عرشه برابردر
انظار دقيقه و افكار انيقه صاحبلري بو علم شريفه مائلدر و علو شاننه
قائلدر زيرا كه شرف علم معلومي حسبيله اولور تعريفي علم هيئت بر
علمدر كه اجرام بسيطهٔ علويه و سفليه نك احوالي و اشكالي
و اوضاعي و مقاديري و ابعادي انكله معلوم اولور موضوعي
علم هيئتك اجرام مزبوره در حيثيات مذكوره ايله علم هيئت كاه اولور
بر آلتنك ايله مذكور اولور اول تقديرجه علم هندسه يه موقوف
اولور كتب مختصره سندن مجسطي در امام ابهرينك متوسطه هيئتدن
هيئة ابن افلح مبسوطه سندن قانون مسعودي كه ابوريحانينكدر
علم هيئت بر آلتنك ايله مذكور اولمسه هيئت بسيطه دركه هيئت بسيطه
دن كتب مختصره دن تذكره خواجه نصير الدين طوسينك و ملخص
چغميني مبسوطه دن نهايه علامه قطب شيرازي و چغمينينك شروح
معتبره سندن شرح فضل ابن عبيدي و شرح كمال الدين تركماني
و شرح قاضي زاده رومي كه اجوده شروحدندر و كتب مختصره دن
مولانا سناه و شرح ميرم چلبي كه مصنفك حفيد زاده سيدر
و بطليموس احوال حاسته فنك اول كتابي واردر و بو علمك
شرفنه كلام اللهده شاهد كافيدر كه وارد اولمشدر الذين يذكرون
الله قياما و قعودا و على جنوبهم و يتفكرون في خلق السموات
والارض ربنا ما خلقت هذا باطلا علم هيئت كه تفكر في خلق السموات
ايدركن شبهه يوقدر و بو تفكر بو نظام بديع و اسلوب عجيبله سياره لرك
حركتي و ثوابتك سكوني و هر بريسنك اوضاع مخصوصه لري و حركت
حقيقيه يه مشتمل اولدوغي مشهود كامل اولور حق الله تعالينك كمال
قدرتنه تجربته وقوف حاصل اولدوغي ظاهردر امام فخر الدين

تفسير

29

تعبیر کبیرده بیورر که عمر بن خیام عمر آنی اوقوینجه بر کره مجسطی‌یی قرائت
ایدرکن فقها آرهده بعضی اول مقامده کذر ایدوب مباحثه‌لرینه
نظر قلدقده بو قراءت لیته وکوکه کتاب فقه‌ده معتبردر دینجه فتی
مستطابدر ده بو سؤال ایدنلر بورلرده جواب حق افلم ینظروا
فی ملکوت السماء کیف بنیناها الآیة تعبیرین اوقور ده بیرلرده با
خصوص علم مواقیت وعلم تقاویم موقوف علیه اولدقلرنده ایکیسی ده
مهمات شرعیه دندر مسئله فی عدد الافلاک ~~وسبلها~~ وهیأتها جواب
معلوم اوله که اجسام بسیط ایکی قسمدر قسم اول عناصردر که
ارضدر و مادر و هوادر و ناردر قسم ثانی اجرام فلکیه در که افلاک
و کواکب اوله اجرام کواکبدر هر جسم بسیط که اقتضای طبیعی کری شکل
اولمق اقتضا ایدر بو تقدیرجه عناصر اربعه و اجرام فلکیه جمله‌سی
کروی اشکالدر زیرا جمله‌سی بسائطدر تسعه عدد افلاکی بلکه
دورت در آلتیسی فلک تدویرلردر خارج المرکزلردر داخل المرکزلردر فلک
تدویر که وضعی مرکزی مرکز عالمده خارجدر اما خارج المرکز اصطلاحده
و بو یکرمی دورت فلکک طبقه‌لرین افلاکک کلیه‌سی در ما عدا‌سی بو افلاکک
داخلنده جزئیاتدر و توابعدر و شمس‌دن ماعدا یدی افلاکه تسعه‌نک
و عناصر اربعه‌نک کره‌لری بربرینی محیط اولمشدر مثلا جمله‌سینک شکل
پیازه تشبیه اولنمشدر که قاتلری بربرینی محیط اولوب تا بینده اصلا
بوش محل یوقدر نته کیم افلاک تسعه‌نک و عناصر اربعه‌نک دخی ما بیننده
خلا یوقدر بو جمله‌نک وسطنده کره ارض ساکندر و جمله‌نک مرکزی
واحددر اما ارض ثقیل مطلق اولدیغی ایچون جوانبنده تداخل قطع
حیثیله مرکزه متصلدر و نار ما فوقنده ماده نقیل مضافدر
ثقیلدر هوا نسبت ایله ارض محیط در اما احاطه تامه ایله

وکل ماء آتش فوقنده هوادر و حقیقت مضاف و حقیقتی نار نسبتیدر اگرچه
مائی محیط در نار فوقنده فلك قمردر آتش فوقنده فلك عطارددر و آنك
فوقنده فلك زهره در آتش فوقنده فلك شمس در آتش فوقنده فلك
مریخدر آتش فوقنده فلك مشتریدر آتش فوقنده فلك زحلدر آتش
فوقنده فلك ثوابتدر آتش ما فوقی فلك الافلاکدر فلك اعظم دخی
دیرلر فلك اطلس دخی دیرلر کواکبدن خالی اولدوغی اجلدن جمیع اجسامی
محیطدر دیرلر و هم محدد جهات دیرلر آنك ماوراسنده نه خلا نه ملا واردر
بو ذکر اولنان اجرام عالم اطلاق اولنور که ما سوا الله دن در آنلره
سبحانه و تعالی اعلم و احکم بجمیع الامور و هو عالم السر و الخفیات و هو المولی
و نعم المصیر

صورت افلاك
قطب الافلاك
فلك الثوابت
فلك زحل
فلك المشتری
قطب العالم
قطب البروج
ماء

مسئله معلوم اوله که جمله افلاکك حرکاتی بو مخصوص دفوق میترو کیدرلر
و کوز اجابایه بوره کواره شامل اولان افلاکك حرکاتی کیفیتیدر

فهم

قسم اول مشرقدن مغربه دوران ایدر قسم ثانی مغربدن مشرقه کیدر آنلر دخی
دو قسمدر اولدر افلاکک اربعه سنده مشترکدر ایکنجی اول حرکت فلک اعظم حرکتیدر که
مرکز عالم اوزرنده مشرقدن مغربه حرکت ایدر و هر کون و هر کیجه بر قریب بر دوره
تمام ایدر و فلک اعظمک حرکتی و آنک سببی سائر افلاکک بالعرض
بونلرک حرکتی ایله حرکت ایدرلر شمس و سائر کواکبک طلوعی و غروبی
بونک سببی ایله در و فلک اعظمک حرکتنه کل و حرکت اولی دیرلر
و قطبلرینه قطب عالم دیرلر و قطبین مابیننده اولان خطه محور دیرلر
مثلا دولابک ایکی منزله سنده در و قطبلری بو اصطلاحده دولابک کبیکی
اوجلری طوره جق محله دیرلر پس اول خط مفروضه که محور دیرلر
بر طرفی قطب شمالی و بر طرفی قطب جنوبیدر و قطب شمالی شول کوکبدر که
ترکلر دمر قزق و عربلر جدی دیرلر اما بعضیلر قولنجه بر وجه اوزره اولان
جدیره احتیاط ایچون بو که جدی بنات نعش دیرلر و قطب جنوبی
دخی بر کوکبدر که اسمینه سهیل دیرلر یمن ارضندن طالع دکلدر غاردر
قطب شمالی افقدن نه دکلو مرتفع ایسه اول دخی جنوب طرفندن افقدن
اول مقدار منحط اولور نصف نهار دائره سنه آلتی ایلیق یول کیتسه
سهیل دخی افق جنوبیده طلوع ایدر شویله که سهیل مرتفع اولدقجه
قطب شمالی غروب ایدر و منحط اولور ارضک کریلکی بورادن ظاهردر
و فلک اعظمک منطقه سی یعنی میانی اولان دائره عظیمه سنی اوچیوز
آلتمش جزوه تقسیم اولنمشدر هر جزوه بر درجه اطلاق ایدرلر یعنی
فلک اعظم اول جزو مقداری دوران ایدر و کذلک بر درجه تمام اولور
و هر درجه آلتمش دقیقه یه تقسیم اولنمشدر و هر دقیقه آلتمش ثانیه یه
و هر ثانیه آلتمش ثالثه یه الی غیر النهایه روابع و خوامس و الی غیر ذلک پس و اینچی
فلک اعظم بر کونده و بر کیجه ده دوران ایتدکی موضعه تکرار واصل اولور

مجموعی آنک اوچیوز آلتمش
درجه اولدیغی اوده اثنا عشر برجک
هر بری اوتوز درجه یه منقسم
اولور

زیرا برکره دیرکجه یکرمی درت ساعت اولور و آیق اعظم ایسه اوچیوز
آلتمش جزؤ در و هر جزء بر دور ایله در. تمام اولور اوچیوز آلتمش
دائره بر جزء یکرمی درت ساعتده در. زیرا بر ساعتده اون بش
درجه در. و حرکت فلک اعظم اوچ نوع اولور. بری دولابیدر
که خط استوا اهالیسی موضعده اولور که کونش آنلرک سمت رأسندن
مرور ایدر و دائما دوریسی رحویه در که عرض تسعین اولور کونش
آنلرک افقنده مرور ایدر ... آسیا کبی بریسی حمائلیه در
بلاد ثلاثه قریب العرض موضعلرده کبی که کونش دوری ... حمائلی
کبی اولور والله اعلم

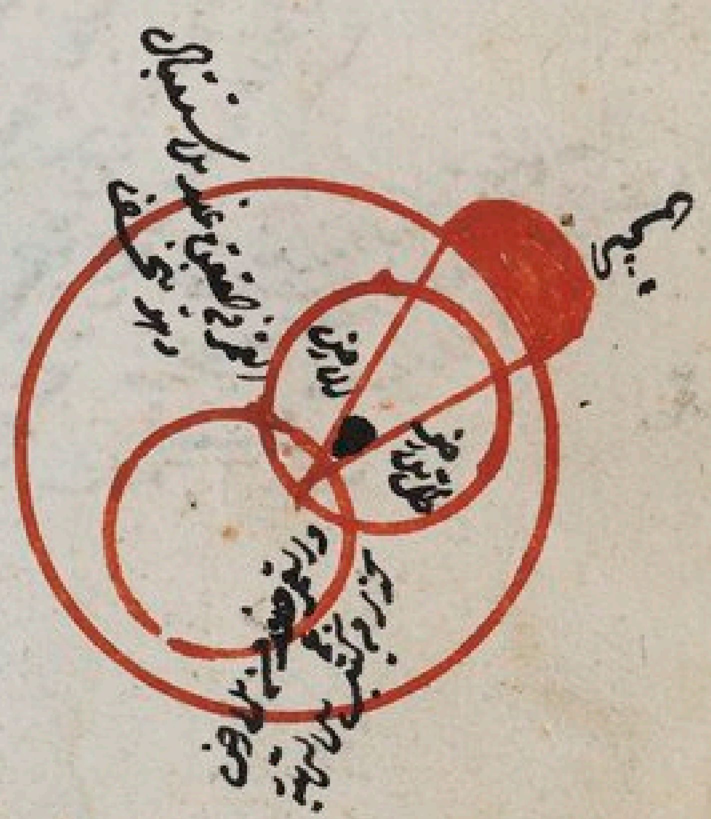

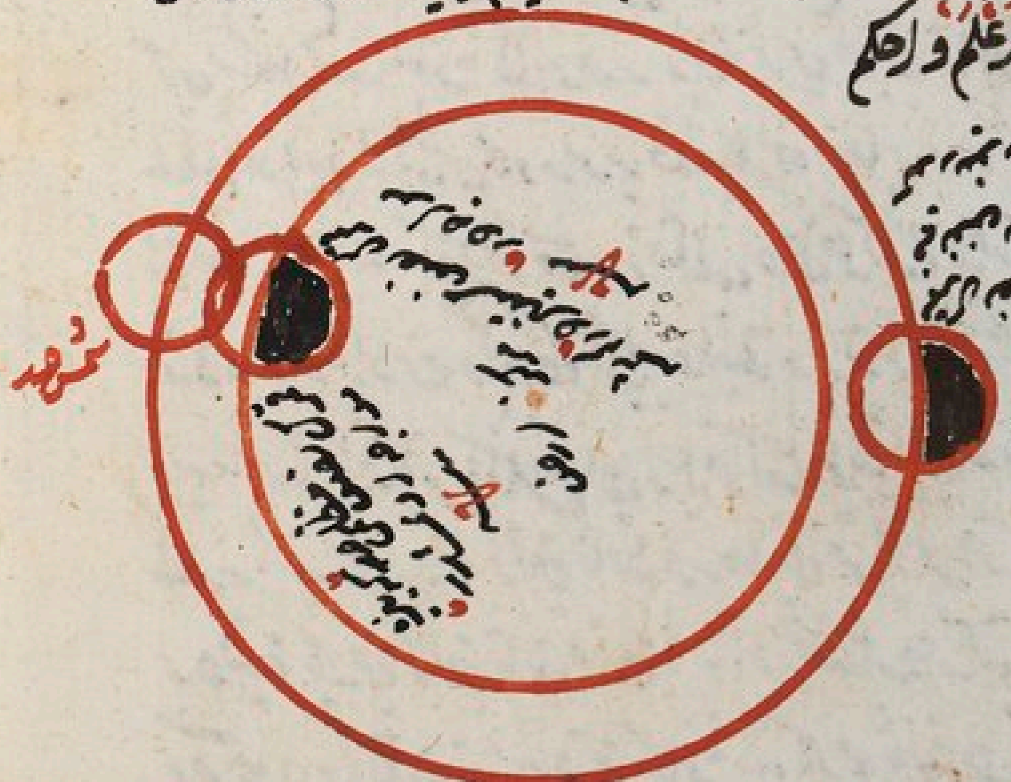
31

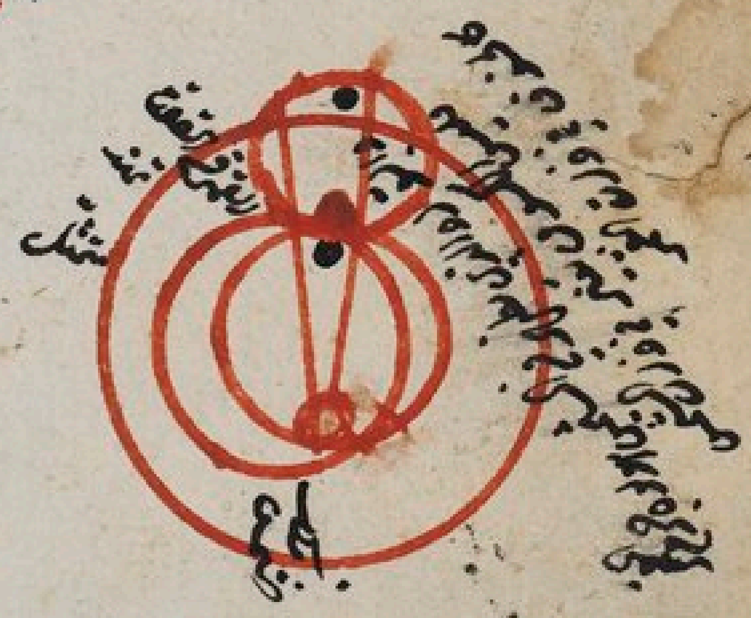
قسم ثانی ~~...~~ که مونبده مشرقه اولاده حرکتدر مثلا فلک ثوابتک
حرکتی کبی که فلک اعظمه مقابل حرکتدر زیرا حرکتی اول برج حملدن ثوره
اه حرکتی حرکت بطیئه در شویله که متقدمین اصلا حرکتنی بو قدر
هیچ در و متأخرین سنه شمسیه ایله آلتمش آلتی سنه ده بر درجه
حرکتی حتی هذا العصره دکن و فلک ثوابته فلک البروج و منطقه دخی دیرلر
زیرا فلک ثوابتک اجزاسنده ایکی قسم منقسم قیلنوبدر قسم برج
هیئتدر هر برجده اول برجده واقع اولان کواکبک مجتمع شکلنه مناسب
اسم وضع اولنشدر نتکیم بیان اولنور برج اول حمل برج ثانی ثور برج ثالث
جوزا برج رابع سرطان برج خامس اسد برج سادس سنبله برج سابع
میزان برج ثامن عقرب برج تاسع قوس برج عاشر جدی برج حادی عشر
دلو برج ثانی عشر حوت و فلک بروجک قطبلری قطب عالمه مغایردر
و محورلری محورینه محاذی اولمزلر زیرا اول سبیدن منطقه سی دائره عظیمه سی
فلک اعظم منطقه سی ایله تقاطع ایدرلر شکلده محورلری محورینی قطع ایتدوکی
کبی شکل سابقده ظاهردر زیرا بری برینی کسن ایکی حلقه
عظیمه وضع اولنسه محورلری قطبلری مغایر اولنسه البته بری برینی
تقاطع ایدرلر بعض ذکر ایدرلر فلک زحلک دخی حرکت یومیه سی عرب
ثوده در هر کونده ایکی دقیقه و اوتوز بش ثالثه فلک مشتری حرکت
ایدر بعض منجمین فلک حاملی ایله حرکت غربیه سی درت دقیقه ایله
طقوز ثانیه در اوده آلتی ثالثه در حامل مریخک حرکت غربیه سی اوتوز
بر دقیقه یکرمی آلتی ثانیه فرق ثالثه در شمسک حرکت غربیه سی هر کونده
و مکمل اللی طقوز دقیقه سکز ثانیه یکرمی ثالثه در کذا منطقه سنک
زهره تننده نهده حاملی ایله حرکت غربیه سی اللی طقوز دقیقه سکز
ثانیه یکرمی ثالثه عطارده کی بر درجه اللی سکز دقیقه اوده آلتی ثانیه

[illegible] ... حملدن میزانه و آرایه ... شمالی البروج ... جنوبی البروج [illegible]

فرق ثانيه قمرك يكرمى درت درجه يا يكرمى ايكى دقيقه الى اوچ ثانيه
فرق ثالثه يعنى ذكر اولنان سياره لرك سبعه حركتى فلك اعظمك
قسرى ايله شرقدن غربه دور ايدركن كندو حركت طبيعيه لرى ايله بونلرك
عكسنه حركتلرى بروج ثابته يه وصولاترى معلوم اولوب پس كنش برسنه ده
اون ايكى بروجى حركت طبيعيه ايله سير ايدوب شهرده برجى بر آيده قطع ايدر
اما قمر جميع بروجى حركت طبيعيه سيله بر آيده سير ايدر يعنى ايكى يجى كون قريب ده
قطع ايدر عطارد و زهره و چه آى آلتى كونده شمس آى آلتى كونده مريخ
ايكى ييل بر آيده مشترى اون ايكى ييلده زحل اوتوز ييلده قطع ايدر والله اعلم
بعده اهتدار فى حركات طبيعيه سيله كاه اولور كه قمر محاق واقع اولور
وجهى بودر كه جرم قمر نفسنده جسم مظلم در لونى سواد مائلدر اما صيقلى
آينه كبى در نور شمس ايله مستنير اولور لكن عند الاجتماع يعنى جرم قمر
فلك تدويرك جرم شمسك تحتنه كلدكده قمر شمس ايله بزوم ما بينده واقع
اولور نصف مظلمى بزه مواجه اولور بو تقديرده بزه ضوء قمر كورنمز
محاق اولور والله اعلم واحكم

اما قمرك خسوفى بعيد اولسه يعنى صورت قمر نوردن شمسك كسنده زايل اولسه
كلك شمس اولوب ايكى جزء اين مقداردر بو تقديرده نصف مستنيرى بزه مائل

اولور

اولور صورت هلاله حاصل اولور بعده تدریجاً نوری زیاده اولور حتی تمامیله
مقابل اولور وجه مستنیری بزه محاذی اولور بدر کامل اولور دیکه
اولور که ذکر اولندی اجتماع شمسک مرور ایتدیکی طریقده واقع اولور دیکه
اولور که قمر شمسه استقبال ایدوب بدر اولور عن زمان شمسک مرور ایتدیکی
طریقده واقع اولور ایکیسی مابیننده ارض حائل اولور ارضک ظلی حائل
اولور ارضک ظلی قمره کلدکده شمسه تقابل ایدن وجهی منفصل اولور
و قمر ضوء شمسدن منقطع اولور ظلام ارضیه ایلدکده قالور آنکا
خسوف دیرلر آنی ایله اعلم بحقیقة الحال مسئله فی معرفة مدد الارض وطبیعتها
وحقیقة اللیل والنهار وحقیقة السنة والشهر اولا نابتدرکه ارض
کروی الشکل در وکرة ارض ده آبر مسئله ده عزیمه وارد در مثلا دیرلرکه
ده ارض سیر میتر اولسه و موضع واحده اوج شخص متفرق قیلسه لر
برسی جانب شرقه کیده آخرسی جانب غربه کیده ثالث اول موضعده مقیم
اولسه بعد زمانه غربه کیدن جانب شرقدن کلسه وجانب غربه کیدن شرقدن
کلسه حیثیت ایله که هر برینک و مجاوری وقت واحده اولسه غربه وارب
اولانک ایامی عدد وجه سابق مدتده ده مقیمک ایامی ایکسک اولور
وشرقه کیدنک ایامی ایامی مقیمدن اولدیغی کلوب یعنی ایامی زیاده
زیاده سعی ایامی حرکتک نقصانی قدر اولور حتی یوم تغریبی کلیسینه
نسبت ایله مثلا خمیس اولسه یوم اجتماع مقیم نسبت جمعه اولور
شرقیه نسبتله مثلا خمیس سبته اولور غربیه نسبت خمیس اولور یعنی
و بو مسئله نک جوابی غربیه متوجه اولور اهالی سنه معلوم در بعده
کرة ارضیه نک اوزرنده اوج دائره فرض اولنور بری دائرة
معدل النهار در که خط استوادن اولور ایکنجیسی دائرة افق
استوادر یعنی خط استوادر که ارضک وسطنده اولور اول

موضعی کورنن افقدر و اول سیدر [.] اوچنجیسی دائرهٔ نصف النهاردر
پس دائرهٔ اولی ارضی ایکی شق ایدر برشقی جنوبی و برشقی شمالی
واقع اولور دائرهٔ ثانیه دخی ایکی شق ایدر لکن هر برینی ایکی قسم
ایدر ایکی قسمی جنوبی لکن ایکی قسمی شمالیدر شمالی معمور
اقسامی تعیین ایدر تا که ثلاثه سی خرابدر زیرا اکثر معمور اولسه
ربع ایله بیله غیر معلوم اولور ودر لکن الله اعلم دائرهٔ ثالثه
دخی ارض معمورهٔ ایکی شق ایدر برقطعه سی غربی اولور و دائرهٔ اولی ایله
دائرهٔ ثالثه نک بینینه واقع افقده نقطهٔ تقاطع قبهٔ ارض دیرلر و ارض
معموره نک عرضی اصطلاح هیوی اوزره آلتمش آلتی درجه در
و اهل جغرافیا اصطلاحنجه بیک فرسخ ویتوز آلتمش فرسخدر و ثلث
فرسخدر زیرا بو دائرهٔ عظیمه دوقوز یوز آلتمش درجه یه تقسیم اولنمشدر
و البتّه اوتوز اوچ فرسخدر سطح ارض اوزره عروض افقدر دائرهٔ عظیمه
هر درجه سی یکرمی ایکی فرسخدر و هر فرسخک طقوز ... ایکی بیک کیدر
پس درجه ده و اهل هیئت عند فرسخ آلتمش آلتی حرب اولنسه
اهل جغرافیا ... حاصل اولور لا ه درجه یکرمی ایکی فرسخده
زیاده اوله و غیرنک طریقی علی بو درکه اهل رصد قطب شمالینک
بر موضعده ارتفاعی آغشت بعد شمالی جانبنه خط نصف النهار اوزرنده
بیچوف فتکمشدر حتی قطب شمالینک ارتفاعی اولده زیاده اولمش
پس اول موضعین مابینه افقده ... فرسخ اغشار ... مقداری
معتدل اوزره بو عشر اتی اعلم و طول عمارت بو حسابه درجه در
جغرافیا ایله درت بیک فرسخ اولور بعد ارض معمورهٔ خط استوایه
محاذی طولا یدی قطعه تقسیم اغشار و قطاع مربوع اقالیم
سبعه و عشرین دیرلر ابتدای اقلیم اول خط استوادن واقع ...

[illegible]

33

اقليم سابعه وارنجه دك افلكيمت نهار وليالينك طولا وقصرا
بر بريله متخالفه در ولارضك سيكك نك طولى وعرضى بر بريله
متخالفه در الا خط استواده هواعتدالى اختلاف ليل ونهار اولمغله
حقيقتى علم مواقيتدن معلوم اولور وهذا شكل الاقاليم

قطب جنوبي

مغرب

خط استوا

مبدا اقليم عند قوم العمران المسكون من شرع الخ
مبدا الاقليم الاول عند جمهور

الاقليم الاول

مكة مدينة اقليم الثاني

الاقليم الثالث

الاقليم الرابع

الاقليم الخامس

ياجوج وماجوج

منتهى اقليم السابع

مصر

العراق

الروم

مشرق

قطب شمالي

حقيقة الليل والنهار وكثرة وقلتهو معلوم اوله كه چونكه شمس
فوق الارضده اولسه دم ارضى مستضى ايدوب نهار اولور مطلوب
ارضك ظلى جهت شمسك مقابله سنه دوشوب كه تحت الارضده اولور
اول مكاندن ليل اولور عكسى حرفى بولده يعنى شمسك تحت الارض
اولطى ظل شمس اولما سى ظل شمس فوق الارضده اولسه اول
تقديرده فوق الارضده نصف نهار اولور تحت الارضده نصف ليل
اولور وارضك ظلى شكل مخروط طيده ر آنداسى سمتنه رأسنده
اولور يعنى وسط سماده اولور چونكه كنشده آيده افقه قريب اولور
شكل مخروط سمتنه رأسنيده حاصل اولور اول تقديرده ضياى شمسله
مستضى اولاه هوا افقه قريب اولور سبب بياض افقه بودر كه بعد
ده يعنى شمس افقه قريب اولدقچه بياض حمرة يه مبدل اولور وشمسك فلك بروجده

[illegible]

صبح صادق [illegible]

بر نقطه مفارقت ایدن حرکت طبیعیه سیله اول نقطه یه تکرار عودت ایدنجه مرور
ایده مدته سنهٔ شمسیه دیرلر اما ابتدا آیدوسنه ده زحل حمله قلمقده در
و مدت سنهٔ شمسیه بعض اوچیوز آلتمش بش یوم و ربع یوم
دیمشلر بطلمیوس حکیم اوچیوز آلتمش بش یوم و ربع یوم و بش ساعت
الا بش دقیقه اوده ایکی ثانیه دیمشدر و مدت سنهٔ قمریه اوچیوز
الی درت کون و خمس و سدس یوم که اون ایکی شهردر پس قمریهٔ حقیقیه
قمرک شمس دن مفارقت ایدوب بینه جمع اولنجه مرور ایده مدتن هر که
اوتیز اولندن اون ایکی اولور پس بو تقدیرجه شهور سنه ده بر شهر
اوتوز بر یوم بکرمی طقوز اولور ایام سنه منتظمه اولور بعض
اول کسر لفقه یومی و حتی آخر ذی الحجه یه زیاده ایدرلر ذی الحجه وحتی اوتوز
کون اولور اول اوتوز کون کبیسه دیرلر پس سنهٔ قمریه شمسیه
اون کیز و یکرمی ایکی ساعتده اولور تقریبا اما سنهٔ شمسیه
نکن شهورک شهور فرس هر شهر اوتوز کوندر و شهر
زحل فرس ایتا بیع لعورز لوکان عن ایام کبن بلکه اوکوکک
بر کسی اولور و هر آخر سنه ده اوچیوز آلتمش بش بش
کوننی حساب ایده وضع ایدرلر ایام شهور ایام سنه منتظم
اولور و الله سبحانه و تعالی اعلم و احکم رباعی بو سرّی بیاه
زندی ارسطو حکیم ناگفته قدر زکاه وحی بو قوتیم ارجاسن
وفیق هوای محض غلط ایشاله قیاس منطقی جمله عقیم علم کلام
علم کلام مقبول ایام و متبرک خواص و عوام هر فضلا نسخ کو
عقوده اوقاتن حل ده برهان متین بر قول فصل در مباحو
بالهدایة حق بودر که صفاته واجب حق قدیم کلام منزه منقح حدث
اول ایلدن مرض جهل حادثه وقد یم حدیثه غایت علما فتنح قولک

نافع در

علم کلام

صبح صادق ایله صبح کاذبک بیننده فرق سبب بلدکده
جمله ده بو عقله قریب کلور صبح شفق شکلنده ضیا
منتشر اولور ایرز صبحک اولی ضیاء ضعیف و طولانی
اولور کاذب دیرلر بعده عرضی اولور انکا صادق دیرلر
بعده مرتفع اولور و آفتاب طلوع ایدر شفق بونک عکسیدر
زیرا بعد غروب آفتاب سیر طوق ظاهر اولور بعده ابیض
طولانی ظاهر اولور تا لیله منتصف اولور بحر ایله
معلوم اوله که ابتدای صبح انتهای شفقدر
رفت بکر الخطاطی اوده دیرلر اولور مثلا علیه
قوتشیج بوبله یازمشدر منه

[illegible]

نافع در

نافعدر تعريفي علم كلام بر علمدر كه انكله عقائد دينيه‌نك
اثباتنه اقتدار حاصل اولور ايراد حجج و دفع شبهات ايله
موضوعي علم كلامك ذات الله و صفات الله در عند القدما بعضيلر
قتنده مطلق موجوددر منفعتي كلامك فوز سعادت ابديه و نيل
سعادت سرمديه در مبادئي كلامك علوم شرعيه و علوم منطقيه در
بعضيلر منطقي علم كلامده قلديلر پس علم كلام علم شرعيدر زيرا كلام
معتبر اولان بيانات شرعيه واردر اولان مسئله‌يي اثباتدر يا عقل ايله
اگر شرع اول مسئله‌يه موقوف اولور ايسه ياخود هم شرع ايله هم عقل ايله
اگر شرع تلك المسئله‌يه موقوف اولور ايسه الا شرع واردر اولديغي
مسائل اثبات علم كلامده معدوده كلدر بو مقوله‌لر كتب كلاميه‌ده
واقع اولنمه استطرادي اولور اكمال صناعت ايچوندر الا فرق
غير معقوله‌ده بعضيسي اخذم الشرايع كبنتي شرط ايدكلدر و عشار
محض اتباع هوا و التباع شهوتدر طعن سلف ايله مطعون اولانلر
كلام بو مقوله فرقات كلاميه‌در ياخود متعصبين فاسدينك كلامدر
رخصه اصل و اجابتده منع سلف صالحين ده متوقع ايدكلدر
و كلامده كتب مختصره‌دن خواجه نصير الطوسينك قواعد العقائدي
و تجريدي و قاضينك بيضاوينك طوالع الانواري و رازينك محصلي
و اربعيني و قاضينك اجمال الذكي لباب الاربعيني مبسوطه‌دن امام
رازينك نهاية العقولي و صحائف سمرقنديي و مواقف عضد الدين
مختصر جو اهل الكلام عضد الدين و مقاصد تفتازاني مع شرحه و شرح
مواقف علامه‌ي و للسيد الجرجاني و الكرماني و صدر الشريعه‌نك تعديل الكلامي
و شرح طوالع للاصفهاني و شرح تجريد اصفهاني و علاء قوشچي و كورل حما
لايكاد له كبي مسئله حالا كه جزء لايتجزئنك نفي اثباتدر و متكلمينه

سؤال ایدیجی ایدرسه که جوهر فرد میانهٔ جوهرین وضع اولنسه خالی دکل
که بینلرنده واقع اولدیغی جهت ملاقی اولدیغی جهتی یا بونلرک اوتقه
جهتلرینک عینی اولدیغی یا غیری اولماسی دور بناء علیه رسته اگر اجزا لازم
کلور بسیط دکلدر محتمل اولور غیریسی دوئیلور انقسام لازم کلور **جواب**
بو آیت العلوم ده ایدر جوهر فرد بر شکل محسوس ده کلدر آنکچون اطراف
مخصوصه و جهات محسوسه اولوب قسمت قبول ایتمز بلکه بر امر معقولدر آنکا
دلیل عقل ایله ثبوتی ایدرلر انسان بر امر معقولدر کبی نفسنده حقیقت
موجوددر بذاته محسوس اولمز لکن بریجه آثار انضمام ایله محسوسه
صلاحیت بولور دلیل اثبات جوهر فرد **دلیل مشهور** بودر که اجزاء غیر
الی غیر النهایه قابل قسمت اولسه جبل ایله خردل جزئی عظم و صغرده برابر
اولمق لازم زیرا عظم و صغر کثرت و قلت اجزا ایله معتبردر اگر هر بری
ده اجزاسی غیر متناهیه اولسه تساوی متوتر اولور **حضرت امام غزالی**
بو آیتده بیورورکه اکثر قدمای فلاسفه متکلمینک قسمت تناهی بولدقلری
فکر و رسانی ده زیرا آنلرک تناهیدن مرادلری تناهی بالفعلدر
بر قوم مراد اولدقلری انقسام بالقوه و صلاحیت تجزیه در قوت و صلاحیت
متناهیه دکلدرلر لا فصل جاهل و قادر معقول ده ابطال جزء عاجز
اولوب بو معقول ذهنی باطل و خیال عاطل ارتکاب ایتمشدرلر جسم
رویته روز حقیقت بمراد قلتنه تناهی فعل ایله تناهی قوت بکنه
کورینور جمع هذا ابو قادر معقول کتب موقع ایسی ده ترجیح جزء ایله جبل عظم
بلکه کتاب عالم برابر اولمق زمونه محال محال آلود نهایت حماقت ده اغراق
عالی همتدر فطنت خلقهلرین جانبندن بوزدر وجاهت ده و نشانی حد
بو نکته میسردر اکرچه جوهر فردک طرق تنبیهی دلائل فلسفیه اولدقلری
کبی طرق اثباتنده ده اقادیر کثیره و حجج متعدده واردر لکن بو آنلرک اولی

ابطالنه

[illegible]

[illegible]

اثبات نقطه یعنی حرکه وجودی عندالحکما متفق علیه در پس نقطه
موجود اولوب وقابل قسمت اولمدوغی تقدیرجه خالی دکل یا جوهر
اولور یا عرض پس جوهر اولورسه جوهر فرد اولور عرض اولورسه
قسمتی قابل اولمیان محل ایله قایم اولور پس محلی مزبور جوهر فرد
اولور پس جسم بسیطک اجزاء لایتجزادن ترکبنده مذاهب
اربعه واردر مذهب اول جسم اجزاء متناهیه بالفعلدن
مرکبدر که هر بری وهم کوچکلک انقسامی قبول اتمزلر نه قطعا
نه کسرا نه وهما نه فرضا مذهب ثانی اجزاء لایتجزی بالفعل
متناهیه وغیر متناهیه در دیرلر نظامی معتزلی بو مسلکه منسلکدر
مذهب ثالث اجزاء بالفعل حاصل دکلدر اما انقسامات
غیر متناهیه یه قابلدر دیرلر جمهور حکما بوکا ذاهبدر مذهب رابع
اجزاء جسم بالقوه متناهیه در دیرلر محمد شهرستانی مذهبیدر
بالجمله فرق مثبتین ایله فرق نافیین ما بیننده منع ومعارضات
مستمردر بعض طرفه حرکت سببی بعض انفکاک رحی یه دایردر
والله اعلم بالصواب آخر رباعی سرعتک نتیجه کم ایله رحل متین
تبک فکر وفتنی عقلاده بکیدر برلحظه صنعای دهر ایله فتح خواجه
اثبات جزء لایتجزی ده بکیدر مسئله فی جعل الماهیات الجواب
ماهیات ممکنه نک بسایط ومرکباتی مجعوله وغیر مجعوله اولمسنده
اختلاف اولنمشدر نصیر طوسی بسایط ومرکباتک کلیسی مجعولدر
دیدی زیرا تاثیر فاعله سبب احتیاج امکاندر امکان ایسه مرکبات
وبسایطه عارضدر جمیعسی جعل جاعله وتاثیر فاعله محتاجدر
تاثیر فاعلده اثر حاصل خارجی ذوات ممکنه در وجود ممکن دکلدر دیو
شارح علی قوشجی خواجه نصیرکه جوابنده دیدی وتاثیر المؤثر فی الماهیه

دیدوکی مجلده مؤثرك اما ماهیت تأثیرینه مرکب ماهیتی موجود قلمقدر چونکه
ماهیتی ماهیت قلمق دکلدر زیرا ماهیت ایله نفس ماهیت بیننده مغایرت
یوقدر کیم توسط جعل جاعل متصور اوله بو ربط مجعول زید مجعول
الیه اولمادر **ودر بو تمثیل** حکایتی حجت الحاقه ایدیکی ایدرکه زبنانه
ربوعلی زیده کوریش اول حین جا بو مسئله ده سؤال اتمشیدر دیمشدر
که جاعل شیئی شمش قلمدی بلکه شمشی موجود قلدی یعنی
اثر فاعل ماهیتك وجود ایله اتصافیدر نفس ماهیت دکلدر اولور
ودر بو مجلده **کلام سید شریف** بودرکه تأثیر فاعل نه ماهیتدر ونه وجود
در بلکه ماهیتك وجود ایله اتصافیدر **مثلا** صباغ نه ثوبی ثوب ایدر
ونه سوادی سواد ایدر بلکه ثوبی سواد ایله متصف ایدر بو تقدیرجه
ماهیات مجعوله دکلدر جایز وجود ایله اتصافی حیثیله بو معنی مقبوله
کورلمشدر **بعض قوم** مرکبات مجعوله در بسایط غیر مجعولدر
دیدیلر زیرا علت احتیاج امکاندر امکان ایسه امر اضافیدر بسیط
عارض اولمز دیدیلر تفصیل وتحقیق مناسب دکل کلامی کوریله **مولانا**
جلال علیه رحمة الملك المتعال حاشیه شرح علی قوشچی ده تحقیق حق ال
ایدوب ایدر تأثیر کاه اختراعی اولور مولفه قابله یه اتفاقی اثبات جعور
کبی مثلا موجود ذهنی موجود خارجی قلمق وعکسی بو قسمده بر معقول
تأثیر مجعول ومجعول الیه اقتضا ایدر وکاه اولورکه تأثیر جاعل ایجاد
اولور زیاده اثر علی التسلسل المطلق کبی بو قسمده تأثیر وجعل مجعول
ومجعول الیه استدعا اتمز بلکه جعل بسیط درکه شو اثر نتیجه در
مقدس وموثرك قابلدن مستغنی هد ایسه آنده فارج ماهیته
تعلق ایدر نه ماهیت اولدیکی اعتبار ایله نه موجود اولدیغی اعتبار
ایله ونه تأثیر حقیقی اشیاده بودر انتهی ظاهر کلام تفسیر غیر نضرة وتکلف

[illegible]

بونده کوره دراتنی کلزده بو تقدیرجه جعل مجهولیته تقدیر قلمز خلق و ایجاد
معناسنه اولور لا ثبوت عرف اهل حکمتده ایدر علی اختراعک
مجهول و مجهول الیه اقتضا ایتمکده فرقی یوقدر فرق مزبور فرق
لغویدر کمال پاشا زاده مرحوم ماهیته رساله سنده افاده بیورمشلردر
بو تقدیرجه فرق اول ایدر جلالی اولور مولانا جامی مسئله ده
مزبوره ده بو رباعی ی بیورمشلردر رباعی اعیانه تخصیص عین اکر ده
زوله هان که بوده کجعل جاعل مجهول چوده جعل بوده افاضه ده
نور وجوده توصیف عدم باه بنفسه معقول در وحضرت افاده ایتدیکی
بو صیغه اعیان ثابته ده وماهیاتده نفی مجهولیتدر صوفیه ده موحدین
اهل حکماء ی محققین قدس الله اسرارهم بونکا ناظرلردر که اعیان ثابته ده
نفی مجهولیت بوناسی بوددر که ماهیات جعل تأثیر جاعلدن عبارتدر قلمازلر
وجود علینی خارجده ماهیاته افاضه سی اعتباریله و بتکلی بوقدرکه
اعیان ثابته صور علمیه اولدقلری حیثیتدن وجود خارجی آنلردن
منتفی در زیرا لا اعیان الثابتة ما شمت رائحة الوجود بطونه و خفاء آنلره
لازمدر و مظاهر وظاهر اولمق بوله اعیانک آثار و احکامیدر
بعض عالی حضرتلر بعض محققات ارباب نظر و بیده و کریستدر بیوردیلر که سابقا ذکر
اولنانه کلامی بالتمام ذکر ایدر حسن قبول ایله ایدر والله اعلم بحقائق الاشیاء
شعر کشف اولنمدی عقل اهلینه اسرار الهی اسباب نظر کرچه جهتا و مرتب
نقض ازلی اولمایجق محو اولمادی هیچ برعقل بسیط ایله نجه جهل مرکب
مسئله فی اعادة المعدوم و حشر جسمانی الجواب مسئله ده اعاده ده اصحاب
خلاف وعناد ایدرله اسکارین شکوک وارد ایتام قابل تعداد اوله کلیدر
لاکن افضل المتأخرین مولانا کمال پاشا زاده حضرتلری معاد ارکچه ترتیب ایتدکلری
رساله ده فصل الخطاب و شفای صدور اولوالالباب اولانه اقوالی

انتخاب ایدن درج اعتبار ودر جمله امام حجة الاسلام ابو حامد غزالی حضرتلرینك
كلامی انك استنباطی دركه بیورمشلر بعد المفارقه روحك جسده عودتی
امر ممكندر محال دكلدر ولایق بودركه عاقل بوكا نیجه تعجب ایدر زیرا تعلق اولدقدن
اعوبتی دكلدر ونفسك بدنه تأثیری تأثیر فعل وتسخیردر و بو تأثیری قبول ایدن
اخری بو مستعد اولور تأثیر فعل وتسخیردر و بو تأثیری قبول اولا ثانیا عودی
امر ممكندر امتناع عودی استحاله سنه برهان نه یوقدر اما عقول ضعیفه دوشن
قاصره تعجب ایدر زیرا مستعد اولان ابتدا امرینه تجدید نطفه وعلقه
ومضغه وجنین اولمشدر بونلر بر اولمامجمع قبول تسخیر مشكل كوریور اما
بو تعجب حقی بودركه برشیء كه ابتدا تجدید حدوثی ممكن اوله ثانیا
اكوكل حدوثی دفعة واحدة ممكن اولور بدنك استحاله یوقدر واكرچه
تولد امرینه تجدید اما تولد تدریج محسوسیله اولور مثلا فارة نك تولدی
تدریجیدر اجتماع ذكر وانثی وسفاد ایله اولور اما تولدی امر وتجدیدی
دفعة واحدة حاصل اولور مثلا بویله دكلدر كه اجزای ارضیه سی
جمع اولا وحتی بعضی هنوز تراب بعضیسی مجسم فاره یه قوت قریبه حتی
اولوب تدریجیله حیوان اولهلر و ذباب دخی متولد در دفعة واحدة
عفونات صیفیه دن حاصل اولور پس مذكور اولنان نشأت انسانیه
دخی تولدیه در اجزای اصلیه دن موجود اولور اگرچه كثیر اجزای فضلیه
ایله بعضی صوری منخلع در اما هذا ذلك الهباء المتبور صوری حوالیه
اعاده قبول وقت آخر مزاج مخصوص حاصل اولور والتدارك
حدوث مزاج ایله اول موالات اكونه حادث اولنان نفس مدبر دخی تدبیر
وتصرفه عودت ایدر بینهما اولنان علاقه سابقه ولاحقه حسبی ایله
مثلا راكب سفینه سفینه غرق ایدوب تكرار اجزای سفینه حالت اولنه
رد اولنسه راكب سفینه یه سفینه یه عودت ایدوب اجزای تفرقه ایدر

وبو دخی

[illegible]

دیو الحق ذکر ایدر که مزاج مجدده نفس اجزا استیحی اوله ایدی آخر واحد وثم خروج
کنده وش نفس سابقه سی هدر وسیه نشئنی اثقه بعض ارباب تحصیله افاده
ایدوب تفصیل ایدی بیوررلر که اولا مز اکر حالت اولکه عود وسنهنی
اولنمز بعض اجزاء غرضیه ابدا انه نفوسه کفایت ایتمز و سکاری ظاهر
واوهام در بو مقالات معتبره ذکر اولنان امر غریب جمادی مهدینی وقیاس
عقولدن خارجدر لکن کتب الهیه ده اتفاق اختلاف اولنمش که توریتده وارده
اولمشدر اهل جنت نعیمه اوله بش بیک بیک لکلهورلر بعض ملائکه اولورلر
واهل نار اول جهنمده وبا زبانیه لکلهورلر بعض شیاطین اولورلر
وانجیلده وارده اولمشدر که ناس محشور اولورلر ملائکه اوله قالرلر
حالده وقرآن عظیمده ناس ابتدا خلق اولنه قالرکی محشور اولورلر
دیو وارد اولمشدر نته کم الله تعالی بیورور فسیقولون من یعیدنا قل
الذی فطرکم اول مرة وسوال ابراهیم علیه السلام وقول عزیر یوم و مکث
اصحاب کهفک جملهسی دلالت ایدر که نشاء ثانیه ممکندر لعله قال الله تعالی ایحسب
الانسان الن نجمع عظامه بلی قادرین علی ان نسوی بنانه بو مرتبهده ایمان
واجبدر قدیم الدهرده بو کرازا و محل اختلاف عقلا اولدوغی
کروه انبیا صلوات الله علیهم اجمعین براهین قاطعه وامثله محسوسه
ایله اثبات ایدن کلمات ورثه اولدیغی درده اعجب ذکر اولنور نهایت نشئه
اخرت هدمعاد اولمغین تعجب سافط در انتهی کلام شیخ
اکمل الدین رحمه الله مقصد آنلوک کتابین بیورور که ظاهر کلام الجلیله معاد
روحانی منفهم اولور اما نبی آخر الزمان صلوات الله علیه مظهر مرتبه جامعیت
اولدوغی جهته جسمانیه درده حایدن خیر وروحی دبو لطیفه
حکایت ایدرلر که سنة اربعین وسبعمائه ده اتفاق بر حکیم حاجی ایله
کنده ولوجمع اولوب حکیم مزبور محمد علیه السلام کی خاتمیتینه شیخ ده دلیل

معلوم اولدی که بو مقامده کتب الهیه ده اتفاق اختلاف فی
بیانه المقصود بالذات ذکر اولنان تعیین جوابنه اشارت
بیوردیلر بلکه جمله سنده نشئه ثانیه ممکنت
ربه وکیف فهم اولندوغی بعد ذکر اولندی منه

اكمش شيخ وحى و دلائل نقليه ايله آنه اعتنا · حكيم ملازم اولمايوب · و ليت عقلى
طلب ايتمش · شيخ مستغفر بولنمايوب حكيم جانب شنجده سوق اولنمش
ايدى ديمش كه نبوت حكمتدر حكمت يا علميه يا عمليه در يا بونلرك جامعدر ·
پس حكمت موسى تمام عمليه ايدى زيرا تكاليف شاقه و اعمال متعبه مشتمل
ايدى · و حكمت عيسى تمام علميه ايدى زيرا تجرد و صوف و تصوف محض ايدى
متضمن و روحانيته مائل ايدى پس حكمت محمد صلى الله عليه وسلم بينهما مرتبه
جامعه اولدى · پس بو تقديرجه بونبى بعث اولنه حكمت عمليه ايله مبعوث
اولور رسم موسوى اولور · و حكمت علميه ايله مبعوث اولور رسم عيسوى اولور · بينهما
جامع اولور رسم محمدى اولور پس فاعتبرنى ضرورت حال اقتضا ايتديكى · بونلر
كلامه اكر بر شيئك بعد العدم وجودى ممتنع اولسه اكر امتناع امر ذاتى ايسه
اول تقديرجه قبل العدم دخى وجودى ممتنع اولور · زيرا بر شيئك مقتضاى ذاتيسى
اول شيئه بر حال منفك اولمز · و اكر امتناع امر عرضى ايسه · و تقدير اخر فنك
زوالى ايله عودتى وجود جائز اولور · زيرا عارضده قطع نظر ابتدى حيث
هى عودتى قابل اولور زيرا اعلم بالقبول لمنشئه اولمز حكيم اكر كم حشره
قائل ··· سن سوله طبيب جالينوس اولور محرومدر ·· و له مروده · اكن لبكله اولدى بزنغ
شاهد بوبيتر ان عاد تعود ومنه علم اصول فقه وعقيب اصول دين علم اصول علم اصول فقه
فقه منشئ دخى علوم رسميه بيره وفتوى و رسوم علميه بر اصل مهندر هر علمدر
آنك لاح وهو فقده بر متون وارد مر بودر كه علم غريب · و انشا تحبيب و تفريق
سائر علومده مزيه عقليه بلكه حسيه ى واردر · زيرا جمله علوم اقسام ثلاثيه
منقسمدر · اول عقلى محض حساب و هيئة و سائر رياضيات كبى ثانى نقلى
صرف علم تفسير و اخبار كبى ثالث هم عقلى و هم نقلى مجمع البحرين و منبع النهرين علم
اصول فقه كبى پس ثالث بسيط ايله تكيفنت تركيب رتبه قريب اولدى
نتكيم علم مزبور حقنده لالى فصول ويشارد · لقد تعزز ان صحول باب الاصول

نوع الثالث بالفصول تعريف علم اصول فقه بر قاعده لر علميدر كه اول
قواعد سببيله علم فقهه على وجه التحقيق وصول بولنور
موضوعي فقهه ادله اربعه شرعيه كليه در احكام شرعيه يه اجماليه ايصالك
اثره كيفيت استنباطي حيثيتيله مباديسي عربيتدن وبعض علوم
شرعيه دن مأخوذدر غرضي تحصيل ملكه در استنباط احكامده فائدسي
احكام شرعيه يه على وجه التحقيق استنباطدر بو علم كريم علم الهيه دندر
لان علوم اصليه مرتبه سنه مترقيدر و علم اصولده كتب مختصره دن
قواعد ابن شاشي ومختصر ابن الحاجب ومنهاج بيضاوي ومختصر
روضه ابن قدامه ومنار وشرح جامع وشرح اكمل الدين
وشرح ابن ملك والمغني وشرح منصور قاآني والمنتخب
الاخسيكثي وشرح تحقيق عبد العزيز بخاري وشرح تبيين لقوام
الدين اتقاني متوسطه دن تحصيل الحصول ومنتهى السؤال والامل
في علمي الاصول والجدل لابن الحاجب متوسطه دن احكام
الاحكام آمدي محصول امام فخر الدين رازي وتوضيح شرح
تنقيح متن وشرح صدر الشريعه وتلويح تفتازاني كه فن اصولده
غايت عظيمدر وشرح مختصر ابن الحاجب مولانا عضد الدين
وحاشيه ابهري وحواشي تفتازاني كذلك جرجاني ومختصر
مزبوره شرح اصفهاني وحواشي وعلامه شيرازي ومعتبر اصول
اصوله لرده تصنيف امام بزدوي وشرح كشف وشرح تقرير اكمل
الدين وغير ذلك بو معلوم اوله كه امام شافعي ايله امام حنيفه
ما بينده اصولك تنوعي علم وردت كايده مستقلدر اجماع
امته قياسدر لكن امام اعظم خلاف شافعي استحساني
رؤيه ايلمشدر وامام شافعي خلاف حنفي استصحاب حالي

استحسان

زیرا اثبتدر و لکن استحسان امام اعظم قتنده قیاس خفیدر
بو اصول اربعه دن اولدی استصحاب حال حجج فاسده دندر
ابقاء ما کان ایچون حجت اولور اما اثبات ما لم یکن ایچون اولمز
حاصل کلام شافعی قتنده دفعه والزامه حجت اولور و حنفی قتنده
دفعه حجت اولور الزامه اولمز و امام شافعی قتنده استصحاب
قیاسه ملحقدر اصول اربعه دکلدر و کتابدن مراد قرآندر و شرایع
من قبلنا کتابه داخلدر چونکه شارع بونی بغیر انکار ذکر ایلدی و کتاب
الله دن اولان قرآن جمیعسی متواتردر اما سنت که افعال رسول
الله در من غیر وجوب ملازمت ایتدوکی دیرلر عبادتده اولورسه اکا سنن
هدی عادتده اولورسه اکا سنن زوائد در و لکن رسولک کلامندن
غیری حد و ایره قولنه دیرلر که حدیث شریفدر و فعلنه دیرلر و تقریرینه
دیرلر تقریر ده بو رسول الله صلعم بر شخصک بر فعلنی کوروب بغیر انکار
سکوت ایتمسنه دیرلر بو کلام مراد سنتده اولدر پس حدیثک رواتی بر
و ایکی و جماعت غیر محصوره اولوب کذبه توافقلری ممکن اولمایچق اولورسه
متواتر دیرلر علم یقین ایجاب ایدر و اکر حد تواتره قرن اولده بولنمایوب
بعده بولنورسه یعنی قرن اولده خبر واحد اولوب قرن ثانیده تواتره یتشورسه
مشهور دیرلر علم یقین ایجاب ایتمز اما علم طمأنینه ایجاب ایدر و اکر قرن
اولده و قرن ثانیده حد تواتره بولنمزسه خبر واحد دیرلر غلبهٔ ظن مفید اولور
و اصحابندن رسول الله اسناد ایله ذکر ایدرسه مثلا قال رسول الله دیسه اکا
حدیث مرفوع دیرلر و تابعین رسول الله اسناد ایتمزسه مرسل دیرلر
و اصحابندن رسول الله اضافت ایتمز منقول اولنه موقوف دیرلر و اجماع
مجتهدین امتک مسئلهٔ شرعیه ده اتفاقیدر و تعامل ناس بوکا ملحقدر
قیاس بر اصل شرعیک اقتضا حکمی آخره تجاوز ایتدرمکدر بینهما جامع وارد اولمقله

[illegible]

[illegible]

علت

علت جامعه بعضی ایله که اول علت مجرد لغت ایله ادراک اولنمیه مثلا
رسول الله صلی الله علیه وسلم الحنطة بالحنطة مثلاً بمثل یدا بید والفضل ربوا
یعنی حنطه‌یی حنطه ایله بیع ایدرکن زیاده‌سی برابر اولمیوب حالده زیاده‌سی حرامدر
مثلا حنطه‌نک جیدی بر کیله‌سی و ادناسی اولوب ردیسی ایکی کیله اولسه جائز دکلدر
نصف کیله حرامدر پس مزبوره کلامده حکم ربانی اولوب مقدره ایلدروه که یعنی
ازرعه‌ده مثلا بمثل اولمه زیاده‌سی حرامدر دیدک زیرا علت جامعه
مماثله حنطه‌ده بولندیغی کبی ازرعه‌ده موجوددر یعنی حنطه‌ده حرمت
ربوا ایجاب ایدیجی ثابت علتی اولدیغی ازرعه‌ده موجوددر دفعی علی
هذا اکثر مذاهب اربعه معلوم اولا که علوم عملیه‌دن غایت وغرض
تحصیل ظن غالبدر تحصیل یقین قاطع دکلدر اول اجلدندر که مقلده
تنقیح مجتهدک مذهبنه ذهاب اولسه جایزدر و تنقیح عاملک دلیلنه منتشبه
اولسه حکمنده در اما علوم اعتقادیه یقینیه‌در ظنیه دکلدر زیرا هیچ بر نوع
اعتقاده خلاف باطلدر پس علوم عملیه‌ده هر مجتهدک و تقلیدی ظن غالبی
ایله عمل واجبدر اعتقاده خلاف باطل دکلدر احتمال در که حق اولا
پس مذهب اهل سنتده مجتهد کاه مخطی کاه مصیب اما مذهب معتزله‌ده
هر مجتهد مصیبدر زیرا معتزلی قاتنده اجتهاداتک حق متعدددر
اهل سنت قاتنده واحددر پس مجتهد اکر حقه اصابت ایدرسه اجرینه
مستحق اولور بری اصابت بری اجتهاد مقابله‌سنده اما خطا ایدرسه
اجر واحده مستحق اولور اجتهاد مقابله‌سنده وپیامبر تبع شرع محمدی‌یه
مذهب معتمد علیه درتدر اول مذهب ابو حنیفه که امام اعظم و مجتهد
اقدم اولدر اما مذهب مزبوره‌ده امامنک اختلاف فرعیده اکثر اختلافی
واقع اولمشدر امام ابو یوسف ایله امام محمد که اما جمله‌سی اصول واحده
اختلاف جزئیات [illegible] فروعده جاریدر ثانی مذهب ابو عبد الله محمد بن

ارباب وکلام
مسئلة السعید قد یشقی والشقی قد یسعد قال الامام یعول لکن کلهم
بالظاهر وان الله تعالی یتولی السرائر
یبدلونه السعید سعید بحکم الله تعالی والشقی
شقی بحکم الله تعالی وقضائه ویستدلونه بدلائل
فافهم منه

ادريس الشافعي در رحمه الله ثالث مذهب امام مالك بن انس در رحمه الله
رابع مذهب احمد بن حنبل در رحمه الله و مذاهب اربعه ما بيننده
اصولا و فروعا خلاف واردر مسئله وقوف معانيده
وجوه قاچدر الاولى دورتدر عبارت نص در عبارت نص
اول منطوقدر كه كلام انكيچون سوق اولنمشدر مثلا اجبت هذه الصلوة
فريضة حاكمة لاقامة ادنيمو القلوع ايله استدلال عبارت نص ايله
استدلالدر و اشارت نص اول منطوقدر كه نص انكيچون سوق
اولنمامشدر لكن اشارت واردر نته كيم قوله تعالى وعلى المولود له رزقهن
دلالت اثبات نفقه زوجات ايچون سوق اولنمشدر لكن نسب آبايه
اولمسنه اشارت واردر زيرا لام اختصاص ايچوندر و ولد جزء
من حيث الملك مخصوص اولمز پس من حيث النسب مخصوص ايدوكه
موردر و دلالت نص در دلالت نص معناي نص ايله ثابت در لغة
ايله اجتهاد ايله دكل نته كيم قياس ده امر بر عكس در مثلا قرآنده ولا تقل
لهما اف آيتي حق ابوينده وارد اولمشدر نهي ابده كبي ضرب استدلال
اولنمشدر زيرا لفظ اف دن مفهوم اولان معني اذي در اذيه خود ضربده
مع زيادة متحقق در پس ضرب حرمتي اولوقتله ثابت اولدي اقتضاء نص
اقتضاء نص غير منطوق قلمقدر معناي منطوق تصحيح ايچون مثلا بركسه
اعتق عبدك عني بالف يعني قولكي بنم ايچون آزاد قيل ديسه
مقتضاء اقتضاء نص ايله بيع ثابت اولور بيع عبد آزاد اولور كلام
عاقل لغودن صيانت ايچوندر و مفهوم مخالف كيم منطوقده مخالف مسكوت عنه ده
حكم اثبات اتمكدر حنفيه قتنده حجت فاسده در شافعي قتنده حجت صحيحه در
نحو اين خطاب دخي بر مسئله در تقليد المقلد الاول تقليد كه غيرك قولني بلا
دليل قبول در اصول دخي فروع ده بعين حجت اولمز قال الله تعالى

اولو

ر اولو کانوا لا یعلمون شیئاً ولا یهتدون دلالت ایدر لکن ایمان مقلد قول محقق
صحیحدر حنفیه‌ده و شافعیه‌ده زیرا مقلد اولدیغی اعتبار ایله دکل بلکه
تصدیق حقه موافق اولدیغی اعتبار ایله‌در زیرا اجماع علما بونکله‌در زیرا
هر مقلد ترکه اشهد ان لا اله الا الله عامی اولور مسئله اهلیت خطاب
و محلیت تکلیف نه ایله اولور جواب اهل سنت مذهبنده اهلیتی عقل
معتبردر و عقول متفاوتا خلق اولنمشدر بیحه صغیرده ده کمال نه
منتفی اولور بیحه کبیرده ده ضلال اولور و عقل آلتدر حق قندر موجب الله
تعالی‌در واسطه‌در عقل ایله لکن اشعریه قاتنده اصلا عقل معتبر دکلدر
مادامکه سمع واردر اولمیه پس حسن ایمان و قبح کفر و بونلرک غیری تا
عقل ایله معلوم اولمز شرع ایله معلوم اولور زیرا معتزله قاتنده حسن و قبح عقلیدر
و عقل علت محرمدر عقل ایله مدرک اولور مانی مجرده شرع اثباته ایچوندر
مثلا رؤیت باری یه انکار ایدرلر کبی پس عاقل طلب ایمانده توقف ایتسه حجه
معذوردر و کلدر و صبی عاقل مکلف بالایمان دکلدر و شاهق و شعب
جبلده حاصل اولوب تبلیغ دعوت اولنمیان کمسه ولو ایمان معتقد اولمیه
نه اهل نار در دیرلر زیرا اهل سنت توسط قائل اولوب دیرلرکه تبلیغ
دعوت اولنمایان مجرد عقل ایله مکلف بالایمان اولمزلر ایمان و کفر اعتقاد
ایتمه‌لر معذور اولورلر زیرا الله تعالی آیاتی السنه لا اله و تأمله فاره لولاجج
مرتبه وسعت ویرمدیلر اولمزلر تبلیغ دعوت وحی اولمه اما اشعریه
قاتنده اعتقاد ده عقلیه و با اعتقاد ترکیله هلاک اولمزلر دعوت
وحی یتشمه‌مشدر دیرلر و ایمان صبی عاقل اشعریه صحیح دکلدر
اهل سنت قاتنده صحیحدر زیرا مکلف بالایمان دکلدر شعر اول طفلی
نه ایتدی عقل زلتوت عقله آنی حسنی ماکل لا یعقل اولمیه اقرار
ایدی فوتلتی حجه مقبول اولور اقرار صبی عاقل مسئله کامل اولوب

منقبت فانکن اهل سنت ... عن الاشعریه بینهم منطوقدر
دنا اصول المعتزله ... مطلقا ... اهل سنت و ...
دیر بسم

كليه تعارض ايدر. وده مشغول اولور فرعيته فضول. مرض جهل ايسه قد عجزدر
اكا نافع دكل شوارب اصول. علم خلاف بياننده. تعريفه علم خلاف علمدر كه
ادلهء اجماليهده و ادلهء تفصيليهده اولان استنباطات مختلفه
وجهلرندن بحث ايدر. نقض وابرام حيثيتي ايله وجوه مزبورهنك بعضيسنه
امام ابو حنيفه آنس اولمشدر اصحابي ايله. وبعضيسنه امام شافعي
وبعضيسنه امام احمد بن حنبل آنس اولمشدر. موضوعي معلوم اولدي كه
فروع دينده خلاف مجتهدين. لكن الاختلاف بين امتي رحمة مؤداسنجه
رحمت عظيمهدر. زيرا رحمت حق كل رحمتدر. واختلاف سبب تعدد
نظر وافكار ايلهدر. وتعب مزبورلردن خاطرلر جمع وحاصل اولور
علم شريعت ناتوره اولوردي. نقل اولنور كه عصر صحابه وعصر تابعينده
اصلا مؤلف كتاب يوغيدي عدم احتياج بناءً. وكتب متداوله
اكثريسي بلادنده تصنيف صكره حادث اولدي. جميع صحابه وخيار تابعين
منقرض اولمشيدي. واول تصنيف آثارون كتاب عبد الملك بن
عبد العزيز واقع اولدي. ومدينهده امام مالك بن انس موطاسي
پيدا اولدي. مباديي علم جدلدن مستنبطدر. فائدهسي شكوك دفع
وكتب معتبرهسي منظومهء عمر نسفي وغيرهما. مسئله اگر غاصب ظالم
بر مسلمانه بر ودخت غصب ايدوب بنا ايده وضع ايتسه صاحبي ودختي
عيني ايله بولوب طلب ايتدكده حكم نه وجهلهدر. جواب امام شافعي قاتنده
بنا هدم اولنوب ودخت صاحبنه حكم اولنور. امام اعظم قاتنده ودختك
قيمتي حكم اولنور. دليل امام اعظم بودر كه غاصب ودختي بناسنه وضع
ايتدكده هلاك حكمنه بولدي. مثلا كه قرآني اعتقاد كبي اولدي. پس بو تقديرجه
حق مالكك آنده منقطع اولوب قيمته رجوع اولنور. تحقيق كلام بودر كه
محل واحده حقين جمع اولدي. زيرا حق مالك ودخته تعلق ايدي وحق غاصب
بنايه

بنایه تعلق ایتدی پس حقلرینک کل واحدی یعنی بنا ایله عرصه‌نک مجموعنی
زه آلمق ممکن اولمدیغی جانب راجح اعتبار اولندی رجحانی
ایسه حق غاصبده ظاهردر زیرا حق غاصب بنا جهتندن ایله
قایم اولان حق مالکدر و عرصه من وجه قایم من وجه غیر قایمدر زیرا اخر جهت
من وجه هالکدر پس حق غاصب تقدیم اولندی اعتراض و عرصه
من وجه باقی من وجه هالکدر اولنمق اخری محالدر زیرا بقا و هلاک ضدانلردر
در الفقه انه لا یجتمعان فی محل واحد امام شافعی رحمه الله ایدر که
حق مالک منقطع و عرصه هالکدر اولمز نته کم جاریهٔ مغصوبه‌ده کیته و جاریه
علوقی ایله مخلوط ایتدیکی حنده وقت وضع الته حق مالک منقطع اولمز
و تعجیناه غیری الرضنده کونسه بنالرته صاحب عرصه‌نک حقی ساقط
اولمز اعتراض عین عرصه‌نک ملکده قلقلر ایتدیکی مسلم دکلدر زیرا
صنف منقولیت عقاریته و اصلیت تبعیته متبدل اولدیغی زیرا بیع
ملک غاصب اولدیغی اوله سبیدر که بو محلده شفعه ثابت اولور
حنده وتره کی جاریه‌ده اولمز حکایه امام محمد کیله امام شافعی حضرتلری
بیورر لرکه برکون محمد بن حسن ایله اتفاق صحبت واقع اولدی اثناء
کلامده بکا ایتدیکی مسموعمدر که مسئلهٔ غصبده بکا خلاف ایدرسیز
بن عرضنی کلمه‌ده ایجاب ایله جواب ویردیکی بن اعقاه اخوه مناظره ایتدیلر
کوستروی بنده عرصه‌یم دیرم سز کوندی پس ایتدیکی قولک نندرز اول غاصب
حقنده که چوب آبنوسی غصب ایدوب بنا ایده و آرزنه الحاق ایتدروی و کار
ده ایو آرزنه هزار دینار خرج ایتدی یعنی مالک آبنوسی عین آبنوسی یوکوب
شاهدین اقامت ایتدی بن جواب ویرورم که قبل القضا مالک آبنوسده
قیمتنه رضا طلب ایدرین راضی اولمزسه آبنوسی بنادن قلع ایدوب
مالکنه دفع ایدرم پس محمد بن حسن دیدیکه پیغمبرم بیوردیکه لا ضرر ولا ضرار

في الاسلام بنده في ويديكه غاصب ضررى نفسنه كنده ويسه ايتديسه اول
آنى كه مال مغصوب اوله زره بنا وضع ايتديسه اعتراض محمد بن حسن ديديكى
تولكى بدر كه بر كمسه ابريشيم غصب ايدوب جراحت سكمين دكسه مالك
ابريشيم ابتداء حق ايديشكن شكم غاصب سكافى اولنورمى يعنى ابريشيم
صاحبنه تسليم اولنورمى جواب دريدوب بن ديديكم اولنز پس محمد حسن
آيته اكيد كنده وقولكه خلاف متوتر اولدى ديدى جواب بن ده ديديكم غناة
مناظره ازخا وسمع قبول ايله اصغا اولندى جوله اجتراز اولنور
پس آنك اوچى اقتال واولب كاكو ستره كيمه ويديكه اكر ابريشيم مجروحك
ملك اولسه ويلسه كه ابريشمى قالع ايدوب سكمين چاك ونفسن هلاك
ايديجك ده مباحمى اولور محرمى آيتديكه مباح اولمز بلكه محرم اولور پس
ديديكه اكر چوب آبنوس صاحب بناك ملكى اولسه ديه كه آبنوسى
قالع ايدوب بناسن ويران ايتمه صاحب بنايه مباحمى اولور محرمى اولور
امام محمد ديديكه مباح ده پس بن ديديكم كه حكم ايكى مباح محرم قياس ده فرق
عقلا ودشناس ده كلدى بو مسئلده خلاف اولدرجه فائده معلوم اولا كه ابته تخر
خلاف امام شافعى ايله اصحاب حنفيه مابينده بو مسئله ده واقع اولدى كذا
في يواقيت العلوم حكايه عجيبه امام محمد حضرتلرى جلى سمين ايدى امام شافعى
حضرتلرى ايسه نحيف بدن ايدى بر آرايكن جميلا سمينا احفى دوقامته
يعني كثيف بدن وزنده امام محمد ده روحى خفيف ده كوردم امام
محمد فقيهى ابو حنيفه ده كه ابو يوسفدن ده اخذ ايتشدر ومسئله منى آدمى
پاكميدر پليدميدر الجواب امام شافعى قتنده پاكدر ابو حنيفه قتنده ناپاكدر
دليل ابو حنيفه ايدر كه خروج منى موجب طهارت كبرادر پس نجس اولمق
اولى ده زيرا كم مذى موجب طهارت صغرى در لكن نجسدر پس غليظ نجاسته
سبب ايدوب اولدى اعتراض طرف شافعيده اعتراض اولنور كه خروج

نجك

نجسدر وجوب طهارتده تأثیری یوقدر زیرا طهارت تعبد محض در و علتی معقول
المعنی دکلدر و مذی موجب طهارت اولمقده نجس اولمق لازم کلمز
زیرا که نمازده قهقهه ابو حنیفه قاتنده موجب وضودر حالبوکه هذا
نجس دکلدر و نته کم خروج ولد و حصات خشنه موجب طهارتدر
لا نجس دکلدر و شافعی ایدرلر منی آدمک اصل پاکیزه‌سی اولدوغی ایچون
و ماده‌سی جسم پاکیزه‌در که ولد در پس نفسنده دخی شیء طاهردر بیضه
مرغه قیاس اولنور الاعتراض جانب حنفیه‌دن اعتراض اولنور که علقه بالاجماع
نجسدر حالبوکه هذا اصل پاکیزه منفصل و ماده‌سی اصل پاکیزه‌در و علقه نجاسته
هم اولدی و دخی در پس منی پاکیزه دخی خود اصلی در حدثدن نایت آتش شهوت ایله
بیاض اولمشدر نته کم کل بر فی تقصیده آتش ایله سفید اولور سبب بودر که
اکرچه آنی احراطه اولنسه بیقاه رنکنه نازل اولور پس لا یفید که نجس زواله
الجواب شافعیده طهارت محض حدوسیدر کنده و اصله بینی مبنی در زیرا شافعی
قاتنده ریکی یا نظرهم اعنی تعبد محض در و لنقاده ترجه‌ده علتی معلوم دکلدر اما
امام اعظم قاتنده قوت لر ازاله علکدر یعنی مزیل نجاسة اولدیغی ایچون تطهیر
ایدر هرکز زیرا بالاجماع ثابتدر که ماء اصابت ایلسه ویکی محلی نجاسته‌ده مطهرده
و ثبوت حکم طهارت عینی زوال النجاسه‌در بو بیدر و کر بعض هر مزیل نجاسته
اولمامایعاتی یوقدر قیاس ایدر خل کبی مثلا الاعتراض اصحاب شافعیده اعتراض
ایدر که نص معلل اولمامغنی تعلیل ممکن دکلدر که نوعنه خود ممکن دکلدر زیرا که طهوریت
ماقوت لر ازالة التعلل اولدی هرکز طهارت حاصل اولمزدی زیرا که هر کل نجاسة
منفصل اولا البته لا نجس اولور پس فایتی طهارت بونده حاصل اولور و دخی
محل مزبوره‌ده منفصل اولا ماء محل مزبوره متصل ماء ده جزء ده ماء منفصل
اولاده خود بالاجماع نجسدر پس ماء متصل دخی قیاسا نجس اولدی لکن
شرعی طهارتنه حکم اتدی ضرورت حاجت ایچون بو تقدیرده مائک طهوریتی بر حکم

تعيين ايتمكه معقول المعنى وكلهٔ زبين سايره مايعات علتده مشترك اولوب
بونكا قياس اولنمز لكن اصحاب حنفيه آيدر ماء ايله آب محل نجاستى متردد
ونجس اولمز منفصل اولدى نتيجه حاصل كلام شافعى حالت ملاقاته
اولان اعتبار ايدر حنفى آخره اعتبار ايدر مسئله زيد عمروه امر ايدوب
اكراه ايله بكرى قتل ايتدرسه عمروه قصاص لازم كلورمى كلمزمى الجواب امام
شافعى قاتلدن قصاص اولنور امام اعظم قاتلدن اولنمز ابو حنيفه رحمه الله
ايدركه قاتل فى الحقيقه مكره قتل ايتدى مكره قتله محمولدر آلت درجهسنده اختيار
ثابت دكلدر فعل جوهره ملكته محمولكه حكمكلدر زيرا كندو اختيار قتل
ايتمزدى پس اجماع قصاص مكره امر اولنمز واجبدر بوقوله اعتراض ايدرلر
وقوع قتل حقيقتده مكرهندن حاصل اولدى آلت باطلدر زيرا آلت
جامددر و جامد اولنده اختيار مفقوددر لكن مكره مختار اولدوغنه دليل
صواب بودركه مكره آخرتده مستوجب عقاب اولور اگر مختار اولمسه عقاب
اولنمزدى بوتقديرجه مكره آمره وجوب قصاص مباشر قتل اولدوغيچون دكلدر
بلكه مسبب قتل اولدوغيچوندر نتكم بركمسه طريق عامده چاه قزوب اوله
چاهه بر بنى آدم دوشسه حكم تسبب ايله حافر بو ديه ضمانى لازم كلور ولكن امام
شافعى بيوررلركه قتل محض شرايط عمديت ايله مكرهدن حاصلدر پس قصاص
دخى واجبدر نتكيم طوعا هلاك ايتسه واجب اولدوغى كبى زيرا اكراه
مجرد مكرهدن طلب فعلدر تخويف وتهديد ايله فعل مجانى اولمياندن طلب
فعل محالدر چونكه مطلوب مكرهدر مكرهدن حاصل حضورمنا مكره مقابله
عقاب اخروى يه داخل اولدى صحيح اولديكه مكره حقيقة فعل صحيحدر پس
وجوب قصاص مظهر اولدى بوقوله اعتراض بودركه مكره قتلده مختار دكلدر
بلكه تحت تصرف قبل مكرهدن مستعملدر مثل مكره مكرهى كندو اليله طوتوب
رصيبه ضرب ايتسه وب هلاك ايتمسى كبى حكمده منشا خلاف بين بن مالك

بودركه

بودر که وجوه کوکه ده مجرده امام اعظم قاتنده ماکه مسلوب الاختیار دور شافعی
قاتنده مختار دور قطعیات عقلیه ده فضولدر زیرا دور تسلسل نقض و ابرام
نتیجه حاصل اولماز بونده دیرن شسنی بودر علم التفسیر و تعریفی
نظم قرآنی بحث ایدر قواعد عربیه مقتضاسنجه مبادیسی اصول کلام
و اصول فقه و علم جدل و غیرها غرضی معرفت معانی قرآن فائدسی احکام شرعیه
علمیه و عملیه استنباطه قدرتدر کتب مصنفه سی مختصر زاد المسیر ابن
جوزی و وجیز واحدی و تفسیر واضح امام رازی و تفسیر جلالین که نصفی
اولنی جلال الدین محلی تحریر و نصف اولی جلال الدین سیوطیدر متوسطاتی
وسیط واحدی و تفسیر ماتریدی و کشاف زمخشری و تفسیر بغوی
و تفسیر کواشی و تفسیر نجم الدین نسفی و تفسیر بیضاوی و مبسوطاتی بسیط
واحدی و تفسیر قرطبی و مفاتیح الغیب امام فخر الدین رازی و بدیع هیله
تفسیر لبابی و قرق جلد تفسیر علائی و معلوم اوله که اکثر مفسرین نظم قرآنی
فنن غالبی اوزره تفسیر ایتمشدر ثعلبی ده غالب قصص در ابن عطیه ده
غالب عربیتدر زجاجده معانیدر کواشی ده قرائتدر بغوی ده اخبار در ده
رازیده مسائل حکمت لباب ابن اعرابی و بعض تفسیرات اولی مقتصر در حقایق
سلمی کبی که صدر الدین قونوی سکدر و تفسیر فناری و قاشانی کبی اقسام
قرآن امام زمخشری قولنجه آلتی بیک آلتی یوز آلتمش آلتی آیتدر بیک آیت
امر بیک آیت نهی بیک آیت وعد بیک آیت وعید بیک آیت قصص بیک آیت
محکمدر و امثال بش یوز حرام و حلال یوز آیت دعا و تسبیح آلتمش آلتی
آیت ناسخ و منسوخ و قرآن عظیمده واقع الفاظ فلاکز منشای سکز
صورتدر صورت اولی اشتراک الفاظ صورت ثانیه حقیقت و مجاز صورت ثالثه
افراد و ترکیب صورت رابعه خصوص و عموم صورت خامسه روایت و نقل صورت
سادسه نقل و اقوال و مبادی مختلف اجتهاد صورت سابعه ناسخ و منسوخ

صورت تأمله آیة وتوضیع اكره صادر مذكوره نك جمیعی اصل واحده
وقانون منفرده عائد اولور كه حقیقة حقیقتده كتاب كریم ونتیجه ده قرآن
كلام قدیم در علماء امتك اتفاق ایدوب تیسیری واحده وطریقه ده
منفرده یه سالك اولالردر وسورهٔ قرآن جمله یوز اون درت سوره در
واولنلر حروف مقطعات اولان سوره لر كه یكرمی طقوز سوره در ونجیه ده
وترتیب وضع مصحف كما اولانی كبی حروف مناسبت اولدیغنه وجوه
هو آثم كبی یاخود آخر سوره ده سورهٔ آیته مناسبتی اكثره در وسبب
معنویة اولدوغی آخر الحمد ایله اول بقره كبی ومناسبت لفظیه
اولدوغی آخر تبت ایله اول اخلاص كبی لعدم تفضیله حمد لفظ ومزیتی
متحده یاخود جمله ده سوره نك جمله ده سوره ده مشابهتی اكثره در مثلا
والضحى ایله الم نشرح كبی الى غیر ذلك مقدمه عمدة التفاسیره اصول
مهمات مفسرین در دیرلر معرفت انزال وتنزیل وتفسیر وتأویل در
انزال قرآنك لوح محفوظده وقیع ملك سماء دنیایه نزولنه دیرلر اوله
ملك عقل فعالدر تنزیل واسطه سیله قرآنك بحسب المصالح قلب رسول الله
نجم نجم اولمسنه دیرلر پس انزال امر وقیعدر تنزیل امر تدریجی در
تفسیر معانی آیتی وشأن آیتی وسبب نزولنی توضیح در دلالت
ظاهره سیله تأویل آیتی معنای ظاهرنده معنای محتملنه صرف
ایتمكدر لكن معنای محتمل كتاب وسنته موافق اولمق شرطیله تعالى
یخرج الحی من المیت ویخرج المیت من الحی در بدوكی قولنده مراد بیضه
طیردن اخراج در دیمك تفسیر اولور اگر مراد مؤمن كافردن اخراجدر
یاخود عالمی جاهلدن اخراجدر دیمك تأویل اولور اول كلی سماعه محتاجدر
زیرا آیتی نفس قرآنه برابر ثابت ... ثانیسی محتاج دكلدر نوادر
قرآن عظیمده كلمه آیتی واردر كه حروف هجا جمیعاً موجوددر دیمی

سورهٔ دیبی

بريسي سورهٔ آل عمراندر ثم انزل عليكم آخر آية واردر ايكنجيسي سورهٔ فتحدر
آخرنده محمد رسول الله آخر آيه داردر و سورهٔ يوسفده يدي حرف واردر
متحرك بربرينه باغلنمش در اني رأيت احد عشر كوكبا و سورهٔ هودده دورت
ميم وارده بربربرينه باغلنمش على امم ممن معك دكلدر بو موضعده كلمهٔ
متلوه وارده بريسي سورهٔ يسده كل في فلك بريسي سورهٔ مدثرده
وربك فكبر ايكي غيرده كذلك پس معلوم اولا كه علم قرآنه جميع علوم و مقصد اهل
رسوم كاه كهرده و دريای درر سرچشمهٔ معانيده و سرمايهٔ رباني حبل متين نور مبين
شفاي نافع ضيا لامع عروهٔ وثقى عصمت منجي درصحف لدنيده لفظ
آيات معاني بونك شمع طومارين مطوي ور مستقدمين ده بايلت اسرار
رباني بونك استار رموزاتنده مختفي دركه ولا رطب ولا يابس الا في كتاب
مبين عبد الله بن مسعود بيورر كه من اراد العلم فليتفتش من القرآن
فان فيه علم الاولين والآخرين و سائر فنونه كتاب علم قرآندن مستنبط منباته
آفاقده كه بعضي تقدم و بعضي تأخير اولنمشدر قبل الطلوع اولا
نوريله بعد الغروب افقه نور كبي بوفه بويله دركلدركه تقدم اولنان فنون
مرتبتي اولا شيخ الاولنها سنتي الفنون فانما نسق بابه واحد من اهل
الصحابه تفسير صحابه ده بش نفرده علي بن ابي طالب و عبد الله بن مسعود
و عبد الله بن عباس و زيد بن ثابت و ابي بن كعب مسئله قوله تعالى وآخر دعواهم
ان الحمد لله رب العالمين ان آيه سؤال اولنور كه بو كلام بهشتيلرك ولقمه لري
كركه بهشتيلرك حمد آخر اولمز پس كلاملرك آخري مفهومي نيجه ظاهر اولور
جواب ديرلر كه بهشتيلرك بو كلامي مائدهٔ خلدك آخرينده در بو كركدر
روايت اولنور كه فرق ييل مائدهٔ خلدك كناريند اوتوره لر آخر اولدقده الحمد
لله رب العالمين ديرلر و اول فرق ييلده بركاتيبه طعام اكل اولوب اعضالرندن
جبيعه و اول عرقدن طيب رائحه سنده جميع بهشت معطر اولا نسن آخر دعواهم

مراد ماهیتی اولدیغی آخر احوال اولدیغنده قاطبهٔ عقلا و زمرهٔ علما قاتنده مقرر
ومثبتدرکه حال آخرتک کیفیتنه عقل هر وجهله مشرف دکلدر نفس احاطت قصیرین
دلرفع حد ذاتلرینده آخرتده نفسیه عقل تصدیق و اعتبارندن غیری بر قدرت
لا عقل ایچون علم الهیه طریق نظر صحیح ایله اراده ایلمکلکندر و تصدیق پیغمبر
طریق معجزه ویسردر پس حجت آنکه اصحاب کامل و علم یقینی بو کبی اصلدن
حاصل اولدی لیس بیع و اجب اولدی که بیلمیه اعلام غیبیه مراد کرکه آیت و رسولی
نبی تبلیغ ایده که تصدیق و ایمان کتوروب کامهم فطاه اولوب و زوکینش
دنیمده وحال قوشلی نادره مثا ذکر اول کیفیت زن مرحست دلرویجه حقیری
ریبه رته ضلالة العازین یخوضون باته من لحور یعتد الکور مسئله قوله تعالی
لا اقسم بهذا البلد وانت حل بهذا البلد آیه سنک مفسرین آتیدر کرکه بلدکه
مراد مکه در پس معنای بلد مکیه قسم ایتمزین دیمک اولور و اتفاق
مفسرین بودرکه والتین والزیتون وهذا البلد الامین قولنده قسم
اولنانه بلد امین مکه در بو تقدیرجه کلامین ما بیننده تناقض اولدی
جواب دیمشلرکه معنای آیت دیمکدرکه قسم ایتمزین مکه یه ما دام که
سن مکه ده ... زیرا سنوک حضورک قسم سنوک اولوب دکه
اولورکه طهرانلیکک ایله حطرز و باج لولاک ایله مفتوح سن مکه اولدرینه
اوماز الله تعالی نک وانت حل بهذا البلد دیدوکی بو معنایه سندر
بونک مثلی اولکه ماد امکه حسنه فتح دز اولا صدقتی قیمتی نابولدلور
لا حرمکه در جدال دفعه مسجد حرمی قدر نجه قیمت بیدل اولور لا وهذا
البلد الامین قولنده قسم مکه یه مخصوص دکلدر بلکه قسم مکه دع نازل
دفعه قرانده تحقیق کلام بودرکه تین و زیتونده بلاد شام حج لیکیکوه
بنام در بیضه در حقت انجیر بیا در بن شجره زیتونه بو شمار در
حضرت عیسی الجبل بو ایکی کوهده نازل اولمشدر و طور سینین برکوه

پر تمکین ایدرکه موقف حضرته نوسا آیه موضحه مساة و محل نزول تو بیر لفظ له
کو هدر و بلد امین مکه در که اول قرآن آیتی نازل اولمشدر پس حق تعالی بو لفظ
که قسم سوال حضرت کونده بین و زیتون کتاب الجلیل عبادته ایل و طور سینا
تو بیتی موسی علیه السلام نازل و مکه ده قرآن محمده ابلاغ ایتدی لا بعض مفسرین
لا اقسم ده کی لا زائدر الا امام الهمام ده نهایه فتحه لام اشباع اولنوب
لا نفی متولد اولدی و بعضی قرائته لا ین کثیر ده بو کلمات هد ده آنلر اشباع
فتحه سنی لاقسم لفوت ده لا فرآن قوللجح لا جواب ده مساکر بحث اولنان
یعنی لیتن کما تقولون لاقسم بهذا البلد و لاقسم بیوم القیمه پس بو قول
اوزره مکیه قسم مثبت اولور منفی اولمز اما قول اول اوزره قسم
منفی اولور در سول الله مثبت اولور والله اعلم قوله تعالی ان ربک لذو مغفرة
للناس علی ظلمهم الایه سوال اولنور که آیت کریمه ظلم مقابله سنده مغفرت
اولمق فهم اولنور ظلم خود سبب عقوبتدر سبب مغفرت دکلدر با خصوص
ظلمده مرادی موضعده کفر در زیرا سوره مکیه ده در اهل مکه نک ظلمی کفر در
جواب روایت اولنور که بو سوال بعینه مقاتل ابن حیانه بر مرده فقیهه
ایراد ایلدی که کیمسه بر پادشاه مجلسنده حاضر ایدی غرض اول مجلسده
فقیهی تفضیح ایتمک ایدی فقیه جوابنده عاجز اولدی ملک مقاتله مقابله سنده
سن حل مشکل قیل دیو مقاتل ده حق جوابت دیدی که مغفرتدن مراد بو محلده
دکلدر بلکه ترک عقوبتدر نتکیم الله تعالی بیورر ولو یؤاخذ الله الناس
بظلمهم ما ترک علیها من دابة ولکن یؤخرهم الی اجل مسمی الایه اما ظلم
کفر معناسنه اولدیغی انفکاک اولمز زیرا مؤمن ایمانی حسبی ایله استحقاق
مغفرت ساقط اولمز تمت ده دوشنه کوره ده جمله محو اولمش وجوده ماسوا
بر مختصر بولنمادم بو خصوصه تعبیر ایلیه آیت عمرک جهاده هب لغتنی اولدر مشترک
بر مختصر بولنمادم لاکه تفسیر ایلیه علم تفتق تعریفه بر علمدر که

علم الفتوق

روحك معرفت سبحانه كيفيت سلوكنده كسب ایدر ریاضت ومجاهده ایله
پس معلوم اولدیکه علم تصوف صفوة علوم وحلیهٔ علماء رسوم علم حقیقتدر
معقول اولمز علم ظاهردن مراد تدبیر معاش وتکمیل معاملات ناس در علم
باطندن مقصود تصفیهٔ دلدر صفات کدورتدن وتزکیهٔ نفسدر
اخلاق مذمومه دن که موقوف اسی تخلقوا باخلاق الله علیهدر اهل محتاج اولنمغه
مصرع ببین تفاوت ره از کجاست تا بکجا هر علم که فرعیّه یه جاه وایده
شهوت اولمیه آخر حرمان سببیدر توفیق الله بو طائفهٔ فریق اولمق مقرردر
حکایت اولنور که داود طائی حضرتلری که اعظم اصحاب ابی حنیفه در
آخر کار عزلت اختیار ایدوب راه طریقت سالکی اولمش ایدی قاضی ابو یوسفدن
روی گشته ایدی بزم اوستادمز مذهب تازیانه ایله قضایه رضا ویرمدی
ابو یوسف طوعا اختیار ایتدی دیر ایدی باخصوص زمانهٔ قضا وقدرت
بر تازیانهٔ علم معرفت اولمشدر نعوذ بالله من شرور انفسنا وسیئات اعمالنا
وکتب تصوف هدایت صفاوتدن خارجدر انلر بر فندر قیل وقال نافع اولمز حال
گرکدر وبرنکتنین رسالهٔ قشیری وقوت القلوب ابی طالب مکی ما لا بدی
مشتملدر واتفاق بونلر اوزرینه در که تصوفات مکیه ده انفع واجمع
مسئله تصوف ندر جعفر خلدی قدس الله روحه بیورورکه اوچ مسئله
بکا مشکل اولدی جمله فن بری تصوف دیر نچه سؤال ایتدم
که کمسنه نه جواب ویرمدی تا که رؤیاده مصطفی علیه الصلوة والسلامی خواب
گوردم وتصوفدن سؤال ایتدم دیدی که ترك الدعاوی وكتمان المعانی
یعنی تصوف دعولری ترك ایدوب معنالری پنهان ایلمکدر نعت توحیدن
سؤال ایتدم بیوردیکه ما خطر ببالك او خطر به فهمك فالله تعالی بخلاف
ذلك انما کفر دون التوحید من اربعة الشرك والشك والتعطيل والتشبيه یعنی
هرنسنه که ذهنکه گله یا خود اعتقاد ایدرسن یا خود وهمکه محیط اولمشدر

و باطولی

46

وباهو آتش حکم اله اکر اغشده آنا اری آتش جلدن ندر و توحید
هذا و ما اشیاء اربعه دن عبارتدر تجرد کوکدن شرکدن و شکدن و تعطیلدن
و تشبیهدن و بعضیلر دیمشلر که توقف اشیاء اربعه دن عبارتدر
توبه کنا شاهدن یعنی لایق اولمیاندن رجوع ایتمک ایلکیجی صدق
در طلبده یعنی طلبده صادق اولمق ایکنجی ورعدر شبهاتدن یعنی شبهه لو
نسنه‌لردن کناره اولمق دردنجی فنادر توحیدده یعنی مرد سالک [illegible] وجلاله
ذات حقده وجود صفات خلقی معدوم فانی کوروب اوز نفسنی دخی بوله فانی
محو مستهلک سلطان توحیده بولابس لفظ توقفدن ت توبه ص صدق
و ورع ن فنا [illegible] مسئله الصوفی ابن الوقت
و معکه معناسی ندر جواب معلوم اوله که زمان اوچ قسمه منقسمدر
ماضی و مستقبل و حال دیمشلر که ماضی ایکی عمردن یوق و مستقبل ایکی
حکمی و حال ایکی توقف یوق و حال دخی توقف [illegible] خلیل بن احمد دیمشدر
امس قد مات و الیوم فی النزع و غد لم یولد و دخی دیمشلردر الماضی لا یذکر
و المستقبل لا ینتظر و الحال یعتبر پس محقق اولدی که وقت زمان ماضی ایله
مستقبل برزخدر بر طرفی ماضیه ناظر و بر طرفی مستقبله متوجه در نفسدن سویلدی
الذی کان لا یکثر التنفع [illegible] جایزدر که سالکک وقتی واحد و نفسی متعدد و
بر حوله و لاحصل [illegible] که مدت عمری اول دو کتفلر همائیتی ایچون اوله که رسول الله
صلی الله علیه و سلم بیورر لی مع الله وقت لا یسعنی فیه ملک مقرب و لا نبی مرسل
صاحب وقتک کمی نعمتی اولدر که تحقیر ما مضی [illegible] راضی در که
الغایة لا یدرک مضمونی ایله عالم یعنی در [illegible] و انتظار مستقبل [illegible]
[illegible] ایله کار کر اولمز پس هر نفسده صاحب وقت بولوب نعمت مقرب در
نتکم شاعر دیمشدر شعر صوفیان دره دم وعیده کنند عنکبوتان مگس قدید کنند
پس معلوم اولدی که صوفی ابن الوقت اولمق و [illegible] حسبی ایله دکل بلکه

بیان الصوفی

حالا زينت حسبيله در زينت كيم شو عربي واردر شعر انا ابن اللقا انا اخا
انا ابن الضراب انا ابن الطعان مسئله سبب ندر كه سيد حضرتلري
كاهي بليغ لسان ايله الفقر فخري ديو اهل جهانه تبجح و كاهي رشنا نطوع و بيان ايده
اعوذ بك من الفقر فقري سيله تو... قيلورلر ايدي الجواب معلوم اوله كه
حقيقت فقر نيازدر ودخي آخرين بي نيازلق دكلدر بلكه نيازيله ممتازدر
زوال عدم وجوده فنا غني بي نيازده كندي شانن استمرارين وجوده محتاج
نيازمنددر بو معنايه ده و كيل ماسوى الله فقير محتاجدر اما درجات
حاجات متفاوتدر بعضي مال فضلاتن عيش ايچون طلب ايدرلر
مثلا اسب عربي و غلام عجمي و انفس لباس و اطيب طعام و بونلر
كبي و بعضيلر مهمات معيشت ايچون ايسترلر مثلا خرقه ده كافي و لقمه ده
دخي و مسكن لايق كبي و بعضيلر دفع اضطرار حال و سد رمق
اهل عيال و ستر عورت قالقمق ايچون ايسترلر و اول مقدار كه طلب
و وجد اولنمز ... ده ... حقوق الله ...
ويرمك اولنور ... و بو اول فقيردر كه مهتر عالم صلى الله عليه وسلم
اندن استعاذه قيلوب كاهي اعوذ بك من الفقر و كاهي كاد الفقر ان يكون
كفرا ديرلردي و فقر اول كه ما به الافتخاردر كه بر كسنه نيازمندلكيني ...
ايله ... قيلوب ... و كيل حال محتاج ملك متعال ... ايده و ... ويلوب و اوله
صفت ايله مباهات ايده ... اللهم احيني مسكينا ... حال ... و نتيجه ده
آمال اين منشور الفقه لابي حفص الامام غزالي كلامي ... شيخ نجم الدين
الكبرى حضرتلرندن فقر اوچ وجه اوزره منقولدر برى فقر ... منقولدر فقيد
جناب حقه معطوف اوله كه الفقر فخري حديثنده مسطوردر ايكنجي فقر ...
كه افتقار حقه منعطف اوله و طلقه عموم اوزره اوله كه اعوذ بك من الفقر
و كاد الفقر ان يكون كفرا حديثنده مذكوردر اوچنجي فقر ... افتقار

ظلم

مطلب تعبیر

خلوتده مقصود اولا که الفقر سواد الوجه في الدارین حدیثی آنکا اشارتدر
قطولمشدر دلالتبو مملکت ارضدن بریرزنك قالدی ملکالر به عروج
ایدوب سمایه تجریدی صفای صحو فی فوق کنسی ایله صفوتی باطن فنایه
فقری توسعی اثنا فنای توحید علم تعبیر خوابه تعریف علم تعبیر بر علمدر که
خوابده کورینن صورتك احکامندن و کیفیاتندن و معانی مناسبه‌لرینه
تعبیرندن بحث ایدر کتب مختصره سندن تو آید الغرایب ابن جوزی
ابن وفاق مبسوطه سندن توجیه بدیع میر حنبلی و تالیف ابن شلال
مسیحی و تالیف مولانا محمد بن قطب الدین ازنیقی و غیرهما بو علوم
لدنیه‌دن علم تعبیر بر علم بی نظیردر که مقبول اولادر و مرغوب انبیا
و اولیادر یوسف صدیق صلوات الله علیه بو علم ایله افتخار و مباهات
ایدر ایدی که الله تعالی حکایت ایدر رب قد آتیتني من الملك
وعلمتني من تأويل الاحاديث تأويل احاديثدن مراد تعبیر
خوابدر قال الله تعالى لهم البشرى في الحيوة الدنيا مفسرلر
بشری رؤیای خیر ایله تفسیر ایدرلر و پیغمبر علیه اکمل الصلوات
بیوردر رؤيا الرجل الصالح جزء من ستة و اربعين
جزء من النبوة یعنی ایو دوش که مرد صالح کوره مرد صالحه ایکی
کویلو نبوتك قرق آلتی جزوندن بر جزودر که پیغمبر صلی الله علیه وسلم بعد النبوة
وحی جبریلدن مقدم آلتی آی مقدار رؤيا ایله وحی ایلدی بعده نبوت کامل
اولدقده یکرمی اوچ ییل وحی ایله عامل اولدی پس آلتی آی یکرمی اوچ ییلك
اوچدن قرق آلتی جزوندن بر جزو اولمغه زیرا یکرمی اوچ ییل تضعیف اولنسه
قرق آلتی ییلو اولدقده هر بر ییلو آلتی آی اولور و نبوتده حق قرق آلتی ییلو اولمش
بعده تعبیر عبوردندر عبور کچمکدر پس تعبیر خیالی صورتده معنای حقیقیه
ییتشمکدر یعنی صورت خیالیه‌دن معنای حقیقیه ییتشمکدر یعنی صورت خیالیه‌دن

[illegible]

معنای حقیقیه‌یه انتقال ایتمکدر علم تعبیرده امام دنیا وقولا اعدن مستغنی
اولان کبار ربانی محمد بن سیرین حضرتلری رحمة الله علیه وآثاری عجایب تعبیرلرندندر
که برکمسه بر رؤیانک تعبیرنده سؤال ایدوب واقعه‌سنی رجالک دنیاده
آغزلرینی وفرجلرینی مهرلیدیکی خواب دیده ایلدکسن بوقوفه ایتمشسن رمضانده
قبل طلوع الفجر اذان اوقومشسن حالی معناسنه مطابق چقدی **حکایت اولنور**
برکمسه بر رؤیاده سؤال ایتمش که بیت زیتونده خالی ایدر ایدیم جواب
ویرمش که سن والده‌کی تصدق ایتمشسن دیدی نفس الامرده موطوءه‌سی
ایدی امتحان ایتدیلر چقدی **مسئله** واقعه قچ قسمدر وتعبیر قابلی هانکیسیدر
جواب ایدر که خواب اوچ قسمدر قسم اول شول خوابدر که تغییر مزاجدن فساد
عناصردن حاصل اولور زیرا که سوداء غالب اولدقده سیاه وسرخ نسنه‌لر وقبیح
نسنه‌لر کورور وصفراء غالب اولسه آتش وحرارت ورنج وصفرالر رنکلو
نسنه‌لر کورور وبلغم غالب اولسه سفید نسنه‌لر کورور برف وبخ کبی وآب کبی
وخون غالب اولسه رنکارنک وجنک وغوغا وغنا وسرور کورور بو قسمه
نمایش سهو دیو حکیم حکیم ایدر قوت متخیله محاکیه مجبولدر یعنی جبلتی حکایه
ایدیجی لکدر اول زمانده هر نسنه مقارنه اولورسه کرک هیئت اولورسه
دکرکل هیئت مزاجیه مثلا حرارت وحیوانات صور جمیله ایله حکایه ایدر وعلی
هذا ایدر اولسه صور ایله حکایه ایدر **قسم ثانی** اول درکه هنوز نائم
ایکن بعض اشیایه حس متعلق اولور وهنوز محسوس لطیفه شبکه صورتی
خیالده صحنه کورور بو قسمه اضغاث واحلام دیرلر واضغاث جمع ضغثدر
که اکثر کیاه دسته‌لرینه دیرلر نیکه کیاه دسته الوان مختلفه‌سی نمایش بی حاصلدر
بو قسم اول حقیقت صوری حقیقتدن اوزاقدر قابل تعبیر دکلدر نتکم
الله تعالی بیوررلر وما نحن بتأویل الاحلام بعالمین زیرا بو صوره نادوغری
صادر اولمازدر بلکه بیدار اولدقده تخیل ایتدکلری خوابی نمایش ایدر **قسم ثالث**

که خوابدر

که قابل تعبیر کلدر. آنلر غایتده سبب فرشته در که قتاده عند الله لوح محفوظده
مرسوم اولان معانی لباس صورده جلوه کر قیلورکه صور رمزیه اول
معانیه مناسب و آنلره محاکی اولان نمایش ویررکه. بشارت و ترغیب
ایچون. وکاه انذار و ترهیب ایچون اولور. وبوندن مراد شیطاندن وجوده
کلن حلم کلور قول صاحب قاموسده که ابو هریره رضی رسول الله دن روایت
ایدرکه الرؤیا ثلث فرؤیا بشری من الله ورؤیا تحزین من الشیطان ورؤیا
یحدث بها الانسان نفسه فیراها فی النوم حدیث مرحبا العباد
والنوم حقیقته صاحبی مخزن اسرارده آنی لولرکه منح ترجمه اولنمشدرکه وتحول ولنور
النوم الخ یعنی حقیقت نوم نفسک آلات حواسنی معطل قلماسیدر
که راحت ایچون ذیرا آلات حواس آلات جسمانیه در هر بری بر
ماده ده حال اولمش صورتلردر پس جمیع اجسامه عارض اولدن
فتور وضعف کبی کلال و فتور حاصل اولور بر تقدیرجه حالت اولایه
عودت ایچون راحت مضطر اولور که عارض اولان نقص و خلله
بدل ما یتحلل حاصل اولور مثلا عین که بطوء نجین نظره مشغول
اولان فعل رؤیتی تمام ایتمز الا بطوبتیه و مادامکه اولان نیه مازده
روح متجذب سبب ایله تمام ایدر بعده اول عرق لطیف روح
صافی متحلل اولوب کثرتله لاحق اولور اول سبب ندرکه
فی حال ناظر عیننده تالم حس ایدر و خشونت بولور مثلا آشول حوض
کبی که ماء صافی بر ایکی منفذ ماده کثرت جریان واقع اولسه صافی
کیدوب کدری قالمق مقرردر. اما منفذ مسد اولسه و حالت اولایه
عودت ایدوب ولا ماء حوض فانی اولوب امر فاسد اولور عکسی ده
منفذ روحی منسد اولوب اجفانی منطبق اولسه روح صافی کیدوب
مجتمع اولوب حالت اولایه عاید اولور سائر حواس تکی ده هالیه

[illegible]

بویله‌در پس معلوم اولدی که حالت نومده نفس ناطقه جزئیات خارجیه‌دن
فارغ اولیجق حین یقظه‌ده حواسدن مستفاد اولنان حافظه‌ده
مستحفظ اولان صوره مشغول اولوب بعضیسنی بعضی ایله ترکیب
ایدر مثلا انسان کندوسینی طایر کوردوکی کبی بو مقوله‌یه اضغاث
دیرلر اما نفس ناطقه حواسدن استفاده‌لرندن و کیجه اشیاء متفرقه‌یه مشتغل
اولمیوب فضائل روحانیه غالب و رذائل جسمانیه مغلوب اولسه
عالم کوندن کشف احوال استقبالده امور آتیه‌یه متعلق قیلور ذکر
هذا المعانی حفظ و آخر انتشار کوردوکی رؤیا تعبیر و تأویل صادق
اولور زیرا صور معانی بعینه ثابت قیلور اکر حفظی قلیل ایسه
کوردوکی رموز و اشارات اولوب تأویل و توجیهه محتاج اولور
اما حال مذکور حالتی بعونتی غیر ایدر زیرا بو حالت نبی علیه السلام نومده
و یقظه‌ده مستمر ایدی زیرا آنلرک روح متوجه باری جزئیات حواس
ایله مشغول دکل ایدی عالم غلبه نورانی غالب ایدی نوم و یقظه
تفاوتده [illegible] سائر انبیاده دخی بویله‌در اما عوام الناسده
امر برعکسدر زیرا آنلرک شهادته و صور جزئیاته توجهلری غالبه
[illegible] مشایخ عظام و حکماء الهیه کتب و رسائلنده ذکر ایتمشلردر
کوکچن نفس ناطقه فضائل قدسیه و کمالات روحانیه ایله قوت بولوب
و قوای بدنیه سلطانی تقلیل طعام و غیر ایله ضعیف اولسه احیانا
کدورات بدنیه‌دن متخلص اولوب عالم قدسه مشرف اولور پس آنکا انوار
حق اشراق ایدوب عالم مثالده و لوح محفوظده مرتسم اولان امور غیبیه
و حوادث آتیه‌دن مغیبات کوستریر نومده و یقظه‌سنده متعلق اولور
مثلا مرآت مجلی کبی که مقابله‌سنده اولان نقوش و صور آنکا منعکس
اولور بو مقوله حالته کشف و بو تعبیر ایدرلر بعضی مشایخ بویله دیرلرکه

نور علم

[illegible]

و عقلیه در

بو علم قبیلندن دکلدر بلکه بر شعاع قدسیه در که نفس مثال الهیته منجلی
اولوب مشهودی شهودی بصره دن اتم اولور بو نور کثیر علم
و قدرت ویررلر بو نورک سببیله علوم مستحیله آسان و عیان اولور
موجودات عناصر اجرام و تهیه اقبال و اخفا اوزره اولورلر
مرتبه کمال انبیا و اولیا در مسئله بنم قولمه کیتدی واقفیس در
اولورلر و بنم قولمه کیتدی و عاذ حدیث رسول الله صلوات الله علیه
و سلم بیورر که اصدقکم حدیثا اصدقکم رؤیا یعنی رؤیاده هر
قنغیکزک سوزی زیاده راست اولور ایسه دوشی دخی زیاده راست اولور
سزکم خواب ایتدیکی پاک دل و قناعت عاقل و علما عامل و
دزاد اولان کانه پادشاه و منجم کانه مطبخ کیبی لار شویله که اصل خلقتی
ناقص اولنلر و یا خود مزاجی طبیعتی غالب اولنلر آنلرک د
دوشی درست اولمزلر و مال کیبی که ناقص لردر و شاعرلر کیبی
که آنلرک مبنای کلاملری دروغدر و مخنثلر کیبی که اصل خلقتی
ناقص در و کذالک کیبی که آنلرک اکثر اشکالی تخیلات باطله در
و خواب دن لقاده و مقامه کیبی و خوابی کورمکده اختلاف
اولدیغی و خوابی زناده ماده ده حرمه ایندی و کزلک دجنابتده و حیضده
خواب نقصانی بو قدر بشریه کامل اولمیه و خوابی مستعدده درسته
دعینه لاک دنیای خبرک فاتحی سر کبی ظهور ایدوب و دنیای شرک
اثری تیز ایرشدیگی حکمت بودر که حق سبحانه و تعالی عباده لطف
و شفقت ایدوب خوابی مو شته لونه بیورورک هر نسنه که امور خیره
قوللرینه اصابت ایده جکدر مقدما آکاه ایدرلر که بو فتح خیره نشاط
و شاد اولمالری ایچون هر نسنه که شرور امورده اصابت ایده جکدر
اصابتی اولمدین حین ده آکاه ایدرلر که هم بو تعقیله در و مال اولور

رذلو عیشی منغّص اوله لکن اشبو آیت رؤیای فقیرکیمه واقع اولورسه
در رؤیای غنیده واقع اولورسه بیکلی خطادر زیرا آنلرک فقره حسنه یادکاهدر
وقتلرندن اول بوراده تفاوت ایتمز الله اعلم مسئله اعتبار تعبیر خوابی قاچ
شیئله مختلف اولور جواب اشیا سبب ایله مختلف اولور اختلاف
لغات و اختلاف ادیان و اختلاف صنایع و اختلاف نکاح و اختلاف
مکان و اختلاف احوال اما اختلاف لغات مثلا پارسی زبانه کفه دوشنی
رؤیاده کورسه کاری نیک اوله زیرا پارسیده ایوانک آدی نیک در و اکر عربی
زبانه کورسه غم عظیم زیرا عربیده آنک اسمی حنظل در قال رسول الله صلی الله
علیه وسلم رأیت ذات لیلة فیما یری النائم کانا فی دار عقبة بن رافع
فأتینا برطب من رطب ابن طاب فأولت الرفعة لنا فی الدنیا والعاقبة
فی الآخرة وان دیننا قد طاب حدیث شریفک قدری رسول الله بیورر که برکیجه
رؤیاده کوردم که عقبة ابن رافع اوینده ایدک ابن طاب خرماسندن خرما
کتوردیلر رطب ابن طاب بر نوع خرمادر که افضل اولدیغی مخصوص
اهل مدینه در پس رسول الله بو مقامده تعبیر حروف کلماتدن دلالت
اشتقاقدن اخذ ایتدیلر مثلا عقبه‌دن حسن عاقبتی و رافعدن رفعت
و ابن طابدن طیب و کمال دینی اخذ ایتدیلر اما اختلاف ادیان مثلا اکر
مجوسی دوشنده کندو دینی کندیده اشتری کورسه حرام مالده رزق الله
کیدر زیرا اهل ثنیه دینی یا اوده حرامدر و اکر سایر اهل ملت
کورسه رزق حلال بوله زیرا لحم اشتر سایر ادیانده حلالدر اما اختلاف
صنعت مثلا زرّاع آهنکرلر و غیره کورسه کاری تباه اوله و اکر حبشی کورسه
حالی منتظم اوله اما اختلاف نکاح مثلا تابستانده کورسه کیبه بارانه
قرین اولدوغنی کورسه رنجه مبتلا اوله نوعی مضایقه چکه و اکر زمستانده
کورسه رنجی رفع اوله و اضطراب برطرف اولا اما اختلاف مکان مثلا

دوشنده کندویی

65

کندوی بازاره برهنه کورینه فضاحت اولور ایدی اکر عامه کورسه عجب
کیدر لکن اختلاف احوال ایله مثلا برکمسه کوریرکه کوزه چیقار اکر هنوز بالای
کوزه چیقدیسه رنج و زحمت چکر اکر بالای کوزه ایرشدیسه اولولمز ایسه
لکن زحمتلو و کاه اولورکه بر واقعه ایله کوریله ایله تعبیر بیوردرلر علمای
واقع اولور حکایه برکمسه واقعه سنده کوردیکه ذکرینی و خایه سنی قطع ایدرلر
برینه معبره واریر بوکیفیتی آیتدی دیدیکه یعنی فضاحت اولور
دیدی بیری دیدیکه فرزندی اولمز بیری دیدیکه ذکری قطع اولنور بیری
دیدیکه حالی اوجهته هلاک اولور بیری دیدی بغتةً بر امرده قضیب خایه سنی قطع ایدرلر
پس اول کمسنه بر تهمت ایله خاتوننه طلاق ویروب سونه کیدرکن
فرزندلرندن جدا اولوب و هم پادشاه ایله کوسی کتب اولوب بر نوع
ماهی وارده رکه آکا کوسیج دیرلر ذکرنی و خایه سنی قوپارر آخر کیچه عاقبت
زحمتله هلاک اولور الکهنة علی التأویل قطعه علم رؤیاده اولان غافل حقیقتده
جهانده کلیب بو رؤیا ایدر بر عبرت نما ایدرلر کرچه هب اشیا معبرده وار
حاللر هذا بر غفلت برده بر تعبیر اولنمز خولیدر علم رقی و افسونه و طب
معلوم اولمقدرکه علم رقی و افسونه علم ملکوته تحفه ده وکلی دورکارده
درکاره و جمیع مملکت سیتوده دنیا مدارشیخ آفاق و مقبول علی الاطلاق
والنفاق زناده و عباده و صوم و صلاة و کلامده بو علم متفقه و متفقه
لرده شهرتی طب روحانیده حکایه جالینوس حکیم بر بیمارده نجه روزکار
علاج ایدوب افاقت بولمادی جالینوس دیدیکه فلان صوم صلاة نه
و ... بیمارلری برینه لقمه اولورلر صحت بولوب ... بیمار و ...
زلهه پرهیزکاره ایله ایله جالینوس اشدی کتبنده فاة طبنا الی اصحاب
... اصحاب الطرقات الی طبنا یعنی بزوم طبمز اصحاب صومعه
طبی قتنده ... بزوم طبمز قاتنده کی الی عنی معناسنه

علم غرایمده‌ی بوشکا ملحقدر و امام دارمینک تخریج ایتدکلری آثارده کوکسه بو فنه
نافعدر و سائر کتبه رقیه طالب اولانه بولنمز و اصحاب اولوردی
تعویذ ظاهردر و علم مزبور شریعت مصطفی‌ده و کذلک عائشه رضی الله عنها
روایت ایدرکه رسول الله صلی الله علیه و سلم رقیه‌ده سؤال اولندی
بویوردیکه لا بأس ما لم یکن بالکتاب الله ایدن اولورسه و بیوردیکه لا رقیة الا
من ثلث من النظرة والحمی واللدغة یعنی علاج مشکله که محتاج افسونه اوله
علل مذکوره‌در و نته‌کم بیورمشدر لا اتهم الا الدین ولا وجع الا وجع
العین رقیه‌ده بو افسونه کلماتی اودقیودر و طبایع حروفیله متکیف
اولانه نفثینی سینه‌ده چیقوب بیماره اودن یه او نفخکه وبر کر
کموثر اولوب شفا بولوردی وکاهی کلمات یازوب بیماره بند ایتمکت و حی
استعمال اولنور بعضیلر تأثیری عندالله در حکمتی نامعلومدر و عیش
الا حروف الحوه طبایعی مخالفه اثبات ایتدیلر امراض حاره حروف بارده
و امراض بارده به حروف حاره ایله رقیه ایدرلر والعلم عندالله قال رسول
الله صلی الله علیه و سلم ضع یدک علی الذی تألم من جسدک و قل بسم الله ثلثا
و قل سبع مرات اعوذ بالله بعزته وقدرته من شر ما اجد و احاذر و قد تخریج
اتدی عثمان بن ابی العاص دن و حدیث انس حقنده وارد اولمشدر خطاب
آنکاه ده شارت ده مذکوردر مثله مذکوره اولانه تعویذ و افسون نافعدر
حکمتی بودر فائده افسون ایکی قسمدر قسم اول اولدرکه آنده اسم الله
وهه کرک فارسی کرک ترکی عربی و کرک غیری قسم ثانی اولدرکه آنده اسم الله
اولمیه اولدخی ایکی قسمدر برقسمی مفهوم برقسمی غیرمفهوم اما
اول قسم که اسم الله در ه‌ده عبارت تأثیره عکسنده در که صفائی دل و صدق
نیت ایله حسن ظن ایله توسل ایدنه البته کار کر اولور نته‌کم رسول الله بیورمشدر
لا بأس بالرقی اوقیه من کتاب الله عز و جل اما افسونکه آنده

اسم الله اوقیه

S1

اولمیه و بو جمله ایله مؤثر اوله بیلور که آکثر تأثیری حسن ظن و قوت وهم
صدق و همت و اخلاص نیت ایله در و روایت اولنور که هند ولروف
بر کاتبه وارد که آنلره اصحاب وهم دیرلر اکثر رقیه و افسونه آنلرک
تأثیری وار آنلر بو افسونلری غیبت خوف حالتنده ارواح جنیاندن
استغاثه ایدرلر و بعض علما خواص اولدقری غائب ایدرلر و بعضیلر بو معنی
انکار ایتمکلر حضرت صاحب الیواقیت بیوررلر که بو حالت بکا واقع
اولمشدر که بر شب شدتلی شدتده عالم خواصده کوردم بر خسته یه بالتیکی
اوزنه بو دعاء معروفی اوقورلر اسئل الله العظیم رب العرش العظیم
ان یشفیک و بو شخص بکا منفعل دیر ایدیکه بو کلماتی دخی قرآت
ایله ترتیل ترتیل رهط رهط رهط ودخی کوردم بر کسنه بکا دیر ایدی
افسون مار بودر ولقد کرمنا بنی آدم الآیه ودخی کوردم که اکثر
کسنه ایتی تکه تکه ایدر و برکه کوکده بر برکیجه ایکی رکعت نماز قیلدردم
نمازی ایله بیلو غازی نماجی ده هر رکعتنده سوره مریم اوقویه دیدی لکن
اول کیجه شب آدینه ایدی منتصف ماه رجب ودخی بر جماعت دیدیلرکه
بو افسونلرک تأثیری جواهر کلماتدندر و خواصی تألیفنده حروفلرده در
خوارق وقفه اعداد کیبی منشدر لکن هر افسونکه آنده کلماتی کفر و فحشیات
اوله محض جاه و لعنه مؤثر اولملری لابد اوله زیرا آنلرک استعانتی
شیاطینه اوله لوزمانی آیته افعال آنلرک تقرب کسب ایدوب مابین
اولنه کلمات اولنه کیم ایله تیجه بیوررلر و ان الشیاطین لیوحون
الی اولیائهم بو معنده افسونه کفر در فاعلنه تجدید ایمان لازم کلور
مسئله تنوع حرز صحیح و مجرب در کیم آنلری اوقویه و یا کتوب ایلکده حضرت
دشمنده امین و جمیع اوقاتده مظفر اوله مجرب سیدنا امام مرتضی کتابیه
من جوزر و الترقی ده یازدر اول بکه دشمن مقابل مقابل اوله بو آیتی اوقیه

بو اشکال حرزینه در

ولقد مننا عليك مرة اخرى الى قوله تعالى وفتناك فتونا بعض
كم من فئة قليلة غلبت الى قوله تعالى الكافرين بعده كتب الله لاغلبن
انا ورسلي ان الله قوي عزيز سيهزم الجمع ويولون الدبر شاهت
الوجوه حم عسق لا ينصرون وابو العباس مستغفرى كتابنده
علي بن ابي طالب دن اسناده روایت ایله خبر ایدر که بر جهود عهد
رسول الله ده مسلمان اولوب بنم بزلرین کاغد اوزرنه بو اسماء
الله کتوروب ویدی یا رسول الله بو اسمای موسی دهر ده کتوردر
ایدی هر کیم بو اسماء اللهی کتوره دیو دوشمندن و سارقدن
و سایر وحوش حیواناتدن امین اوله مصطفی صلی الله علیه وسلم بیوردی
هر وحشی کتوره ییلر که کلمات بو در آهیا اذونای شوباح مالخ
ملخ حلوخیم شولهتا شزر هیتا له ذنای ابن عقبه که روایت حدیث ایدر
قرق ییل بوکاغد طلبنده اولدم آخر بولدم چونکه قرامطه لعنهم الله کوفه یی
غارت ایتدیلر بو تعویذی مسلمانلره ویردم هر کیم که بو آیتی آویخته
قیلدی اول سرایه دوشمن داخل اولمادی محمد حنفی عبد الله بن عباس
بیوردر که پدرم علي بن ابي طالبک مقدم حبیبنده اولوردیدم هر کیمکه
بو اسمایی اوقوردم کوکوزمزده اولا خیر مسئله افسون تب که مجرب
اولانه در ولحاجتندن اکثر نافع در مجربدر انس رضی روایت ایدر
برکون رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بر خاتونه مجنسه دل اورس محموم کوردی
بو دعایی تعلیم ایتدی خلاص بولدی اللهم ارحم جلدی الرقیق وعظمی الدقیق
من شدة الحریق یا ام ملدم ان کنت آمنت بالله العظیم لا تنقص علی الراس ولا تنشری
الفم یشیخ ابو اسحق ابن شداد یارکن مجربدر بو کلماتی اوچ پارچه کاغده
یازوب محموم کیفه اوچ کون هر صباح بیرسی یی فالیکن بو در که کلمه بسم الله
الرحمن الرحیم لا اله الا الله هو العرش والکبریاء والنور بعضیلر اسلوبه حز بولورز

ایکیلدز

رنجیده بو کلماتی یا آزمشار سمطیع مهلکا افسونه چشم بد یعنی نظر دکمش
کمسه‌یه افسون بودر اعوذ برب عین عاین وحجر یابس وماء فارس
وجلد رقیق ومن عاین العین رددت العین الی العاین وعلی احب الناس
علیه فی کبده وکلیتیه ماء دقیق ولحم شقیق وعظم رقیق فیما یلیق لا تدرکه
الابصار وهو یدرک الابصار وهو اللطیف الخبیر قد جاءکم بصائر من ربکم
فمن ابصر فلنفسه ومن عمی فعلیها هل تری من فطور ثم ارجع البصر کرتین
ینقلب الیک البصر خاسئا وهو حسیر وان یکاد الذین کفروا آخر سوره‌یه
وارنجه پس بو جلده‌یه اوقیوب اوفوره یا خود صو ایله یازوب بغلیه **افسون**
دائره یوز بودر ثما حوه خلیفه باش اغریسنه مبتلا اولوب اطبا معالجه‌دن
عاجز اولوب آخر قیصر بر کلاه کوندردی که هر کیم کیسه دردسری ساکن اولوردی
زهر آلوده اولمق احتمالی وار ایدی بر غلام سیاهه کیدروب آنی دردسری وار ایدی
فی الحال ساکن اولدی بعده خلیفه دخی کیدی خلاص اولدی علمای زمانه حکمتنه
حیران اولوب آخر بو قلابوب درت جانبنه درت رقعه بولدیلر کتابتی بودر که
بسم الله الرحمن الرحیم کم من نعمة لله علی عبد شاکر وغیر شاکر فی عرق ساکن
وغیر ساکن حم عسق وله ما سکن فی اللیل والنهار وهو السمیع العلیم بعد
قاصد قیصره کیفیت کلاهی صورد و یا نکار اشارتی حلیمی دخی بر کیدرک
کلاهی ایچون بو کلاه سببی ایله کلیه‌یی قدر تدروب آنلر اولماسی حق سبحانه
وتعالی اسباب لطیفه وطرق اعانته حق وعده بویور **قطعه** افغانی
باغی فضلک الهی ولکن العطایا جدیله سعیله ابرمز مرقع خونینی
چون قلمیه اثر نفسه لطف در حکمت خلقک مجربات هب افسانه و فسون
علم طب دخی بو علمک بو کاملهنده **مجربات وتعریفه** علم طب بر علمدر که آنده
بدن انسانک بحث اولنور صحت ومرض حیثیتی حفظ صحت وازاله
مرض اجلی ایچون موضوعی بدن انساندر کتب مختصره سنده موجز وکفایه

کتب طب مختصر

وكفه الحبيب متوسطده مختاردر ابن هبل و مائة مسيحي و ثاني ابن قف
مبسوطده كامل الصناعه ملكي تذكره سعديه قانونده ابو علي كتب نافعه
قانونچه حاجي پاشا موجز سديدي و نفيسي و شرحي قانونچه فصوصا
شرحي علامه ده شيرازي و غيرها و غيرهده و آثارده وارد العلم علمان
علم الابدان ثم علم الاديان ديو بر حديث روايت ايدر رسول الله
بيورورلر تداووا فان الذي انزل الداء انزل الدواء و اگر سوآل اولنورسه
دوا قدره مانع اولنورمي جواب ويره لر هو من القدر يعني دوا دخي قضاء
الله دندر حكايت امير المؤمنين هارون علمايه دين حاضر ايكن بختيشوع
طبيب سوآل ايدوب ديديكه سزك كتابكزده و حديث پيغمبرده طب مذكور
دگلدر علماده برسي جواب ويروب ديديكه بلي واردر قال الله تعالى كلوا
واشربوا ولا تسرفوا و حديث پيغمبرده بيورورلر المعدة بيت الداء والحمية
راس كل دواء و اعط بدنا ما اعتاده بختيشوع بر ساعت تفكر
ايدوب ديديكه فاترك كتابكز ولا رسولكز جالينوسه طب قومادي زيرا جماع اطبايه
علت بر نره قلتن فضلات طعامده حاصل اولور مسئله حالات مردم
بيماري و تندرستي قاچدر جواب حالات مردم اوچدر حالت صحت
و حالت علت و حالت متوسطه كه نه صحت و نه بيماري و علم طب بو اوچ
حالاتي مشتملدر حالت صحتده طب حفظ صحتدر ابو هريره نقل ايدر رسول
الله بيورورلر اعط كل بدن ما اعتاده حالت علتده نقل ايدر پيغمبر بيورورلر
و اتبع السيئة الحسنة تمحها لا حالت متوسطه كه نه حالت صحتدر نه خالص
علتدر حالت پيري كبي و خسته لقدن افاقت وقتي بولندوغي ساعت
كبي كه كمال بدنده اولميه بو معتدل نه آنك طرفين ممكن اولديغجه رعايت اولنمق
كركدر مسئله منشأ علل بدنده اول بدن تنقيه عضولردر جواب جميع علتلرك
منشأ معده در نته كم رسول الله بيورورلر المعدة حوض البدن والعروق

اليها

الیها واردة فاذا صحت المعدة صدرت العروق بالصحة فاذا سقمت
صدرت العروق بالسقم الحدیث یعنی معده بدنك حوضیدر عروق اكا واردلر
اگر معده صحیح اولورسه عروق دخی اطرافه بدنه صحت ایصال ایدر
اگر سقیم اولورسه سقامت سرایت ایتدیرر علی بن موسی رض قاموسه قلیه
ارسال ایتدیکی فصلك مضمونی بو ایدیکه ذکر اولنور حق تعالی
آفرینشی بو مثال وجود انسانی بر پادشاه بالملك ومالك مثالنه قیلدی
مثلا اول پادشاه معده در که القلب امیر الجسد اطرافنی ولایت وممالك
عروق غلاملاردر که اطراف ممالکه پریشان قیلنوب هر بری برخدمت نکهبانیدر
واللّه اعوانه وانصاریدر که منافعی ومرافقی جلب ایدرلر ومضرتی ومنافری
منع ودفع ایدرلر ودیارینی محرکیار ایدرلر که دیلدکلری منزله کزر ایدرلر وکوزلری
چراغیدر که رستکارینه آنکله نظر ایدرلر وکوشلری صاحب خبرلریدر
که اکچیلک وجاسوسلق ایدرلر ودلی ترجمانیدر وفم وشفاهی عدل
وثولابیدر محل غم ملال یعنی طلال قدر ودل شادی کلیتین یعنی بوبرکلری
بجه طحال ایله کلیتین دخی برطمردلردر که دوی لرفه پیوسته در
نظم عشقه سرخ اکر کرتاه شادی در دولتشاه خزنه واندوه
ومعده آتش کشنیه دارندر که آنده حاصل لعقه غله دخی عمال ورعیت
واصل اولور اما اکر زمین معده عمارت اولمه دخی بسیار وکثرت
بیشمار اولوب اول درار عمال وارزاق رعایا پیوسته واصل اولوب
جمله آسوده حال کنه وکارلرینه توجه واشتغال اوزره اولوب اطرافی
ولایت عمارت اولور اما زمین تباه اولوب غلبه پیوسته وکثرت رطوبت
ایله اکیلن تخم پوسیده اولوب بیتمز وعمال ورعیت عذالری بیتمز ودکلیندن
سنته کاره وعمل مانع اولورلر اطرافی ولایت خراب وبیابان اولور بو جمله
دخی معده بوله دلکیم زمین معده رعایه اولنوب عمارت اولنمق کرك استعمال

طلب ایله فائده بعضی طایفه دیرلرکه آنی نفسنده عدم اولور قال الله تعالی وجعلنا
من الماء کل شیء حیا بعضیلر دیدیلرکه من وجه عدم اولور و من وجه موجوددر یعنی هوالار
رحملرنده عدم اماتتی حیات ایله موجوددر عائشه دن روایت اولنورکه
رضی الله عنها ایدر بن قتی بیمار ایدم ایهلم بن طعام دخی ایدرده منع ایدرلرکه
برکیجه تشنه لک غالب اولوب فرصت بولوب مطوه آب اللومه کیردیم بر مقدار
دفع اضطرار قیلدم فرأیت الصحة منها فی نفسی ولا تحرموا مرضاکم شیئا یعنی
تشنه لره و کری منع ایتمک و آز آز ویرینه مانع اولمیک کاه اولور طبیعت مراده
واصل اولوب غلو قوت بولوب مرضی دفع ایدر باذن الله تعالی فائده رسول الله
صلی الله علیه وسلم بیوردیلر لا تغتسلوا بالماء المشمس فانه یورث البرص
یعنی گونشده ایصیلش صو ایله اغتسال ایتمکدن برص حاصل اولور شیخ دیرکه
بو حکم حجاز مخصوصدر زیرا حجازده شدت حر بر مرتبه ده اولورکه
نحاسی و قلاعی اوانیده رسول اکرم ماء مشمس ایله اغتسال ایتمکدن نهی ایدیجک
باقرده و تنجده اوقات اول شمس اجزاء صغیره منحل اولورکه روغنیه
قابل اولمز صویله آمیخته اولوب حین اغتسالده مسامات مفتوح ایکن
عند وسد اولور تمام عند اولنجه سطح جلد یابس اولور بخار جلدک
آلتنده محتقن اولور پس رطوبت غلیظ اولوب برص پیدا اولور اکا بو تعقید [illegible]
علتی نامعلومدر خاصیتدر ویا جائزدر ارد تقدیرجه حکم حجاز مخصوصدر
فائده رسول الله صلی الله علیه وسلم حجامت ایله بیوردی اما فضیلتنه بیوردیلر
و نهی دخی ایتدی سببی بودرکه رسول الله صلعم بیوردیلر لیلة اسراده
بر یا مررت بملاء من الملائکة الا امرونی ان امر امتک بالحجامة یعنی شب
معراجده ملائکه دن بر کروهه کلدم الا امتکه حجامت امر ایله دیو بیوردیلر
نهی دخی بولنمامک معناسی بودرکه اخلاط فاسده بدن حاصل اولوب مزاج
زنگله مختل اولورسه آنی ترکیب ایدوب عقده ایلین وهمه مجرای دم مفتوحه

اولوب

اولور مرفوع اولیجق قوت اخلاط سست مشهور اولور و اکابر بو باده قائل
فصد بودر که فصد ایتمده خطر عظیم واردر و اما فائده وجع علاج بودر که
ذاتی دماغدن و کلیه دن بر زیت بر عددلر حکم سیجق ایدوب آب باده رد
ایله اصلدوب ایچه آنده عددلرین محل جراحته وضع ایده ساکن اوله انوار
الحاضرین اولدیغی کتابنده کوردم که عبد الله بن عمر الکاری ایدر که حالت جوانیده
صاچم آغردی ایستدم که خضاب قیلم و الحمد کوردم که بر طبیب ایله
مشورت خضاب ایستدم طبیب ایدی که خضاب قیلم اما روغن جوز هندی
عتیق اون اکی درهم و هلیله زرد بوچق درهم و نوشادر بوچق درهم
بر کیسه ده حکم سیجق ایدوب روغن ایله خلط ایله حکم حل و اکبتیجه اولدی
ببدر سن جمله طلا ایله بجز آنده سیاه ایکی زایل اولمیه استعمام ایتدیکم
طلا ایده ایدیم منتفع اولدوم ایدیم اما خضاب سیاه ماک و حدیثده و شوارد
الشیب عیب و الخضاب عذاب لا جامع الحمد بن حنبل رحمه الله ایدر
ابو بکر رضی الله عنه خضاب ایتدی حنا و کتم ایله و تمه و جمع هذا بوکونه
خضاب سوال اولدی و توارنجده کوردم حضرت حسین اوصاف فتح ایدر
کان خاضبا بالسواد مسئله و ما آغرلری نومنده کیبی و کاهی زنجی
اولور هیچ نقش قبول ایتمز کاهی زنجی ترک اولور نقش قبول ایدر مجرب
ثابت اولمز حکمک علاجی عددلری رطوبتدر قبوغ کیبی مثلا و رکبه علاجی
کذلک آب کیبی و دهن بنفسج ایله راسی اوماق ایتمک جور حفظ حدیث
رسول الله بیوردلر ادهنوا بالبنفسج فانه فضل البنفسج علی سائر الادهان
کفضلی علی سائر الانبیاء پیغمبر علیه السلام فضیلتلو بیوردی حکتوا اما
معا و لا تعقبوا عنا فانه الکباد من الحجب یعنی صوبی سوزک ایچوک و فقه توکمز
که ده ده کار ما صل اولور کباده ده کاره معاذ بن جبل رسول الله
سوال ایتدیم سکا طعام ... کلور رسول بیوردی تمم الله جبرائیل تدم

بالهريسة فاطعمنيها فزادت في قوتي اربعين رجلا وزادت في نكاحي اربعين حديث
طب نبويده مسطوردر فائده حرارته جكر مائه هندبا نافعدر كه رسول اكرم
بيورمشلردر في كل ورقة من الهندباء وزن حبة من ماء الجنة لحديث خولنجة
بيمار عشق ايت علاج اسنوه طبيب . عاشق علاج ويرمز بتلر امتزاج
سوه آلوب خامى سوز ريكي بدر ده ماعده بجه تزايلى طلو بركاشه زجاج .
علم فلاحت علم پرمنافع واصل جميع صنايعدر سبب بقاى نسل آدم
وباعث حيات ذكور عالم اولدوغندن كه روى زميني فلاحت قيلدى .
حضرت آدم عليه السلام درلر نوح پيغمبر ايدى زهاد وعباد بو صنعتله
مباهات وافتخار ايدرلر قال الله تعالى هو انشأكم من الارض واستعمركم فيها
ومصطفى صلى الله عليه وسلم بيورمشلر اطلبوا الرزق في خبايا الارض وحضرت
عمر بن الخطاب برطائفه يه كه ايشلر ايشلمكه بيكار اولوب اوتورمشلر ايدى سز نه طائفه سز ديو
بيوروب آنلر ايتديلر كه نحن المتوكلون يعني متوكلونز ديديلر عمر بيوردى كه بلكه
سويلر بلكه متأكلونز متوكل اولدركه زمينه تخم اكرلر والله تعالى عطاسنه
اعتماد ايدرلر وحديث منبور رسولدن مذكوردر كه كيمسه غرس قيله يعني زمينه
نهال دكه هر ميوه سني جانوارلر ايه كچه ثوابي عنوان دفترينه مكتوب
اوله اصلاح فلاحت شق زمين ايلمكدر وفلاح اكنجي در معناسي بوندن مشتقدر
اكا غرس معناسنه وتخم اكمك معناسنه استعمال اولنور تعريفي بودركه
فلاحت بر علمدركه تدبير نباتات اول نشوندن منتهاى كمالنه دكين بحثله
معلوم اولور منفعتي وغايتي ظاهردر مسئله اراضيه علامت خيرولغه
شرته دردر مجرب ياللرندن اولورس زمين قطع صنحا ودراته بيني ارزنو بريتك
جو آرين تحالفي قطعه لروار دردر اتكاشه بعض زمين اولدركه هاي سياه
اولا زيرا برقي بارانه زيله قبول ايدر ورطوبتي حفظ دماعي قليل ايله ترطيب
اولنور برعلامتي اولدركه شلو دنيسي سرخ اولور وكياهي مختلف اولور
زمين

زمینی بو فاتحه‌نك علامتی اولدر كه شكوفه‌سی سفید اولور وشوره اولور
وكیاهی ضعیف وحرده اولور ومختلف اولور بو مقوله زمینده حاصل خیر
اولمز مسئله آن بیتی وبعد آنك حصاده‌ی نه زمانده‌در وقتی جواب كركدر كه انكام
حینده كلدیكی كبی تأخیر اولنمیوب بیچیله اگر تأخیر اولنور ایسه زیاده نقص
كلور گندم هنوز تر ایكن بیچلمك كركدر تا ایو اولوب شیرین اولعه وتزولیه
حرج اولعه و آنبارده كیجه بنا اولا اما كیچه بیچلن آنبارده تیز هلاك اولعه
دذنی سبب اولعه ده تبق آنده سحرگاه بیچیلن بستره اولویله زمانی بیچیلمه
دیركدر كه غله یه حرمتندن طلوع آفتابده مقدم نقل اولنه كه هنوز تره
اولعه كه هلاك اولدی و آنبارده كبدر كه جانبنده تر قدره سوداغان اولعه
ده شنالوده آفل اولوب ونفع كار ایله مسئله انكور تریاقی نیچون اولور
جواب عجائب اهل روم دریزده زنبیل منفعتلوه دنبال دیركه اولدیوم چیتور عتیدر
چینده اوزوم بر مقدار سكاف قیله لر بعده قولا قلار یتیاجع ده ونور اید
مغزنی پاك ایدوب كیده وزول خالی قلنه محلی معجونه تریاك برزك ایله طولدوره لر
بعد سكافی ربی برینه موافق بوقشی اولتلو ایله محكم صاروب بنده اولر لر
مطلب
دوشینی بیاضه صوغانی تورشبشن اولنانسنه صوقوب بو حال ایله بر
كونه جوده دوتوب شاخ صاله بعد بو دوشیشی دوشینی چبوغیه ساقه متصل
قیلا وآغزینی بوفاره وقیله شویله كه منحرف طوره دوشینك آغزینی چبوق ترزه دوره
اولعه هر سال بهار وقتنده بر مقدار تریاق مربوسه آب ایله حل ایدوب
دوشی یه قویه تا كه بیچیله صو وآرپیچوه انكور ویره ویركه انكور بیتی هر حكه
سی تریاقك مقدار ترتیبی قدر تأثیر ونفع ویره وجمیع اول تریاقك اولعه
منافع آنده موجود اولا اگر تریاق برینه شمعونیا طولدورسه لر انكور مزبور مسهل
صفرا اولعه اما مطلوب انكور رسیده اوله وعینك علامتی بو در كه چاكره كی
سیاه اولعه بعضیلر دیدیلر كه صقله چاكره كی انده منفصل حبه بعضیلر تریاق

ایدوکی غایتده کثرتندن ناشی حصری سببی اولوروبناء قطعه ودخی تعلم اولندیغی
بکونه خواص و معرفت شیئه سنده فنده بر آیچوق ملاحظات
بو عامه معرفت تخمین مجرب ابن و افلاطون داخی کلیدر اکوب حاصل
قیلاوه فلاحیت علم نجوم که تشکلات مسکله ایله فلکیه ایله حوادث
سفلیه اوزرینه استدلالدر و بعضی وجوه ایله اشرف علومدر عقلاء
دوزبین وحکماء اهل یقین که هر برینی تجربه ایدوب حرب ایدرلر و محقق حوادث
ایام شهود ده انظار دقیقه و افکار انیقه لرینه بو علم مخصوص و قلمنادر
لکن عند المحققین علم نجوم اقسام ثلاثه منقسمدر حسابیات و ظنیات
و وهمیات لکن حسابیات ثابتدر شک و علمنه شرعاً منع یوقدر قال الله تعالی
والشمس والقمر بحسبان و آنده اصحاب اعتبار ده دلائل توحید بیشماردر
آثار اثیریه و اعیان عنصریه بجملة وجوده موثرین اعلام و عرض ده
اولمسلر ینظروا فی ملکوت السموات والارض لکن ظنیات آفاق عالم تاثیر روحی
ملکیه ده استقلالنه تغیر فصول سائره استدلال ایتمکدر شو ماکبی و کوماکبی
و اعتدال هوا کبی قال الله تعالی و قدرناه منازل کمابه بو مرتبه دخی شرعاً محمود
ایکلدر زنادقه مثلا اتصالات کواکبده حوادث سفلیه یه خیرینه و شرینه استدلال
ایتمکدر بطریق العموم و اشخاص اوزرینه استدلال ایتمکدر بطریق الاقتضا
و بوقسمک بر اصل شرعیه یه استنادی یوقدر و قایل اعتبار دکلدر والده
ایدلر شرحه شرح و رسول الله بیوردی اذا ذکر النجوم فامسکوا
و قال النبی علیه السلام تعلموا من النجوم ما تهتدون به فی البر والبحر ثم انتهوا حدیث شیخ
علاء الدوله عروه آدلو کتابده بیورر که حق سبحانه کل اتصالات علویه
سببی ایله حوادث ایدلر و نفی ایتمکده اهل سنت الله تعالی یکبر بو قولنی قول ایله
که بیورر و فتحنا ابواب السماء بماء منهمر دفتح الباب الفرد فی قمرده
در بو کوکبده بر کوکب آخره اتصالیدر که اول کوکبک خانه سی کوکبک اوله مقارن

بیان نجوم

ومقابل

ومقابله سی مثلا قمرک زهره و مریخه نظرلری کبی و وجهی بودر که علم نجوم
علم انبیادن ایدی ولکن تبدل وتغیر بولدی بو آیتی قراءت ایله فنظر نظرة فی النجوم
فقال انی سقیم ونبی علیه السلام من آمن بالنجوم فقد کفر دیدی وکندی مرادی
شونلقدر که نجوملری تدبیر عالمده مستقل اولدیغنه و امر اللهه مسخر اولمادیغنه معتقد
اولنلر کافردر دیمکدر و معلوم اولسونکه فن احکام نجومده مقرردر که شنبه
زحله متعلقدر و یکشنبه آفتابه و دوشنبه ماهه سه شنبه مریخه چهارشنبه عطارده
پنجشنبه مشتریه جمعه زهره یه مناسبدر اما قمرک سفره مناسبتی و مریخک حجامته
وفصده و کمکه و عطاردک کتابت و تحصیله و مشتری نک قضاء حوائجه و زهره نک
تزوجه و جمعیته مناسبتی فن نجومده مسلمدر اما زحلک صیده و آفتابک بنایه
نسبتی فن مزبورده ظاهر اولمدی بلکه اینک وجهی بودر که ابن عباس قولی اوزره
چونکه یهود جمعه کوننی عبادت ایله مأمور اولدیلر جمعه یی ترک ایدوب سبتی اختیار
ایتدیلر اما تنبیه ایدن یوم سبت ایله ابتلا قیلوب اول کونده صیدی حرام
قیلدی پس سبت اولسه صید کاهلری بالغ ایله مالا مال اولوردی ایرتسی
بر حالده حال اولوردی پس شنبه کونی صیده بو وجهله مخالفت اولور
اما یکشنبه کونی شروع ایتدیکی ان قلت سائل سؤال ایدرسه که نجومه جایز اولمیه
که اجرام علویه ده بعضی حوادثک اسبابی سبلیه اولا و نجومی ممکن اولمیه که منجم عاقل
نجومک حرکاتندن و اختلافاتندن و مناظرندن و بو وجهدن بر وجه انتقالاتندن
استدلال ایلیه مثلا طبیب که حرکات نبضک کیفیتنده حدوثی ایدن علتک
وقوعنه استدلال ایدر و قبلندن تقدم جواب اجرام عادت طریقی اوزره ممکندر
که بعضی حوادثه بعضی حوادث سبب اوله نتکیم آتش سبب احراق اولدیغی
طریق حس ایله ثابتدر اما بو حکم دلیل یوقدر که کواکب اسباب سعادت
و علل نحوست اولا زیرا نه طریق حس ایله و نه طریق عقل ایله و نه طریق سمع ایله اما طریق
حس ایله ظاهردر که بونلرک اکثر احکامی درست اولمدیغی کم قول کلماده حرفیاتها

لا تدرك وكليا تمام لا تحقق لنا طريق عقل ايله معقولدر كه احكاميا تك
علل و اصول متناقضه در تنكم احوال آدم علويه به طبيعت خامسه در
عناصر اربعه دن مركب دكلدر بعض زحل بارد و يابس در و مشتري به حار
رطبدر ديو كوكبه طبيعت اثبات اتديلر بو خود متناقضدر و دخي كواكب
استقامت ورجوعلري مطالع بروجه اضافت ايله دعوالري و امكنه يه
نسبت ايله در نفسنده كواكب بنده بر انسان رجعتي و استقامتي يوقدر
ديلرسه اول رجوع غير متحقق موثر نحوست عالم قبيلولر و نته كم اهتز
فاته كواكب كنه و فلكنده آفتابه برهر جه در و فيه مقابلته ديلر
آني دخي موثر نحوست ديلر اول دخي امر اضافيدر حقيقي دكلدر
زيرا نفس كواكب اولدوغي محلده بر هيچ افتراقي يوقدر پس نيجه
موثر اولور كذلك كسوف آفتاب دخي اختلاف اوضاع فلكيه دن
حاصل اولور ملوك قيشك موتنه نجه دليل اولور نته كم حديث شريفده
ان الشمس والقمر آيتان من آيات الله لا ينخسفان لموت احد و لا
لحيوته اما طريق شرعله مذموم بلكه ممنوعدر كه رسول الله بويوردي من
اتى كاهنا بالنجوم او عرافا او منجما فصدقه فقد كفر بما انزل على محمد الحديث
مثله حكم نجومدن شرعا بو مرتبه ده سبب مبالغه في نهي وباعث تشديد
منع نه در جواب اسباب نهي اوچدر اول بودر كه هر كيمسه كه احكام نجومه
قلبي پيوسته اوله ملتفت تعظيم كواكب بيدا اولور تأثيراتي كواكبه
معتقد اولور و سعادت و نحوست كواكبه نسبت ايدر بو اعتقاد منافي
توحيد در و مورث شركدر ايكنجي اولدر كه علم مزبور جهل محضدر زيرا اخبار
دركه سابقا بو علم معجزه ادريس عليه السلام ايدي لكن حالا منسوخدر و بو
علمك اسباب و شروطي هم كسبه شرف بيروه وردي بيلك ممكن طقوز
كواكب ثابته واردر كه فلك البروجه مركوزدر اهل تنجيم زعمي اوزره

جمله

جمله سنك احكامى و آثارى و ساير احكام سيارات كبى اهل نجوم آنلرك احوالنى
ضبط ايده مشلردر زيرا بونلرك ايچنده كواكب مرصوده لرندن قرق طقوزى
كوكبه نك باقيسى مجهولدر و آنلرك زعمنجه منجم اوله ثانى و ولادته احكامى
ولادته دولت و ملتى ولادته قرانات و ادوار و طالع و سال ولادته
طالع ولادته و كتخدايه و كلى بن معلوم ايتمك كركدر و برر مراتبنى ضبط و حفظ
ايده و بو جمله ده حكم استخراج ايتمك كركدر بو مقوله شرايط كثيره تكثرى
ضبطى حد قدرت بشردن بيرون ايدر و عنده مفاتح الغيب لا يعلمها الا هو
و جمله ده عجبتر اولدر كه بوده و كيفيت بناسى طالع ارتفاعدر منجم حوزه
ارتفاع آلمده عين ناظرندر آلتى اسطرلاب آلتى و ضعيفى در آسته و درسته
ملتبس و اول زعمنجه درست قلده و عين آنده لطيفه آفتاب ايچى بيك فرسنك
حركت ايتمش اولور ديه آثار ايدر حكايت ايدركه جبرائيل عم مصطفى صلى الله عليه وسلم
حضرتنه كلدى رسول الله صورديكه زالت الشمس ايدم لا يعنى شمس زوال
ايدرمى يوخسه وارمادى آنده دى لا نعم لا حرف نفى در يعنى وارماديم
نعم كلمه ايجاب در يعنى واردى ديمكدر بس رسول الله آنده دى بو جوابك
معناسى ندر ظاهرا تناقضى مشتملدر جبرائيل آنده دى بن اه قلت لا دين
اه قلت نعم سارت مسيرة خمسمائة عام يعنى لا ديه و كلمه نعم ديه و كم
مابينده كنش بش يوز ييللق يول حركت ايتدى ديدى ايمدى شكنى كچى اولوما
يوب تناقض لازم كلمز لاوچيچى بودركه دقيقه نك دقتم و قوعى حواره ته
حكمدر فائده سى بوقدر زيرا رسول الله بيلدوك ايدرلر لا يعنى حد زعمه قدر
و شا و عوض شدر شخونه بتر النجوم وليس يدرى ما در النجم بنفعلها بريده علم
به فايده تضييع اوقاتدر حكايت جرجى بنشيوزبكيه ده برين سلطان طغرل
نك نشن زحل و مشترى برجه ميزانده كه هوا برجيدر قران ايتديلر و منجمان
حكم ايتديلر كه اول سنه ده معموره ارض يكسره خراب اوله ديو مرحوم شاعر

انوری اول تاریخ حکماسنده ایدی منجملر ایله اول حکمده متفق ایدیلر

خلق تمامی خوف و خشیتدن اوزره اولدیلر زیرزمینده عمارتلر و سردابلر احداث

ایتدیلر منجملر غارلر اول یومی تعیین ایدیلر اول گونده طلوع زیرزمینده

دیکدیلر و غارلر کزلندیلر اتفاق اول گیجه اول جایگاهده تحرک تیز

بر گیاه ایدیلر ظاهر اولمدی طفل یورومی رخنه گیمه ایلن تکلیم سر

مناره ده بر شمع تابه آبروی قیدی اول گیجه اتفاقا هیچ روزگار حادث

اثری و خبر آغاز ظهور اولمادی انکا بو جهتدن انوری حقنده بو قطعه

نظم اتمشدر قطعه گفت انوری که از اثر بادهای سخت ویران شود

عمارتهای کوه بر زمین در روز حکم او نوزیده است هیچ باد یا مرسل

الریاح تو دانی که انوری لیکن اول گونده ولایت تاتارده چنگیز خان

انوزیی قومندن امیر اولدی بعده انوزیلده مثل خروجی رییسی باد سخت

و سیل رو که کیبی ما در الیهره ده گنده اولوب هر و ماه خوزستان

عرفده هذه البری مثل قال الله تعالی فلا اقسم بالخنس الجوار الکنس

تقسیم اولنده سنّا آنلر تعیین … بو نجوم خنس و کنس

خنس جمع خانس … کنس جمع کانس … معناسی طوروب

… بو … ستاره … استقامته

رجوع و … زحل و مشتری و مریخ و زهره و عطارد بونلر خمسه متحیره

اطلاق اولنور … بو جمله ده … کنوس و کلدر

… ضعیف … کوکب …

… سنبله … فلک … نطاق … حرکت … رجوع

کوربنور و نطاق … حرکت … اول … مستقیم …

… کوکب … رجعتی …

تشبیه ایتدی و استقامتده … قایم اوله … تمثیل قیلدی زیرا

خنس

روج

خط مستقیم

نطاق

68

حمل وکنش عربی آنلرک صونیدر. قال الله تعالی والسماء ذات البروج
بروج آسمانک اون ایکی فلکدر اوده کیمی وزنینه کم نظم اولنمش. حمل
ثور وجوزا و سرطان و اسد سنبله میزان وعقرب قوس
جدی و دلو حوت آفتابک بیلده اون ایکی برجی سیر ایدر وهر برینی قادرین
بر آیده قطع ایدر. اما قمر بر آیده اون ایکی برجی سیر ایدر هر برجی ایکی گون
والده ایکی ساعتده قطع ایدر تقریبا و فصول اربعه ده بروج بهاری اولدر
حمل و ثور جوزا ودخی بروج تابستان سرطان واسد وسنبله و بروج خریف میزان
وعقرب وقوس و بروج زمستان جدی و دلو وحوت در هر فصلک بر ج
اولنه منقلب دیرلر که آنده بر فصلدن فصل آخره انتقال وارددر. و ایکنجی برجنه
برج ثابت دیرلر اول فصلک هواسی محکم تمامی ثابت اولور. و اوچنجی برجنه
ذو جسدین دیرلر که اول فصلک هواسی کلیجک فصلک هواسی ایله ممتزج
اولور. وخدای تعالی هر برجی کوکبه ثابته خلق ایتمشدر آرایش آسمان اولسون
قال الله تعالی ولقد جعلنا فی السماء بروجا وزیناها للناظرین و ذکر ایدرلر
که قمر گوکده قنغی برجده ایدوکن بلمک حسابی اولکه ماه عربیه نیچه گون گچدی
بعده اول ایامی گذشته یی مضاعف ایله و بو جمله یه اوزرینه بش عدد
دخی زیاده ایله بعده معلوم ایله که آفتاب قنغی برجده در پس اول آفتاب اولدوغی
برجدن عد ایله و هر برجه اول ایام گذشته دن عدد بشر عدد طرح ایله
عدد هر بو قنغی برجده تمام اولور ایسه اما اول برجده در. واکر باقی قلان عدد
بشدن اکسک ایسه اول برجی تمام قطع ایلمش اولور. اکر اتفاق آفتاب اول گوکده
آخر برجه گلمش اولسه قمر اول حالده گلن برجده واقع اولور. نفیس طریقدر بو معنایی
نظم ایتمشدر. قطعه هر که از ماه شد مشتق کن پنج دهکار فزای بر سر آن پس بهر
برج دان ز موضع شمس پنج بر گیر وجای ماه بدان. یعنی ماه قنغی برجده ایدوکن بلمک
دیلرسک اولا آیک قچنجی گونی ایدوکن بلسن بعده اول گچن گونلری مثنی یعنی تضعیف

اوج سنی مثلا بر بحر کوندرالدکسندن بروحی ضم ایدرسن بر عدد اولور کنش فقی
برجن ایسه اول برجده آفتاب اولور اول برجدن برنی اسقاط ایدرسن فقی
برجده تمام اولور آی اول برجده اولور مثلا کنش حملده اولسه اول تیری
عدد کل بشنی حمله کچوره اسقاط ایدرسن بولورسن که آی حمله برجندن دوره
قطعه سنه آکلمه باب فلک ظاهر اولسه مخفیات میسر اولسه شاه جمله نیت
شاه هنرنین فلکده فایز فاخر سعادت کوکب سنه که طالع کشف اولمیه ساکنه
علم فال و زجر بو علم بر علمدر که بونکله سبب ایله حوادث آتیه دن خبر
و حدوث ایدر امور معلوم اولور مثلا فتح حصون و وقوع و سایر وقایع
معروف ایله معلوم اولقدر که علم فال مقبول اهل کمال و ممدوح نبی ذی آل
متعالدر که فال دیم نعم الشیء الفال زیرا بو علم ده انته نتایج حسن ظن واردر
نته کم حدیث قدسیده انا عند ظن عبدی بی و بو علم سببی ایله
خاطر حزین عن وقع هفتاه و اضطرابات قلوبه فی الحال قرار و سکینه
بولور لطیفه فال ابن وحیدی صحیحی مسکنده کلدی لا بلدم که تحقیق لازمه
ترک نغی سواله بیچ بوله زجرا جعل و آر عاشق اولدیکی یارک یاننده اولمیه
اعتبار تبدیلات و قلوب اهل حروب آشفته و پرشانه ایکن اطمینان و قوت
حاصل ایدر و ارباب تجار آرزد اصحاب حاجات مصالح مهماته توجه تام
و خصوص نیت قلمغه سبب اولور منافع کثیره سی واردر اما زجر و عیافت
و طیره و کهانت و ازلام جاهلیت جمله سی شرعا حرام در امثله کهانت ایله
عرافت ما بیننده فرق نه در الجوریه کهانت بر فن تو عدده جمله ده بر سبب اوله
مثلا بعیده آنی لاشی اولور لر و هر بریه نشانه ایدرلر و هر بریه اسامی وضع
ایدرلر سوح اوجنده حرکت ایتدورورلر و بعض کلمات سویلرلر و آوجنی
آچوب اول طاش کل وضعنده در سطلنر خبره و تزه حکم ایدرلر و بو
وضعیه طرقه وحی دیرلر نته کم راغبی دیمشدر که ذکر اولنور بیت

لاجرم عرافت صانع الله بالطيور آجرلرين دلالتي بالجملة الطيورلري بيدي بما كوكم
بوده كه بعض يرلرده نسنه له نظر ايدرلر وصويله طولو قدح وقرص آفتاب
وجرم بللوره نظر ايدرلر وآنده جنيلرين خبر ويررلر وظاهر اولوب
مغيبات سويلرلر ديرلر حكايت عرّاف بجامه كوفه يه كلدكده برزنه عرّافك
اوكنه كلوب آيتدي بر خاتمم واردر شكمنده بر علت ظاهر اولوب منتفخ اولدي
وديدي عرّاف بيمامه اوقيوب ايمرلتدي لكن ايله طولو كوزه بارز زنه صويه
نظر ايتدي ديو عرّاف بجام اوقيوب اوقورديني وحال زنك تغير كلدي
عرّاف ضكوره كه ديديكي زنه آيتدي بيروم قزقرنداشي ايله مجامعت ايدرمن
عرّاف آيتدي حال بويله در بحثلنن ايتديلر واقع حقدر ديو حديث فاش اولوب
او غلامه نسيانسة ايتديلر مسئله اختلاج ديو ديرلر وكتب نظر ايتمك نيجه در
جواب اختلاج آدمك بعض اعضاسنك حركتنه ديرلر بعضي جواهرك ظهوره
استدلال ايتمكدر مثلا هر عضوك صول طرفنه حركت ايدرسه دليل خير ورر
ديرلر قلب ان ذكر اشرف اعضا ديو صول طرفنده در ديرلر وكتب اختلاج
يازاناه ديرلر ميانه خلقده مشهوردر وحقه آولدي بعضيلرده والقرنين
وبعضيلر وآنياله نسبت ايدرلر لكن دليل نقلي اسنادي ديو وصحت
عقليه اعتمادي واردر مجوه زباده عمو آدمي رسوزوده مجموعه عايده الظنت
لا فرناه قلت فكرتني ولاه خلعت عنني زجرت في التلاقيا الآية كوسفنك نظر
ايدر آنده خطوط مختلفه بولونور ابن تكاريك وديرلر كه خط سرخ فاه ده وكالك ايشارتدر
وخط سياه مشكله وخط لكه ايشارتدر وبوندن حق ومهيا ايتدر وخط زرده
فنا لغه وبعد وسعت ولجه ايشارتدر احكام نجاته كبي قال الله تعالى
عالم الغيب فلا يظهر على غيبه احدا مسئله قيافت وفراست وعيافت وزجر
وطيره نه در جواب قيافت صحيحدر امام شافعي رحمة الله عليه باب الشباهه
حكم قايفه اعتمادي لقمه ده شرط بوده كه قايفه بني مدلج طايفه سندن اوله ديركر

فتح نبح ابله ذكر سلام ايلوردي
نده رده

واسلوبی بودر که قایف لفظی الذین فرزندک کسنجاغنه بلوسنه وضع ایدر

بجمع زیر لمس ایدر و بعده ارلرینی بیلور همچنانکه سنجاقلرینی لمس ایدر

و بعده آنلرینی بیلور همچنانکه ~~سنجاقلرینی وقوعنه لمس~~ ایدر اگر اوضاعده

تفاوت وار ایسه نسبنه حکم ایتمز و اگر برابر ایسه نسبنه حکم ایدر اما امام شافعی

قول قائفه اول نسبته اعتبار ایدر که اکثر آثارده اولدیغی کبی معلوم النسب

اولمیانده تجربه ایتمش اولمغله قیافت وقوعی وار در سنده رسول الله دن مرویدر

اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله و معناسی فراستی ظواهر خلقتدن و احوالندن

معانی باطنه یه استدلال ایتمکدر نتهکم عیافه دخی بونلرم ... صاحبی ...

وبرخولنغه و لیل دن و ... و روشن بینی ایدی صباح ولادرکه و شجاعة

و لیل ده و کوکده کوزلیکدن نه حجاب اولماغه و لیل ده ... کما بالسیف

اوتمشدر اما بو علم علام دکلدر ... اهم اولوب ... لازم

حکایت امام شافعی و امام محمد رحمهما الله بر کون مسجد حرامده اوتورمشلر ایدی

بر شخص کلدی امام محمد حسن آیتدی بو اتوزر نجاردر شافعی آیتدی بو اتوزر لنه حدادر

شخصه بونلردن سؤال ایتدیلر که صنعتیک نه در اول حداد اولوب ایدی الآن نجاریم

دیدی اما زجر و طیره و عیافت جمله سی و احدر و اخبار و حوش و آواز

مرغانه ایله بعضی حوادثه وقوعنه استدلال ایتمکدر مثلا سفره یا شکاره

چقنلر اگر وحشی صاغ جانبندن کلورسه سانح درلر مبارک طوتارلر صول کدن

کلورسه بارح درلر شوم طوتارلر اوکدن کلورسه ناطح درلر آردندن

کلورسه قعید درلر آنده باطل طوتارلر و دخی درلرکه اوتن کلاغ اکر

ایکی بیشر اولورسه شوم اولور اما اوچ اولورسه مبارک اولور دخی بودر که

حصول منفعت و مضرت خبر ویرر و کلمه ده خبر عربیه و فارسیده اول حروفله

بکر و بدکلی پس خیره موافق اولانه عمل ... خیره دیر و شره موافق اولانه

شره دیرلر واکر کلاغ درخت سبز اوزرنه قونسه خیره و خشک اوزرنه

قونسه

قونه‌ره‌یدر بو جمله‌دن آفات اهلاف عرب حذر اصل ترحیبی بو قدردر
که انما طائرهم عند الله حضرت علی حیننده دعاده بیورورلر ایدی اللهم
لا طیر الا طیرک ولا خیر الا خیرک ولا اله غیرک و آنه اطلاع
رشته دیرلر ایدی لا شر ولا خیر وانما انت طیر اما فال ایله طیره‌نک
فرقی بودر که فال خیرده استعمال اولنور فقط اما طیره خیرده و شرده
مستعملدر رسول الله بیورورلر لا طیرة ولکن نعم الشیء الفال و فال دخی
علم غیبه سبب اولدوغی اجلدن مدح اولنمشدر اما طیره سوء ظن مشعردر
الله سوء ظن کفردر قال الله تعالی ولا تیأسوا من روح الله انه لا ییأس
من روح الله الا القوم الکافرون خاصیت اشیا المجهول السبب لطفه
نسنه‌یه خاصیت دیرلر حیوانات و نباتات و حجرده اولور مثلا دوه
قوشی یمرده سینی قیقوچی یارلره برقاچ گون ایچنده قره‌لر و بیتر ایله آمیخته
اولنلر جنبش و حرکت ایدر حکایت محمد قزوینی عجائب المخلوقاتده آیدر
آدلر سیاحتده برکه گوردم اوستنده اشخاص جمع اولمش حل مسائل ایدرلر
دهرته که سوزلری فهمده موافق سوییلر هر برسی منتهی اولورلر توقف ایتدم
تنها اولدیلر یاننه واردم تفتیش ایتدم سکه خدمت ایدن بو علم شریف
ایله حیسنده امتناع ایتدی تا اول مرتبه ده کلوک اولمدم عاجز اولدیغی آخر
بکا ایمان غلاظ ایله یمین ایده‌وب آیتدی بن بر شخص تا که لزم علوم صفت کلام
بو قدر اما بلادده هر کلمات که سوییلدم بونلرک فهملرینه موافق اولور ذات الله
تعالی بو خاصیت ویرمشدر نیجه روزگاردر که جهت معاشم بودر دیدی
صنع یزدانه حیرانده قالدم خاصیت نباتات مثلا عود الصلیب صرع و عین
بوینده اصلیک صرع واقع اولمز اما خاصیت حجر مقناطیس جذب آهن ایتمک
سنی و یاقوت کتوره ایصا عقم اولدیغی کبی حکایت برگون حضرت موسی
برکوهه گیدرکن کافرلر کندولی قصد ایدرلر هو سبحانه و تعالی بو خاصیتی

اول کوهی الحجاره عطا اولنوب کفار کسلره حاضر ایکن قیار کفار متحیر اولوب
موسی محروسه الکاتبینه سالم اولدیلر و بو جمله عجایب اشباهه دلایل
توحیده جل وعلا واردر و اصحاب طبایعه رد حاصلدر زیرا آنلر
خاصیته منکرلردر. لکن بعض اسامی الله تعالی اثنا عشر مثلا محمدیه صلی الله علیه وسلم به تجربه ایدر
اولدقده کلثوم خانه سنه کلوب نزول ایتدی کلثوم کندو غلامنه یا سالم
بابیه رد بو خطاب ایتدی پیغمبرم سلمت لنا الدار فی بیوم و بو بیوردی
ده فیه برکه کوروب اسمن صوردی اولوکه ایتدی سهیل پیغمبرم
ایتدی سهل بره امرکم ونته کم شاعر عرب شعر سمیت کما لنبی تعالی لا
ولم اره رایة الفال بتقبیل مشتق من فال یقال قال ذا به انی اخطاء وضعف
کذا فی القاموس واشتقاق نام صحو آنات الله تعالی ایتدیکلری دفی شاعرک
قولنده مذکوردر شعر قالوا التی غنم فقلت غنیمة وقالوا حمام قلت حم لقاؤها
وقالوا تغنى مدهد فوق بانة فقلت بانی وبانه شناؤها لا فتح مصحف
ایله فال اچمق بعضی قوم قاتنده جایزه کلمدر زیرا انه تعالی نیخ وکیلی
قولی صحیح وصدقدر انه لقول فصل وما هو بالهزل پس خوف ایدرکه ایتی
عذاب کله دو اوقحم لعله لا جایزکوزه بزایه کطهارت بنت ابی وضعی لازم
وصاغ طرفنده یدنجی سطرنده کلدوغه ایله ویدنجی سطرین اوقیه بعده
مصحفی بوقارو جانبنه یدی ورق اچم وصول طرفنده یدنجی سطرین
اوقیه بعد فال اوقلنده یدی کاغد جوزوب صاغ جانبنده یدنجی سطرین
اوقیه هرنه کلورسه حقیقت بله قال الله تعالی هذا کتابنا ینطق علیکم بالحق لا
ذکر بسم الله الرحمن الرحیم کلدرکه فایده بن سعادتن هیچ شی اولمیه برحوق قال
بسم الله مبارککلکه کتابی ختم ایتدی دی واشتقاق نام رحمن رحیم منه قال رحمت
طوتدی حق سبحانه وتعالی حسن ظنم واردر که فالمزه رست قیلوب بزی جاپ
حمایتن وکنف رحمتنده آسوده قیله که بیورور ورحمتی وسعت کل شئ لللایة
لمنّه

حکایت بشیر و شاهزاده

لمؤلفه الفقیر نکته دیرده ها کند فتحن لر ایله فال یوق سویلیوزه لا بیلک وصفنده
قیل و قال چوق • فا اشکه باکز بیلمزه فلک دورنده قوس • کربکلک کبی کورنمز
بر قضا و قدر فتالسوق • پس بو فرح قلب و صفای خاطر ایله بشیر و شاهزاده
حکایه سنه شروع ایدلوم که حلوا آخر الطعام اولدوغی کبی بو حکایت
شیرین دخی منتهای کلام اوله **حکایت بشیر و شاهزاده** لفقیر امام حضرت
امام غزالی رحمة الله علیه ذکر ایدر بو قصه یی ضعیف من استاده قلیلت
من عمار بولدم الا چوق فوائد موفوره و مسایل مشهوره محتویدر • البته
نقلینی جایز کوردم که النهی عن التدلیس ترک مسموع اکرکه موضوع بر دخی
نقل ایدلم **روایت** اولنور که ملوک پارسدن بر شهریار که بر وزیر هشیار که
وار ایدی نامنه هرمز دیرلر ایدی حکیم کامل و عاقل صاحب حل ایدی
مدت عمرینده دوده وجوده فانیه بر نهال نورس حاصل اولمامغله امائنده
بعد ما النفس ظاهر اینمشیدی و فن ده دور آنده و نام شریفنه شاهزاده
دیرلر ایدی زیرا که عاقل مکارم اخلاق اکرم و علم علم و هنر ایله معلم
شعر سریر الغروز اقلیم معانی • لطافت بخش کلزار بیانی • مه تابنده برج
معارف • شه فرخنده ملک عوارف • الشاه دور ایامی منتظم و منقل و سن
شریفی سبعه یه واصل اولدقده قرآن سبعه ایله حفظ قرآنی حاصل ایدوب
رتبه رونق بشنه بلوغ و بلوغ عقل ایله چراغ بینش فروغ اولدقده الکتب
انواع فضائل قلوب هر فنده کامل اولدی • ما نوکین کنه که شهرتی شهر و دیار
و صیت فضیلتی نوآچه ی آفاق بتشوب عالم اکا مشتاق ده اولدی
قطعه اذ رق بدر من جانب الطور لامع لم ان نخفت من وجه لیلی البدر لامع
نعم اسفرت لیلی فصار بوجهها نهاره به نور المحبة ساطع • ناکاه بر مقتضای قضا
ایت پدری ارجعی الی ربک دعوتنه اجابت قلدی پس کل حالی متغیر و زمان بالی
متنکر اولدی تواریب سلطنه املاک و اسبابنه دست رس اولوب ناطق و صامت

ونحوگری و ثابت نسبتی قالمدی یادگارانه وقت حالنه شفقت وکمالنه حرمت

ایدوب تکلیف صدارت درازلرت قلدی شعر اگر قیمتی گوهری غم مدار

که ضایع نماند ولیکن روزگار اگر خود بود زر زر منزله کاز بیفشد

شمعش بجوهر بازش هنرباید وفضل وکسب کمال که گه آید و که رود

جاه و مال شعر جهاننگ کاری اهل اعتباری سرورکی اصلی یوق حزنی مدار

نه اقبالنه اول شاه اوله مغرور نه ادبارینه اول مکین دلخور

دیلکیم عالمده اولدی مدغم سروری نعیم غمدر سروری باغ و دیر سک

راحتی ترک ایت هوا بی هذا بین اول کوزیمه ماسوایی پر اول

جهتدن که عمارت قدره بنایی وجلالت شاه عقبایی عقل مجرب ایله تجاه

ورأی محاسب ایله حسابه واره عماه قلمشی ایدی معرض بلکه متنفر اولدی

زیرا اگرچه سیم وزر ده وسنه و آمانی نهی لا محتوا حقتی هبایی جواهر قیمتی

ایله پر اولوب کمال غناده ایدی که وشیمشدر قطعه نغته اگرچه ترکش قرص جود وفقر

قاده نشستم و امن همت بنا لاجم قرص آفتاب ودرز فرط تشنگی

جاه آبیم بر زبین لب شرم باراز همتم کرجه ره بابا خواهم زآب حضرت

ملوك اول بقلنعی بزاکو رسوب آخر شب سوارده فالعقوب اللیل ازفق للویل

دیوب کربت غربت و شدت فرقت اختیار ایتدی شعر آنرا که جای نیست همه

شهر جای اوست درویش هر کجا که شب آید سرای اوست مرد خدا

بشرق و مغرب غریب نیست هر جا که میرود همه ملک خدای اوست

اول نشان بند آوده السلام کرسی مملکت اسلام تختگاه خلفای دین

و مستقر اهل علما یقین رضوان الله علیهم اجمعین ایدی شاه اوله دین

شعر شام مملکت کوبکه جاه ضعیفی بقدم دولت غاشیه بند آوه درایق و کل

وبیوب طریق لسد آخ صدوروب ماه نوکبی بیشه بر شهر کرده آنه و کوی آفتاب

کبی کوبکو افتاده وخیزان روان اولوب غبانت حال دوشت سؤال ایله

بوردی

برخنه دیواره وبر مرکب دیواره ظاهر اولوب آندن بشدی و بر دوار آنده صحرا ابن حامد فقنده
واصل اولدیلر کوردیلرکه بر غلام عربی منظور اولدی و تمیز ایدی نهال قدی ماه
نو کبی کمسه کلام کمال رتبهده هلال وتغیر ظاهری ثبات باطننه شکل اولوب
کبی دال اولوب صفوت خدین رنکی اللؤلؤ ولدی وغنه شاهین لکمش
عنوانه حالنده آثار صلاحی بیدا و ظاهر افعالنده ابرار فلاحی هویدا
ایدی وکلوب جوانه فارسی بر طالب العجمی کبی عزت ایدوب لسان عربی ایله
السلام علیک یا شاهزاده دیدی شعر قمر السماء وشمسها اجتمعا
بالسعد ما غابا وما طلعا شاهزاده متعجب اولوب علیک السلام یا عبد الله
بنم هنوز آدم ماشنیع ایکن سنده بلدک و شانم نا ایدوکن ایکن شاه غرنزده
اکلدکه دیدی غلام عربی شاهزاده بو عجیب ایله آغاز تکلم ایدوب که هنوز بو قول
مطبوع سکا مسموع اولمدی که پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم بیوردیلر الارواح
جنود مجندة فما تعارف منها ائتلف وما تناکر منها اختلف یعنی جانلر عسکر مجتمعهدر آنلرکه عالم
ارواحده بربرینی بلدیلر عالم اشباحده دخی صدق و ائتلاف اوزره اولدیلر
وانلرکه عالم ارواحده بربرینی بلمدیلر عالم اشباحده دخی بغض و اختلاف
اوزره اولدیلر شاهزاده بلدیکه اول غلام رجال اولیاء خدادر دیمیم عرب
عربا دیدی پس دیدیکه اوده کلدرکه سن بنم نامم بلدیک سن سنوک نامکی بیلیم
غلام عربی دیدیکه بدرم مادرم وضع ایتدوکی نامم بلمک ایچون خداوند غیوردر
وضع ایتدوکی نامم حق معلومکدر دیدی قال الله تعالی ان کل من فی السموات والارض
الا آتی الرحمن عبدا اهر که آسمان و زمینده موجوددر جملهسی عبد الله در
سن دخی ناکاه بو یار بو سوزده ایکن بر غبار ظاهر اولدیکه شکار ایله ایکین
بر سواره غوغاء قابلوردیکه زیر رانلرنده براق و میاننده تیغ براق و تاج شاهی
کبی نطاق پادشاهی بغلمش اول سوار حلیم شاهزاده اکر شبه ایدیکه
که شکار آرده کم هم و خشمده بعید اولمش ایدی بر کیم غلام کلوب سلام

دیردی اقبال نام ایله علیک ایدرلر هر دم فرآستانه کیماسنی بیلورم صحبتلرینه
راغب اولورم آنلردن ابن لقیتما غلام عربی ایتدی خلقت ثلاث بینه ظلمة
بطن وظلمة رحم وظلمة مشیمة هروده ایتدی رای صواب ایتنقیسدر
غلام عربی ایتدی ذاك بتاییده بلطایف العقول وکانه یرکی نطقه لهر الدلیل
بینه رای معرفت ارتبه ایتدی نظم سخن گوهرده ماغ هوشمند سفته در گوهر تحت
الناس ایدی الندن سفت هروده ایلکشیه اولدی جوابلرین بو یرلره کلماتی بعینه کوره
أين من انت یا غلام دیدی غلام دیدی ابن رجل وامرأة هروده ایتدی ایدی ابن
سؤال ایتمزم کم لك من العمر السنین غلام ایتدی ایتسونه کلمه لیته یتیامه هروده ایتدی
بو یوزده سؤال ایتمزه کم ارضی علیك غلام ایتدی لو رضی علی شی لاکلنی
هروده ایتدی کم تعد یا غلام غلام ایتدی من واحد الی مائة الف هروده
مضطرب اولوب ایتدی پس نجه سؤال ایتمک ترکک غلام ایتدی قل کم مضی
من عمرك هروده بویله دیدی غلام ایتدی بنکا خبر ویردکارین اوزره اوده درجه
بیلدی هروده ایله کلام منقطع اولوب آغلار ایتدی کوراینه غلام عربی یه ایتدی
هذا ابنی غلام حق اولدی که بردکی قومشدره بنز دیدی غلام ایتدی بشارت
شاه ایله شاه اولوب ایتدی بشرك الله بالخیر هروده ایتدی باشنی چکوب
مبارك تماشا سنی ایدین شاه ایله کیدوب بشیر ایتدی یا بشیر اجازت ویرینه
کلمه صحبت اولونه خصلت اولدم بشیر ایتدی بن عهد ایتمشم که ترکسنه الا صحبته
اولدم که روزکار ~~[illegible]~~ آرزو خیج ونکج وشیرین کوردش ~~[illegible]~~ ونج ود ارتقنه
چکمش لطف بنظر ایله که اکتساب علوم ادبیه وتحصیل فنون عربیه قیلوب
کمالات قدسیه وفضایل انسیه یه مظهر اولاسن شاه ایتدی پس بنی
امتحان ایله تا جهل وعجز ورقه وقبول نما یاه لطفه شعر سوف تری اذا انجلی الغبار
افرس تحتك ام حمار بشیر ایتدی اول توحید هذا العلل وعلاقه سؤال ایدرم که
اصل عرفان ونه ایدن ایمان شاه ایله ایتدی سؤال ایله مسئله فی علم التوحید

بشیر

علم توحید

بشیر ایتدیکی باشده اوله . لئن قیل انه کلوح العالم یعنی الله تعالی عالمی خلق
ایتمزدن اول قنده ایدی جواب شاهد اوله ایتدیکی لاین مکانده سؤال هو خدا
مکانده منزه ومتعالدر پس محل خدا اولده سؤال محالدر . وسؤال ایتدیکی که
هذا عالمی نیچون یاراتدی جواب فعل خدا معلل باغراض دکلدر لکن دکمده
عادتدر علم ازلیسنه لایقه اولدوغنه وقدرت کاملنی حسبی اولدیغی
توسط الیه جمیع اشیانی موجود قیلدی ودخی سؤال ایتدیکی که خدا آسکا قنغی
نعمتی اول موجب قیلدی . جواب قوله نعمت هدایت اسلامدر وان تعدوا
نعمة الله لا تحصوها للآیة . معانیسی قرآنده سبع ایتدیکی ایت دلالة تفسیر قرآنده
دفع رحمت کرده چکدکنه شاهد اولدیکی یا یتیمن سؤال جواب ایتدیکی نیچون الله تعالی
قرآنده لفظ سمایی جمع وارضی مفرد ذکر ایتدیکی که خلق السموات والارض
دیدی ومعلوم هرکر زمین دخی آسمان کبی طبقات سبعه در خلق سبع سموات
ومن الارض مثلهن جواب ویره که طبقات سمانک اجناسی متعدده در مختلفه
در طبقات ارض کرچه متعدده در لکن جنس واحده در جنسیه اعتباریله
واحده ذکر ایتدی . سؤال ایتدیکی که الله تعالی بویورر وآتاکم من کل ما سألتموه یعنی سیزه
جمله مراد اولدوغنه اعطا ایتدیک هر مسئولکزی قبول ایدم بویورر لکن نیچون فقیر غنا
طلب ایدر واصل اولمز ودخی اکثر بیمار صحت ایستر حاصل اولمز جواب ویره که
خطاب مجموع خلقه واره اولمشدر شخص معینه ودخی مخصوص هکلدر مجموع
خلقه جمیع مراد اولدیغی ویرلشدر کرچه بعض محروم ایسه ده وکذلک بوده بعض
مستحقینه . ایچوه ده یعنی سیزه هر سؤال ایتدکلرکزده بعض اعطا قلدم دیمکدر
اولور بو تقدیرجه سؤال وارد اولمز علم نحو بعضی سؤال ایتدیکی اگر اوله علم نحو
دخی بر هنر ذکر نیدر قطعی حاصل قیلدیکی شاهد اوله ایتدیکی طلاقت لسان وفصاحة
وبیانه علم نحو دکلدر ایچون اولمز پس نیچون عاقل لفظ نحوده غافل لفظ قال النبی
علیه السلام جمال الرجل فصاحة لسانه وبحق لحن کان اولوکری موقتی اولدوغنه که هذا عجائب

علم نحو

[illegible]

[illegible]

علیه السلام وحی ایدوب بیوردیکه ولدتک وانت نبی یعنی بن سنی تولید ایتدم
دیو بیغمبرسن تجالو تشدید کی تخفیف ایدوب ولدتک بعض اعجامی
تصحیف ایتدیلر ولدتک وانت نبی اولدیلر تعالی عما یقول الظالمون ورسول
الله صلی الله علیه وسلم بیوردیکه رحم الله امرأ اصلح لسانه پس سؤال ایتدیکه
ان هذان لساحران ده ان حرف نصب ایکن هذان تثنیه ده حالت نصبی یا ایله
کرک پس نیجون ان هذین دیمدی جواب ان نعم معناسنه در نتکیم اعرابی
وارد اولوب دیدیکه مهاجرلر رسول اللهه ایتدیلر انصار بزه تقدم ایتدیلر
اول جهتدن که شکا مقام لعفا ایتدیلر و یار بقوم ایتدیلر رسول الله صلی
الله علیه وسلم بیوردیکه ان یعنی اری اری ایدی دیمکدر کلمه ده ایکا جر
و شعر عربی شعر ویقلن شیب قد علاک وقد کبرت فقلت انه یعنی
فقلت نعم دیمکدر وانه ده الهاء تا ماء استراحت ایچون در سؤال بشیر ایتدی اول
کلمه تنقیبده رکه هم اسم لفظ هم فعل اولا هم حرف اولا جواب شاد اوله
ایتدی بو مقوله اوچ کلمه واردر اول علا که اسم در ابو عمرو بن علا کبی
وفعل ماضی در که یعلی یعلو قال الله تعالی ان فرعون علا فی الارض وحرف جر
در که وعلی ربهم یتوکلون ثانیا کلمه ده فی در فی اسم در ماننده سمعت من فیه
ولم در فی بیوتهم کبی هنده بینی عمرو که فاعل ده وحرف جر در که المال فی الکیس
ثالثا لما در ذرة لما تقدم وفعل در لم تعالموا وحرف در لما لم نیکی علم حرف
پس بشیر ایتدی ای بشار اوله علم تصریف لغت نفعا نیغ نظر الکتاب
هنر قلدی ثث وکتب اول جهتدن که قلبی حرف علتدن لحوق وکمه اهتی
مضاعف ایدی کلمه ده ایجاب ایله جواب دیدوب تصریف کیمیاء لغت
عرب در ومفتاح کنوز علم دلدوب ودنه کم کیمیا لغتی وتکیلک کثیره تاثیر
ایتدیکه تصریف دخی کلمه ده واحدی متعدده قلور حکایت ابو عثمان مازنی
حضرت واثق بالله اوکنده یعقوب بن سکیته سؤال ایتدیکه قرکن ارسل معناه

تکمل

64

تقتل دا فعل اولمغله تقتل وزنه اولورکه هر بیری یعقوب آتندیکی تفعل در
ماضی آتندیکی یس تفتحیسی کتقل اولمق لازم کلور یعقوب عاجز قالوب
ماضی آتندیکی وزنی تفتعل در کسرهٔ تائیه ثقیل اولوب یائی الفه قلب ایتدیلر
جواب امرده لام مجزوم قبلنده اولوب التقاء ساکنین اجلچون یا حذف اولندی
ویردی یس بشیر شاد اوله سوال ایتدیکی فعل حده وزنه موافق نیجه در شاد اوکی
آتندیکی وزنی مفعله در بشیر آتندیکی یس وزنه موافق نیجه در جواب ویروکه فعیل
بشیر آتندیکی سواله ایله موافق بینده فرق نه در که آنک وزنی مفعل بونک وزنی
فعیل اولاشاد اوله آتندیکی میم موافق زائد در اصلی دکلدر دیکی ایکی وندر
لکن میم موافق اصلیه در جات بموته وندر علم الشعر بعد بتمی ایتدیکی این شاد اوله
اشعار عرب حقنده شعور که بذر شاد اوله ایتدیکی شعورم اولدرکه
رسول الله علیه السلام ان من الشعر لحکمة وان من البیان لسحرا شعرده فوائد
جلیله چوقدر خزانهٔ حکایم وبدایع وملاحم کتابی الهام ربانی وتلقین سبحانیدر
مادهٔ مخشیانه مشتمل اولمایوب منهی اولمیه واحادیث نبویه ده بو وجهله وارد
اولمشدر که علموا اولادکم الشعر فانه یفتق اللسان ویورث الشجاعة یعنی اولادکز
تعلیم شعر ایلک زیرا که خاطری کشاده ایدر وشجاعت وسخاوت کتورور و
بالجمله شعر جامع حکم ومعرفت وشامل مسئلات قرآندر شعر لغة التنزیل الشکل
منه حرف [illegible] وکذلک الشعر المعقول وطبایع مردم منثوره منظومه آرتوق
مائلدر ونظم اجلچون قید ولا آیده عشره زیر آنده الخلال وتغییر واردر
لا نظمده بو قدر سوال ایتدیکی اشعار عربک کیمدر جواب هدیکه امرؤ القیس اذا رکب
وطرفة اذا طرب والاعشی اذا شرب والنابغة اذا رهب وزهیر اذا رغب
واعلم ان خیر الکلام المطبوع الممتنع واحسنه ما قل ودل والخطباء ثلاثة جاهلی
واسلامی ومخضرم اول شاعرلرکه جاهلیة واسلامه یتشمشلردر لبید کبی
واعلم شعر ان الشعر یسخی البخیل ویشجع الجبان [illegible] ویرضی الغضبان [illegible]

ولذلك قالوا الشعر انفذ من السحر لابن الرومي وما المجد لولا الشعر الا معاهد

وما الناس الا اعظم نخرات پس سؤال ایدییم اشعار عربدن قنغی شعر

احسندر جواب دیرم بیت شعر حسان در مدح رسول الله صلی الله علیه وسلم

شعر وما حملت من ناقة فوق رحلها ابر واوفى ذمة من محمد یعنی اشتره

کمه بندی یوکلنن وعهدنده احسن محمددر غیری سؤال مرثیه ده احسن اشعار

قنغیسیدر جواب دیرم بو بیتدر شعر ارادوا ليخفوا قبره عن عدوه فطيب

تراب القبر دل على القبر یعنی استدیلر که قبرینی عدودن اخفا ایدلر قبرک رایحه

طیبه‌سی دلیل اولدی سؤال ایدیم ابلغ اشعار سخاوده قنغیسیدر جواب

دیرم که قول زهیردر شعر تراه اذا ما جئته متهللا كانك تعطيه الذي

انت سائله یعنی آنی سن طلب ایستدیکک وقت اولدیغک کبی آنک طالب

اوله وعکسی سنی دیدیرسن سؤال ایدیم ایکی وصافی بخیل قنغی

بیت ابلغدر جواب دیرم ایدیم که بیت اتتهمه قاعدا في مربط لهم

خوفا على الروث من لقط العصافير یعنی کوردم آخورده اوتورر عصفورلر

مزبله ده التقاط ایدرلر دیو کشدر حسوه دیبو سؤال ایدیم ابلغ اشعار شجاعتده

قنغیسیدر جواب دیرم ایدیم که بو بیتدر بیت ارشد على الكتيبة لا ابالي

افيها كان حتفي ام سواها یعنی لشکره حمله ایدرم غم چکمزم که عدمم

اول لشکرده میدر غیری یرده میدر سؤال ایدیم قنغی شعر خاطره زیاده

سبلق دیرم جواب دیرم ایکه بو شعردر شعر فقلت لها حييت نباتا فيعنوا سبيلنا

الى اينين ما التقينا یعنی زهره مصیبتده ش ده اولدیلر سویله که بز ملاقی اولدق

عن قريب آنی وقت اولورده معانیده شعر مشکل سؤال ایدیم ایکی شی دله

بربیتک معناسی نه در بیت اذا عجا فالحمرة ياكلن كل ليلة اكافا معنای

بیت بودرکه بنم برقچی لاغر اولکلام واردر هرکیجه یالاه یرلر حریالانی

نیجه یرجواب دیرم که شاعر یالاه دوزن عیشی عیالنه هرکیجه بهای یالاه

بیده‌در

بیدر دلیلی امثال عرب بشیر آیتی امثال عربدن نسنه بلمیوسن شاهدلر
آیتیدر امثال عرب علم شریفدر قال الله تعالی وتلك الامثال نضربها
للناس وما یعقلها الا العالمون وعبارتده الامثال للقلوب
کالمرآة للعیون و امثال عربک اکثری بر اصله بوق اولوب لکن وجهدن جمع مرآة
بر وجهله مناسبت ایله آخر موضعده استعمال اولنه رق اولنور ضرب مثل
دیرلر و مثلک معناسی مقصوددر لا الی صحیح که ابلغ اولور پس بشیر
سؤال ایدوب اعیا من باقل مثلک اصلی ندر دیو شاهدلر آیتیدی باقل
جماعت ایله معروف بر شخصدر بر کون بازاره وارده بر صحیح آهو
صاتون آلوب آغوشنه آلوب جماعته کیدرکن بو لکن سؤال ایتدیلر که بو آهوی
نیجه صاتون آلدک دیو آنی فصاحت ده عبارت استطاعتی اولمدیغی ایچون الترین
آچوب و دلنی چیقاروب و برمقاتله ده ایله اوده بر عدد ده اشارت ایلدکده
برمقدار کن آهو آغوشنده خلاص اولوب صحرایه قاچدی عرب ایچنده
اول نشانه بو سوزده قدرتی و دیشلرک اهمه ده اخافی اوله رق تکلمینی اند
یا اولوب آهوی مولده ضایع ایدرک کم اعیا من باقل دیو مثل اولمشدر
یعنی اوله ایکی کلام ده باقلدن ده اعجزدر دیمکدر بر سؤال ایتدیکم بو مثلک اصلی
که الحدیث ذو شجون نیجه در دیدم ضبه بن اد نک ایکی اوغلی وار ایدی بری
سعد و بری سعید بر کون ضبه نک دوه سی ضایع اولوب طلبه ایتدرده نابدید
اولدی مدت مدید مرور ایدوب بر کون حارث بن کعب ایله کیدرکن بر جایده
کلوب اثنای کلامده حارث ایتدی بو جایده بر جوانی اولدردم قتل طعم قایم ایله
طعمه بر شمشیر ایدی ضبه بو شمشیری بر الدی ضبه اوصاف خبر اولوب
اول شمشیره نظر قیلدی بو علم حاصل ایتدی که حارث سعیدک قاتلیدر دیدی الحدیث
ذو شجون دیوب فی الحال بو حارثی اولدردی اول تیغ ایله عرف ده ایتدی پس بر کلمه
که سوزده اصلوب که هر ایش آرجعها اوله بو مثل ضرب ایدرلر سؤال ایتدیکم

بو مثلك اصلی ندر • ما أرخص الناقة لولا الملعونة في عنقها ج آدریده بر
بر اعرابینك دوه سی بدخوی ایدی برکون غضب ایدوب اکر بو دوه یی
بر درهمه ساتمزسم عورتم بوش اولسون دیدی بعده پشیمان اولوب طلاق
واقع اولمغه حیله یه رغبت اولسون ایچون اشترینك کردننه بر کدی آصدوب •
بازاره کوتوردی والا له کویر دیکه دوه یی بر درهمه و کدی یی دخی یوز درهمه الا
صفقه ده و آمدی ایل صاتمدی دیوب بونده ایدیلر بو حالی کوروب اهل سوق ایدی •
کوردیلر ما أرخص الناقة لولا الملعونة في عنقها دیرلر ایدی • یعنی نه عجب اوجوز
دوه اکر بوینده بو ملعون اولمسه • بو مثل اول محلده ضرب اولنور که بر نعمت
لذتنی بر ناشی زحمت کدره و بر کل رعنانك خاری بر لقاسی اولوب • علم
لغت اشتقاق ایدیشاه که تحقیق عربیت تتبع ایتدکیمش اوله اشتقاقه تعجب اتمیم که •
خدای تعالی بیوردر بلسان عربی مبین • ونبی علیه السلام خبر ویردی • تعلموا
العربية فانها اللسان الذي يكلم الله به عباده يوم القيامة • ونیجه شریف
اولمیه که بهترین کتاب وبهترین رسل بو لسان اوزره در و دخی ترکی لسان عربیتیه
سائر لسانه لکن شول نقدر شرفدر که پادشاه سائر نقوددن اول نقدی قبول
ایدوب نام شریفنی اول نقدك سکه سنه نقش ایتدیر • سؤال بشیر ایتدی پری یی
وآدمی نیچه جن وانس دیرلر سانه اوله آتشدن انس مخصوص اولدی فنیجه
دیدیلر نته که آنست النار ابصرتها معناسنه در الا جن مبصر اولمز دکلدر آندیجون
جن دیدیلر نته که جن عليه الليل زلالة کیجه اکا قرانکی اولدی دیمکدر و مستور العقل •
اولانه دخی مجنون دیمك بو قبیلدندر • سؤال بشیر آیتدی لفظ مسلم و یهودی و نصرانی
و مجوسی نه دن ماخوذدر • جواب مسلم احرثی ایتدی تسلیم ایدیجی • و فاننه مطیع دیمکدر
لکن یهودی اصلده یهوذایه منسوبدر والعجم ایله [illegible] دیدیلر • نعم آخرین العقب
یا بانسبی • اما مجوس نون کوزنشره [illegible] که صاحبین قولیله صارفندلر
ایدی بن خوب ایدب مجوس قلندیلر • سؤال عربیتی اول تکلم ایدن کیمدر دیدی

شاور

شاهزاده آیدی بحری بن مخطاطه بشیر آیدی بانه فارسی حقنده درس
شاهزاده آیدی اللغة الفارسية تلو العربية في الفصاحة يعني فارسي عربيه
تابعدر وعربیتدن ماعداده اولان لغتلرک امام اعظم قاتنده معتبر لسان فارسیدر
ایله قرآن قلم صلاتده جایزدر الا مکروهدر و امامین قتنده جایز دکلدر الا عربیتده
تحسن اولنه یعنی کوزل بلنه الا محسن اولمه انلر یاننده دخی جایزدر کما فی ابو سعید
بردعی ایدر لم تخج بعد الفارسية لمزيتها على غيرها لقوله صلعم لسان اهل الجنة
العربية والفارسية الدرية الدری دری لسان اولنه و عندنده اولان ملکاته
لسان قحطان والناس فارس دار الاقليم بابل و دار الاسلام مكة والدنيا خراسان
اولنه کیندی حد عداده صنعاء قصر بلقیس حدندر لسان وقحطان حد ملوک
عربیه حدر بابل کوفه قوه برناحیه در قال ابن الاثير فارس والروم قریش العجم
وقال رسول الله صلعم لو كان الدين معلقا بالثريا لناله اصحاب فارس الحديث
علم خط بشیر ابتدای ایسا شاهزاده هیچ طریق خط و کتابتدن خطوط لیه صرف ایدیکی
شاهزاده آیدی علم خط اثری کمالات ایشانی و سبب ثبات کلام آسمانیدر
قال الله تعالى علم بالقلم علم الانسان ما لم يعلم ن والقلم وما يسطرون حسن
بصری رحمه الله بیورمشلردر والذی القلم کاتبدر ما یسطرون خطدر ودخی کبار
الخط لسان اليد و دخی الخط صبيه والكتابة قيد و دخی الخط حيط
جواهر الكلم پس نجه بو ایله صنعتی اکتساب و بوکلاین فن لنتاب التحمیم
ودیدی بو فنده دخی ماهر و متبحر ایدی متعین و ظاهر اولدی سؤال بشیر آیدی پس
فقه دخی بلورمسین شاهزاده آیدی سوال ایله بشیر سوال ایدیر ایشتدیکم درس
شول ایکی زنه حقنده که کل واحده و وضع حمل ایتدیلر بری برر دختر ... فرزندیه
مشتبه اولوب هر بریسی بیلمدیلر و بو دعوی ایتدیلر جواب دیر و یکی ایکیسنک دخی
لبنی برابر شیشه یه وضع ایدوب بعده آنلره وزنه ایده لر تقیل اولانک لبنی آغر
اولوب بیرک مادری اولور غریب الحدیث پس بشیر آیدی ای شاهزاده بو ...

علم خط

[illegible]

فان الدهر

معناسی نه در که رسول الله بیورور لا تسبوا الدهر هو الله شاه ولاه ایتدی

عرب طائفه‌سی جاهلیتده چوق کیمسه‌لر قحط و غلا اییه زمانه دشنام ویررلر ایدی

رسول الله منع و نهی ایتدی و بیوردیکه سزک دشنام ایتدکیز معناده الله تعالی یه

راجع اولور زیرا جمیع فعللرک خالقی الله در سؤال ایتدیکه احیادن کلمسنده

ان النبی صلعم نهی لکل الفحم و رخص و غم فحم و غم نه در جواب فحم فلان

ننده‌لوره سنده جیعن بقیه طعام دکه لیانه آکلر کر کدر و ایه غم

آغز بوجقالرنده قلان طعام در آنی بوتوه کر کدر دیمسدر سؤال بو حدیثک معناسی

نه در که رسول الله بیورور لا عدوی ولا هامه ولا صفر ولا غول الحدیث

جواب معنی بودر که بو اشیاء لرده نک رعایتی شرعده منهی در عدوی بور ایتی حرب

سرایتی حرب و غیری آیتی مرض باذن الله در هامه میتک استخوانی حرفی اولوب

کوزنده لرد جیفه دیرلر جاهلیتده بویله دیرلر ایدی که صفر آنک ترک اتمزلر و غول

بیابانده آدمی چیقروب هلاک ایدر بو جمله‌سی اسلامده یوقدر علم الطب

سؤال ایتدی ای شاه ولاه علم طبک تجربه‌سنه آشنالق ودخی سنده روشنالق

حاصل ایتدکمی شاه ولاه ایتدی بلی سؤال ایدر و ایتدی سبب نه در که قبل

الطعام سو جلبیه متغیر اولور و بعد الطعام ییه اسهال اولور طبیعت خود

دلیدر حکم نیچه متعدده در جواب شاه ولاه ایتدی زیرا سو حل غایتله فابض

دغد آخیر یه بدر چوق معده خالی لحظه قوی معده اولدر اوتور فبض ایدر

اما بعد الطعام ییه جهه مملو قوم معده ده قالوب کیم معده نی صیقر طعامی آشاغه

دفع ایدر دیدی سؤال ایتدی امینت اصبحت ای شاه ولاه که قدر فی کل قدر خرقه

یعنی سنک آرجوکک تکلیک و آر ینی هر علمده بیجه خرق و فطن حاصل ایتدی

پس ارنده حالت عشق نه در که بو معنی بکا مشکل و هم جمیع عاقلان غافل دردر

بیت مشکل عجبست عشق که گفتن نتوان که وین مشکل دیگر نهفتن نتوان سؤال سبب عشق

نه در جواب شاه ولاه ایتدی عشق تجربه سنه بونی سؤال ایتدیکه ایتدی الله تعالی

بعض نسخ

دی عباده

عباده لذي محبته فأبواه كنت فعاقبتهم بعشق من لا يرحم كيهم يعني حق سبحانه وتعالى
كمال لطفندن ونهايت شفقتندن جمالي بيشالي عرض عباده يكسنو محبتندن دعوت
قلدي عباده امرلر ادل سعادت يه انا التيار حق جل وعلا حضرتلري كناهم
عقوبتن ايچون بولاري برمخلوق عاجزك درونيه كوندر وعشق سوكشته دزلر
ايتدي كه نه وصلت جمالي نه فرقته احتمال له اه خو ديدم رخ جانانه دشندم ارزانه عاشق
يعني كه ديدم نزجانه بجانانه عاشق * برباده شده زعشق بنا ده دين ودلم * يارب شود
هيچ مسلمانه عاشق * قال الله تعالى ومن يعش عن ذكر الرحمن نقيض له شيطانا فهو له
قرين * بشير آيتدي خبر وير عشقك دل عاشقده كيفيتي ظهورينه ولابتداء
نهايات بونزنره * شاه آنه آيتدي ابتداسي نظرتدر * ثانيسي فكرتدر * ثالثي طمع
وصلتدر * تا برمرتبه يه يتورش بولوركه نقطه ايكن كتاب * ودفته ايكن آفتاب اولور
بيت عشقي يازمق استسم نقطه سي كتاب اولور * شوقمي سويلسم اكر ذره سي افتاب
اولور * عقل ضعيف اضطراب وجسم كثيف انقلاب كلور طبيعت متعاطي
وجاه متهالك بوكشته وناتوان اولور * تمن جان موقتي اولور * بشير آيتدي
ظاهر بوديركه عشق كمالات نفسانيه دندر جهت محاسنين وطرف محامد ينه
دخي بيانه ايله ديدي لمنقة الفقير بوده كلو سوزلري عشق اهلكيف هب جمله لا في الغرض
بو عشقك يوق دكل برتري واريز لابد كذار اولونمز جواب شاه له آيتدي عشقده
برهنر وارده ركه جميع منازل برده فتر وجمله كمالاته ركاسيخ دور زيرا صفت
كبر رئيس خطيئات واصل خطاء يدر بركه كه عاشق اهل اندن صفت كبر زايل
اولور شعر ونه الهوا ومنه الهوي جرفة فاذا لهويت فقد لقيت هوانا
فاذا هويت فقد تعبد لك الهوى فاخضع لإلفك كائنا ما كانا * صغر
كتاب عقله سوآل جواب عشق * ممكن دكل بيانه حساب وكتاب عشق * بر نغمه سي
ايدر بو طقوز پرده ده كذر * اوينز اصول منطوبه ساقي رباب عشق *
اصل كبر عشق نكاه دكرستدر * منزلكه عاشق نكاه دكرستدر * اوله مرغ كه

دلا زخم عشق خورده • بیهوده ده وکوه آشنا شده • مجنونه کورسته بیتی آیتدی

ای شاه دلا چون عشق در طریق هلاک و تحمل خاک در • بو بنده خلاصه طریق

وارتحال توفیق نذوجهله هدایت شاه آکه آیتدی عشق بیمارلقدر • قال الله تعالی

فیطمع الذی فی قلبه مرض للآیة مفسرلر دیمشلردر که مرضدن مراد مرض

عشقدر چونکه طریق عشقله ظفر وصول معشوقه • وصول میسر اولمیه تدبیر اولندر که

کیجه کوندز خدای بی نیازه نیاز ایدوب چاره سازلق طلب ایتمیه حرکه نور

عصمت مدد کارلق ایدوب ظلمت پرستلکدن طریق هدایته ایرشه •

ده حقیقی حسن قد محبوب وقبالکن بی آه حسن وحد آکن فراموش ایتمکدن فقط

ایدوب واندیشه ایتمکه اول معشوقه اوله وحقیقی جمال عرضه زوال حدنه دائر

اول تناسب اعضاده حاصل اولهجق حسن وخوبی شیب وهرم یا موت

وسقم ایله متغیر ونابود اولنه سبب نفرت وباعث منافرت اولور • وکل

آن فرت والمقدر مقتضیات • شعر • تا او رهروس لعل دو لب جام می • تا ده رفی آواز

دف وچنک ونی • زینها هم چون ارست حد آمد اینز • تا ترک تعلق کنی

هیچ نی • بشیر آیتدی نه در شول طائفه حقیقته که خدای دعوی توحید ایدر

بو حدیثک اصلی وارجی چو ایرشدوله آیتدی کلدک زلاله مغز علوم وبیجه

رسوم وارصد معارف • وخلاصه عوارف اولهجق معناه • شعر • ستر العبوده

لخیر وکهف صانع ونکادیهن لغیر فقد کسا لکل مغرور • کنجیسته وصل حوسته

که طلسم اوسته • هر کسیکه یافت حیز سعادت باسم اولمشتر • بن معلوم

اوله که خالق عالم آدمی کل زیکمدن خلق ایدوب جانه بار آبی نور پاکدن

مخلوق اولدن سبب هوا آبی خلوق ایتدی • ونفسی آکا مهاید • وکانی عقله

مائل ایدوب نفس ایله جانی حمی هد قلدی نفس ایله هوا بینینی شیطانی وسیله

وعقل ایله جانه آرارینی فرشته وارسطه قلدی روح الهام ونفسه وسوسه

دیوب بو ایکی صنف محاربه ومقاتله اوزره اولدیلر هوا ونفس خیل شیطانه

سنقلو

68

متعلق دعوی علم و جاه رشتهٔ فرشته یه متشبث اولوب ایکیسینی ایکیمکده یی
ترک ایدر و دل زنده باقی مثالی پس کامنه متاع هوا غالب و دل مزخرفات دنیایه
مایل و طالب اولوب هوای نفسانی و آخرتی فراموش ایدرک فما ربحت تجارتهم
وما کانوا مهتدین آنلرک سالکان درکاهی عقل غلبه ایدوب جانب آخرته
مشتاق و نجات نسیم دنیادن استنشاق هوای عاقبت قلدی ظلمتدن
مستخلص و صوح ایله سلطان اولوب حسبنده هوای راحت و دردی حسی
پس عاقبتدن بیخبر سینه سی هوده جمالک ایله یا الله وجه اغل قلبی
متصل ذکر حق ایله مشغول در رجال لا تلهیهم تجارة عن ذکر الله انلرک حقنده وارد
بشیر بخدا ایلی این آل نجم ماه و قال در که سبحانی ربنا هو الحق طلبنده یم
غمرلی بکر که دره عشق تو اسکمی بجده بدل و اللهی ایزوم هر رشته زعشق
تو دره ازل بسم که در فراق جمالک تو ناکهان سر بر زنند زعشق عمرم
شب ازل نهایتی و متحققه بیچاره کدر ده یارین ای شوم ارسالیه بمبن ایلکن
ویروب دبر ایلی مرحبا ایدوب عهد العزت و عقد موافقت بغلدیلر هر وقت انکنه
تحیری و حالنه قتوب بونلرک حالنه باقار ایدی و در کروه ایدی استیلاک بر طرفه
روانه ایدولر هر وقت آفندی ایدی حولاته صاحب دل قابل اولمدیغی کورنجه
ایله جوا اولوب بعنداوه کیده و در و تکلیه رأس ده سلوک ایدوب معارفو
کزده بابی و اذکار کوزده ثمره حاصل این و زه بشیر آفندی یا عبدالله یشنی بزم
صحبتمزه لایق ونه ز سنک حضرتیکه حواله فقره هر وقت آفندی پیحوه بشیر آفندی
زیرا سن بزم بنز حرکک بنی سعی بن هر وقت غضب ایدوب ای غلام بو نه کلام در
دیدی بشیر آفندی حقا یا عبد الله بنی ایسم ازول زیرا هوا و هوسم ساکن
مالکدر بر فعلی آرزو ایستر البته ایتدرنی و کمه ریخنس بدحال غضب
ایده رمیی نه ایکم حاکم ریشتا استیلاسی وار روز ناتبو ایکی خصلت بنده متبع
مغلوب هر زمان مالک و غالبدر آرزو دن نفسی و یر حرز و غضبی کظم ایدر

قال بعض الحکماء مع بشیر العبید آن نفسک لیست لک بل هی یعنی آن اتقی فعله
وارد لا بنیحو بلا تبیع بن تبیع الشیری و
مورث الفنا

محل

والكاظمين الغيظ والعافين عن الناس بوده كرياه اولدلر • وموعظت
طلب ايدنلره بشير آيتدي اجعل هذه ثلاثة نقبت قبيلك • افرأيت ان متعناهم
سنين ثم جاءهم ما كانوا يوعدون ما اغنى عنهم ما كانوا يمتعون يعني رشوتله
دنياده نچه يللر ناز ونعمت ويره كه چوه مدت بيته • مال فرياد رس اولور آنلره
نه شر بوقيه ديوب بوده كرياه محزون قيوب كتديلر وخرعالم من ايام كرحت ساكن
وتخريب مجموع وتنقيض منتها فلك ذا كار جز تخريب مشمر فكل الصفوم فيه ممرز

قد وقع الفراغ من كتب هذه النسخة الشريفة في يوم الاثنين •
من شهور رجب المرجب لسنة تسع وعشرين والف •
وانا الفقير ادريس بن سليمان • كثير التقصير عفا الله له ولوالديه واحسن
اليهما واليه •

[illegible]

اللهم صل على روح محمد في الارواح

وصل على جسد محمد في الاجساد

وصل على قبر محمد في القبور.

اللهم صل على محمد بعدد كل ذرة الف الف مرة.

اللهم صل على محمد نوع ويكر نغرق فرق الكفر والطغيان وتشتت بجاه جيوش القرين والشيطان وعلى آل محمد وسلم.

اللهم صل على سيدنا محمد نوع ويكر مطلق جواد الايمان في ميدان الاحسان ودم كل بيع الكرام الى روض الجنان وعلى آل محمد وسلم.

اللهم صل على سيدنا محمد نوع ويكر صاحب الوفق والفرقان وجامع الوفق ودم نعماء القرآن وعلى آل محمد وسلم.

اللهم صل على سيدنا محمد نوع ويكر بعدد ما في جميع القرآن حرفا حرفا وبعدد كل حرف الف الف.

اللهم صل على سيدنا محمد نوع ويكر ما اختلف الملوان وتعاقب العصران وكرر الجديدان واستقبل الفرقدان وبلغ روحه وارواح اهل بيته نوع ويكر منا تحية وسلاما وصل على محمد

وبارك وسلم عليه تسليما كثيرا كثيرا.

اللهم صل على سيدنا محمد النبي والسلام. بعدد قطر الامطار. وصل على محمد بعدد رمل القفار.

اللهم صل على محمد في اول كلامنا

اللهم صل على محمد في اوسط كلامنا

اللهم صل على محمد في آخر كلامنا

اللهم صل على محمد بعدد هذه الاشجار.

قال النبي صلى الله عليه وسلم الصحبة مع العقلاء زيادة في الدين والدنيا ودخول [illegible] صدق رسول الله

والصحبة مع الاحمق نقصان في الدين والدنيا والاخرة. وحسرة وندامة عند الموت وخسارة في الاخرة. صدق رسول الله

قال النبي صلى الله عليه وسلم لكل شيء آفة وآفة العلم الطمع. وآفة الحديث الكذب. وآفة التجار الخيانة.

وآفة المال منع الزكوة. صدق رسول الله

قال النبي صلى الله عليه وسلم افضل الاعمال في ثلثة. طلب العلم والجهاد. والكسب من الحلال.

طالب العلم حبيب الله. والمجاهد ولي الله. والكاسب من الحلال صديق الله. صدق رسول الله

بسم الله الرحمن الرحيم

اللهم صل على محمد ملاء السموت والارض وملاء

العرش العظيم الف الف مرة

اللهم صل على سيدنا محمد بعدد من صلى عليه

وصل على سيدنا محمد بعدد من لم يصلي عليه

وصل على سيدنا محمد كما امرتنا ان نصلي عليه

مغرور اولوبن دولت دنیایه دنیه حاقدن بیوروب دیکی اللهی ادنمه

بو دار فنا ایچره بوکون نیسک اککه یارین دار اجاغنه اولو درکاهی اونتمه

کوک کردین جان وجهانیله صالنمه آخر بقلوب دوشمک چاهی اونتمه

کوچ ایمه کوجک ییدوکنه هاکیجه کوندز اکسوز ایرشور آه سحرکاهی اونتمه

دربند نه موتک یولک اوغرار ایرکوج اول کجه سیی شوار کیزرکاهی اونتمه

هر اهی کشینک ایو یاوز عملیدر کم یولداشی ترک ایت ایو همراهی اونتمه

براوخ دیه سینه بوکون الدانه خرانک هر کنده آتک دردله بیک آهی اونتمه

بو باغ جهان ایچره هوا یوللری چقدر عاشق یوری سن حقه کیدن راهی اونتمه

خالقدن اوتان رزقکی خلقدن صقن اوتمه

بیل رزقکی الرزق علی الله اونتمه

قال آدم حین اخرج من الجنة
بن بو خلقی کندین بیلم
بکه کندن اولدی کندمدان

قال النبی صلی الله علیه وسلم من قال بدو الصلوة
مرة واحدة فکانما قرأ القرآن کله فی الصلوة
ودخل الجنة وان کان من اهل النار ادیتیج دعا بودر
لا اله الا الله الهاً واحداً ونحن له مسلمون

72 71

Carmen Arabicum in Oriente celeberrimum quod Borda dicitur vel Kasidat-al schérifa : cum interpretationibus Persica et Turcica et annotationibus. Maximè in eo agitur de laudibus Mahometi cujus meritis et precibus veniam à Deo expetit Poeta ob juventutis et vitæ prætéritæ errores. hic codex scriptus est a°. hegiræ 1030.

hoc Poema typis mandatum est Trajecti ad Rhenum Arabicè et latinè. Versionis latinæ Autor J. Uri.

بسم الله الرحمن الرحيم

امن تذكر جيران بذي سلم

مزجت دمعا جرى من مقلة بدم

ام هبت الريح من تلقاء كاظمة

واومض البرق في الظلماء من اضم

فما لعينيك ان قلت اكففا همتا

وما لقلبك ان قلت استفق يهم

أيحسب الصب أن الحب منكتم ... ما بين منسجم منه ومضطرم

التفت من الخطاب الى الغيبة فقال أيحسب

لولا الهوى لم ترق دمعا على طلل ... ولا أرقت لذكر البان والعلم

فكيف تنكر حبا بعد ما شهدت ... به عليك عدول الدمع والسقم

وأثبت الوجد خطّي عبرة وضنا مثل البهار على خدّيك والعنم

[illegible] [illegible] خیالی [illegible]

عشق سنک [illegible] [illegible] [illegible]

نعم سرى طيف من أهوى فأرّقني والحبّ يعترض اللذّات بالألم

اوت [illegible] خیالی [illegible] [illegible]

عاشق لذتلرینی عشق ایله [illegible] [illegible]

یا لائمي في الهوى العذري معذرة منّي إليك ولو أنصفت لم تلم

ای عذری عشقده [illegible] [illegible] سکا عذر [illegible]

سن [illegible] انصاف [illegible] [illegible]

مصدر عذرته [illegible]

نسبة الى بني عذرة وهي قبيلة [illegible] اشتهرت [illegible] بالعشق [illegible]

[illegible] الهوى العذري [illegible] عليه

عدتك حالي لا سري بمستتر عن الوشاة ولا دائي بمنحسم

محضتني النصح لكن لست أسمعه إن المحب عن العذال في صمم

إني اتهمت نصيح الشيب في عذلي والشيب أبعد في نصح عن التهم

وفي هذا البيت من البديع رد العجز على الصدر في قوله اتهمت وهذا من الاشتقاق في قوله نصيح ونصح وفيه أيضا التكرير في الشيب

فإنّ أمارتي بالسوء ما اتّعظت ... من جهلها بنذير الشيب والهرم

ولا أعدّت من الفعل الجميل قرى ... ضيف ألمّ برأسي غير محتشم

لو كنت أعلم أني ما أوقّره ... كتمت سرًّا بدا لي منه بالكتم

ومعنى الأبيات الثلاثة أن النفس الأمارة بالسوء ما اتعظت من جهلها بنذير الشيب والكبر فإن الشيب نذير الموت والهرم دليل القرب ... ولو كنت أعلم أني لا أوقره كتمت أول ما ظهر ... الشيب ... بالخضاب

75

من لي برد جماح من غوايتها
كما يرد جماح الخيل باللجم

استفهام مبتدا
خبر مضاف الى جماح
الجماح بكسر الجيم مصدر جمح
الفرس اذا غلب فارسه
الغواية الضلالة
متعلق برد

فلا ترم بالمعاصي كسر شهوتها
ان الطعام يقوي شهوة النهم

اي لا تطلب ولا ... [illegible]
مفعول ترم
مضاف اليه
علة النهي
وفيه تشبيه ضمني
الجملة خبر ان

والنفس كالطفل ان تهمله شب على
حب الرضاع وان تفطمه ينفطم

مبتدا
اي وان تترك نفسك تكون حريصة
كما يترك الطفل الى ان يكون شابا
لم يترك الرضاع
مجرور بعلى مضاف الى الرضاع
اي وان منعت الولد عن الرضاع
ترك
ومعنى الابيات الثلاثة ... [illegible]

[illegible]

فاصرف هواها وحاذر أن توليه ... إن الهوى ما تولى يصم أو يصم

وراعها وهي في الأعمال سائمة ... وإن هي استحلت المرعى فلا تسم

إن حرف شرط وهي فاعل فعل محذوف يفسره استحلت
هذا مذهب جمهور البصريين ومذهب المحققين
والكوفيين يعني الياء هي مبتدأ وجملة استحلت خبره

كم حسنت لذة للمرء قاتلة ... من حيث لم يدر أن السم في الدسم

[illegible]

واخش

واخش الدسائس من جوع ومن شبع

فرب مخمصة شر من التخم

امر من خشي يخشى [illegible]

جمع دسيسة و

وهو المكر الخفي [illegible] و

ظرف مستقر وقع حال و

من للبيان و

رب حرف جر [illegible] للتقليل و

بمعنى الجوع و

جمع تخمة [illegible] و

من التفضيل و

ومعنى البيت واحذر المهالك الخفية كما ينشأ بعضها من الجوع نحو الخلق والحق وغير ذلك وبعضها من الشبع كالكسل وغلبة الشهوة وغير ذلك وقد تحصل العبادة من الشبع دون الجوع فيكون الجوع شرا من الشبع واكثر البكاء على خطيئتك وسالة الدموع من عين قد امتلأت من المحارم لتذاذه بالجوارح والزم الورع والقنوة حين الذنوب كالعابد التائب النادم منه

خوف ايت تن اجليك نفس جوع وشبع
كه كيمي شد كرسنكي بتر زيردن تخم

جوع تنعك فتنه سن خفي ورر اليه حذر
بيج اجلق امتلادن كوزر اوزكم الم

واستفرغ الدمع من عين قد امتلأت

من المحارم والزم حمية الندم

من التفرغ وهو التخلية و

مفعول استفرغ و

ظرف مستقر وقع حالا من الدمع و بالبكاء

متعلق بامتلأت و

جمع محرم من محارم و

معطوف على استفرغ و

امر من لزم الزاد و

مفعول الزم مضاف الى الندم و

الاسف و

پس بيار از ديدگان اشك ندم
از محارم پر ملامت گشته بر گاه
لازم ا...

باغلى دوكل دمعدن دون دولشن محارم [illegible]
قل ملا وبر عدد [illegible] توبه وخوف ندم

وخالف النفس والشيطان واعصهما

وإن هما محضاك النصح فاتهم

معطوف على الندم و

مفعول خالف و

معطوف على الجمع بين المخالفة والعصيان للتوكيد و

امر من العصيان و

مفعول اول مفعول ثاني لمحضا و

جواب شرط

ان كلمة حرف شرط وهما فاعل فعل محذوف يفسره محضا ويجوز عند الكوفيين ان يكون هما مبتدأ وجملة محضا خبره و

با نفس وشيطان باش در خلاف تا شاه مير
در نصيحت ميكنند قول شان وارث متهم

فنجلاف وعصيت نفسله ابليس بو
يدا ايدرسه صورت نصيحت [illegible] متهم

76

نفس شيطانه اطاعتدن قلقيله ايله حذر
بيچه كه بونلرك حيله لرين فهم وحكم

زيرا كيم ايكيسي ده دشمنك و حاكمك
حيله سنه بيلورسين

يعني اولا ده عملدن فيلدم استغفار
ايدرم اول سوزدن كه بنده عمل يوقدر

فلا تطع منهما خصما ولا حكما
فانت تعرف كيد الخصم والحكم

يعني الشيطان والنفس الشيطان
مجزوم بلا الناهية منهما حال
ومفعول تطع خصما

استغفر الله من قول بلا عمل
لقد نسبت به نسلا لذي عقم

استغفار ايدرم الله تعالي دن بو سوزدن كه عملسز اوله
نسبت ايلدم انك ايله نسلي عقيم صاحبنه

مفعول استغفر
متعلق باستغفر
جواب القسم
متعلق بنسبت
مفعول نسبت

امرتك الخير لكن ما ائتمرت به
وما استقمت فما قولي لك استقم

امر ايتدم سكا خيري ولكن بن ايتمدم
و دوغري اولمدم سكا دوغري اول ديمكدن نه فائده

مفعول اول
مفعول ثاني
نافية
الباء متعلق بائتمرت
حركة الميم عارضة
في محل النصب على المفعولية لقول

ولا تزودت

ولا تزودت قبل الموت نافلة ولم أصل سوى فرض ولم أصم

ظلمت سنة من أحيى الظلام إلى أن اشتكت قدماه الضر من ورم

وشد من سغب أحشاءه وطوى تحت الحجارة كشحا مترف الأدم

المترف المتنعم

جمع أديم وهي باطن الجلد

ربما احاط به الجوف

وراودته الجبال الشم من ذهب عن نفسه فأراها أيما شمم

[illegible]

وأكدت زهده فيها ضرورته إن الضرورة لا تعدو على العصم

[illegible]

وكيف تدعو إلى الدنيا ضرورة من لولاه لم تخرج الدنيا من العدم

[illegible]

محمد سيد الكونين والثقلين

والفريقين من عرب ومن عجم

[illegible]

محمد خبر المبتدا اي المحذوف اي الممدوح محمد وقيل بدل
من فاعل اصلي وقيل مبتدا وخبره سيد الكونين
الكونين اي الموجودين وجه الدنيا ووجود ملاق يعني
الموجودين فيهما اي سيد اهلهما

اول محمد كه سيد كونين در و ثقلين در
ايكي فريقك ده عربدن و عجمدن

[illegible]

نبينا الآمر الناهي فلا احد

ابر في قول لا منه ولا نعم

اي لا احد من الخلق اصدق من النبي عليه السلام في قول لا
وفي قول نعم لانه اذا سئل عن شيء [illegible]
فقال لا او نعم

بيزم امر و نهي ايدن نبيمز صاحب خلق عظيم
افضل خلق اصدق قول لا و نعم

[illegible]

هو الحبيب الذي ترجى شفاعته

لكل هول من الاهوال مقتحم

[illegible]

اول حبيبدر كه اميد اولنور شفاعتي
هر هول ايچون [illegible]

[illegible]

دعوت ایتدی حقه پس اکا یاپشانلر یاپشیجیلردر
بر ایپه که کسلمزدر

واردر بر یاپشماقلق اوردکلری ایپده
وثیقه جبله اولوردر ایپ منفصم

دعا الى الله فالمستمسكون به
مستمسكون بحبل غير منفصم

غالب اولدی پیغمبرلره خلقده و خلقده
یقین اولمدیلر اکا علمده و کرمده

ظاهرده و باطنده کمالاتنه اعلا
ایریشمدیلر علم و کرمده

فاق النبيين في خلق وفي خلق
ولم يدانوه في علم ولا كرم

جملهسی رسول اللهدن طلب ایدیجیدر
بر آوج دکزدن یا بر صورمه یغمورلردن

وكلهم من رسول الله ملتمس
غرفا من البحر او رشفا من الديم

دوقفون

وَوَاقِفُونَ لَدَيْهِ عِنْدَ حَدِّهِمِ

[illegible]

مِنْ نُقْطَةِ الْعِلْمِ وَمِنْ شَكْلَةِ الْحِكَمِ

[illegible]

فَهُوَ الَّذِي تَمَّ مَعْنَاهُ وَصُورَتُهُ

[illegible]

ثُمَّ اصْطَفَاهُ حَبِيبًا بَارِئُ النَّسَمِ

[illegible]

مُنَزَّهٌ عَنْ شَرِيكٍ فِي مَحَاسِنِهِ

[illegible]

فَجَوْهَرُ الْحُسْنِ فِيهِ غَيْرُ مُنْقَسِمِ

[illegible]

دع ما ادعته النصارى في نبيهم
واحكم بما شئت مدحا فيه واحتكم

وانسب الى ذاته ما شئت من شرف
وانسب الى قدره ما شئت من عظم

فان فضل رسول الله ليس له
حد فيعرب عنه ناطق بفم

لو ناسبت قدره آياته عظماً أحيى اسمه حين يدعى دارس الرمم

در خور قدر بزرگش گر بودی معجزات
یاد نامش زنده کردی استخوان های رمم

لم يمتحنا بما تعيى العقول به حرصاً علينا فلم نرتب ولم نهم

آنچه کو فرمود عقل فهم آن عاجز نشد
بر صلاح ما حریصست یگانه ودین نهیم

أعيى الورى فهم معناه فليس يرى للقرب والبعد فيه غير منفحم

عاقلان از فهم معنی محمد عاجز اند
اهل عالم جمله در وصفش کشیده ستند دم

كالشمس تظهر للعينين من بعد صغيرة وتكل الطرف من امم

مثل خورشيد ست حالش كاه بوده كوهر زدور
ريزه اندر چشمهاء مردم لندارد هم بهم

فكيف يدرك في الدنيا حقيقته قوم نيام تسلوا عنه بالحلم

چون بداند كش حقيقت اهل دنيا چون بود
مست خواب ديدندش در خواب واند خفتهم

فمبلغ العلم فيه انه بشر وانه خير خلق الله كلهم

غايت معلوم مردم اينكه سيد آدمست
بهترين مرد ماه باشد رسول محترم

[illegible]

وكل آيٍ أتى الرسل الكرام بها ... فإنما اتصلت من نوره بهم

هرچه آوردند مجموع رسول از معجزات
از نور مصطفی آمد بایشان لاجرم

[illegible]

فإنه شمس فضلٍ هم كواكبها ... يظهرن أنوارها للناس في الظلم

او بود خورشید فضل و دیگران استارگان
روشنی استارگان پیدا شود اندر ظلم

[illegible]

حتى إذا طلعت في الكون عمّ هداها ... للعالمين وأحيت سائر الأمم

فاعل عمّ مضاف إلى الضمير الراجع إلى الشمس التي يراد بها نبينا عليه السلام
أي عمّ هدى نبينا ... الظهور والنور إلى الظهور نبينا عليه السلام ... ظهور نوره
[illegible] ... خاتم النبيين صلى الله عليه وسلم
[illegible]

اكرم بخلق نبي زانه خلق
بالحسن مشتمل بالبشر متسم

خلق پیغمبر نکو خلقی خوش آراسته
مشتمل بر حسن باشد بر بشر متسم

كالزهر في ترف والبدر في شرف
والبحر في كرم والدهر في همم

چون بهار از نازکی بدر چو بدر اندر شرف
بحر دریا در کرم چون روزگار اندر همم

كأنه وهو فرد في جلالته
في عسكر حين تلقاه وفي حشم

هر روز که هست یکتا بجهت تابان شود
چون بدید بندیده دارد در لشکر حشم

كأنما

كانما اللؤلؤ المكنون في صدف

من معدني منطق منه ومبتسم

لا طيب يعدل تربا ضم اعظمه

طوبى لمنتشق منه وملتثم

ابان مولده عن طيب عنصره

يا طيب مبتدا منه ومختتم

يوم تفرس فيه الفرس انهم

قد انذروا بحلول البؤس والنقم

اهل فرس آن روزده فرستندكه اتلرابوده

بعدلرين ودرد وملال حوزن ورنج ونقم

وفي البيت استعارة

ان بالكناية حيث ذكر المشبهتين وهما النار والنهر واستعارتان تخييليان

حيث اثبت الانفاس للنار والعين للنهر

لفظ موتب اسم سقف لا يكون لبعض جوانبه جدار

وبات ايوان كسرى وهو منصدع ‏ كشمل اصحاب كسرى غير ملتئم

طاق كسرى شد خراب وكنگره گويا فتاد

حال كسرى شد تبه با لشكر خيل وحشم

والنار خامدة الانفاس من اسف ‏ عليه والنهر ساهي العين من سدم

آتش كبرى بمرد وانكه از او فرو شد

چشمه آب دولت شد خشك در خور سدم

وساء ساوة ان غاضت بحيرتها ‏ ورد واردها بالغيظ حين ظمي

~~ساوه مملكت كان ازش آب در دريا~~

ساوه مملكت شد كشتى آب دريا چشمه

تشنگان زانجا بازگشتند فكين از دو رغم

كان

كأنّ بالنار ما بالماء من بللٍ   حزنا وبالماء ما بالنار من ضرم

گويا بايد جاي آتش آبجوي سوخته

از غم بدجاي آب آتش بدي سوزان گوم

والجن تهتف والانوار ساطعة   والحق يظهر من معنى ومن كلم

لشكر شيطان فغان كرده اند از اين غم

نور هم تابان ز معنى وكلم شده هم بدم

عموا وصموا فاعلان البشائر لم   تسمع وبارقة الانذار لم تشم

كور وكر گشتند وشنيدند بشارت آشكار

هم نديدند برق هم از غايت رنج والم

مِن بَعدِ مَا أخبَرَ الأقوامَ كاهِنُهُم ... بِأنَّ دِينَهُمُ المُعوَجَّ لَم يَقُمِ

بيش ازانكه اخبار كرده بوده كاهنان
انكه ويشان كه سست شد نيست خواهد كشت كم

وَبَعدَ مَا عَايَنُوا فِي الأُفقِ مِن شُهُبٍ ... مُنقَضَّةٍ وَفقَ مَا فِي الأرضِ مِن صَنَمِ

ديده بودند ز اسمان كه اتش بدر افتاده بود
در زمين هم بيكي از خوارى افتاده صنم

حَتَّى غَدَا عَن طَرِيقِ الوَحيِ مُنهَزِمٌ ... مِنَ الشَّيَاطِينِ يَقفُو إثرَ مُنهَزِمِ

از طريق وحي ديولن جمله آواره شدند
وا شكسته ميو ميدند ازپي لو از حوم

[illegible]

كأنهم هربا أبطال أبرهة ... أو عسكر بالحصى من راحتيه رمي

چون دلیران یمن بودند گویا در گریز
یا چو آن لشکر که از کف کفش کشتند کم

نبذا به بعد تسبيح ببطنهما ... نبذ المسبح من أحشاء ملتقم

او فکنده از پس تسبیح از درون رسول
مثل تسبیح که یونس را بیفکند از شکم

والمراد بالملتقم هنا الحوت الذي التقم يونس

الفصل الخامس في معجزة دعائه
صلى الله عليه وسلم

جاءت لدعوته الأشجار ساجدة ... تمشي إليه على ساق بلا قدم

هم درخت آمد بفرمانش بنزد و سجده کرد
میدوید او سوی سید هم بساق بی قدم

كأنما سطرت سطراً لما كتبت فروعها من البديع الخط في اللمم

باز كن يبخ و نوشته خطي بر زمين
چونكه اندر لوح كاتب مي نويسد قلم

مثل الغمامة أنى سار سائرة تقيه حر وطيس للهجير حمي

ابر بودي بر سرش با او برفتي هر كجا
تا نگاهش داشتي از گرماي تابنده گرم

أقسمت بالقمر المنشق إن له من قلبه نسبة مبرورة القسم

مي خورم سوگند بر ماه كه پاره شد كه او
هر دلش بر نسبتي كاه راستي گويند ارقسم

وما حوى الغار من خير ومن كرم
وكل طرف من الكفار عنهم عمي

جمع کرده غار چیزیرا که از مهابت
یا محمد چشم کافر گشت از ان شاه کور عم

فالصدق في الغار والصديق لم يرما
وهم يقولون ما بالغار من ارم

صدق وصدیقین بغار و کس ایشان ندید
کافران گفتند کس اینجا نباشد مکتتم

ظنوا الحمام وظنوا العنكبوت على
خير البرية لم تنسج ولم تحم

خانه نهاده کبوتر یافت پرده عنکبوت
کافر از اسند کمان کاینجا نبوده نسم

مبتداء مؤخر والظرف خبره ... الى ما يكون خبر مسند اليه كما يكون ...
في ... من جنس التنوع في قوله الصدق والصديق
... على الصدر في لم يرما ومن ارم

يعني ان الكفار لما رأوا الحمام ... في الغار
والعنكبوت جعلت ... الغار ... ما تم
وارحم ظنوا ان ... وصاحبه ... في الغار

وقاية الله أغنت عن مضاعفة ... من الدروع وعن عال من الأطم

جمع الطمة وهي الحصن

چونكه خدا اورا نگاهبان محفوظ كرده

بزره حاجت بودش نه بقعه قلعه هم

ما سامني الدهر ضيما واستجرت به ... إلا ونلت جوارا منه لم يضم

نچي ازو بيم زمانه خواستم ازوي اماني

وجوار اوخلاص از هر بلا يافتم

لم يضم حال من نلت

ولا التمست غنى الدارين من يده ... إلا استلمت الندى من خير مستلم

هرچه كردم التماس از نعمت هر دو سري

يافتم بروجه بهتر آنچه ازوي خواستم

لا تنكر الوحي من رؤياه إن له　　قلبا إذا نامت العينان لم ينم

پس مكو انكار وحي پيغمبر از خوابش كه
چشمش اندر خواب رفتی ودل بیدار بدی

فذاك حين بلوغ من نبوته　　فليس ينكر فيه حال محتلم

وحي در خواب اول پیغمبری بوده وزان
خواب میان نبوتی همچو خواب محتلم

تبارك الله ما وحي بمكتسب　　ولا نبي على غيب بمتهم

پس بزرگست این خدا كه نیست وحی از كسب نبوت
هیچ رسول او نبوده بر علم غیبی متهم

كم أبرأت وصباً باللمس راحته وأطلقت أرباً من ربقة اللمم

بكه كه شفا وارورعاليده بر ذات
وار ايمتي نسبي ويو الكا اذ ازلم

روي ان امرأة اتت بابن لها فقالت يا رسول الله ان ابني به جنون فمسح صدره ودعا فثع ثعة فخرج من جوفه مثل الجرو الاسود

وأحيت السنة الشهباء دعوته حتى حكت غرة في الأعصر الدهم

دعوتله قحط دنكي از جهان بره لتف
ياچوروى اسپيد بولدى ورسيا يلسنم

روى الشيخان عن انس رضي الله عنه ان رجلا دخل المسجد يوم الجمعة ورسول الله قائم يخطب فقال يا رسول الله هلكت الاموال وانقطعت السبل فادع الله يغيثنا فرفع يديه رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال اللهم اغثنا ثلثا وما نرى في السماء سحابا فطلعت سحابة ثم امطرت فما رأينا الشمس سبتا ثم دخل الرجل في الجمعة المقبلة ورسول الله صلى الله عليه وسلم قائم يخطب فقال يا رسول الله هلكت الاموال وانقطعت السبل فادع الله يمسكها عنا فرفع يديه ثم قال اللهم حوالينا ولا علينا فاقلعت وخرجنا نمشي في الشمس

بعارض جاد أو خلت البطاح بها سيب من اليم أو سيل من العرم

اول بلوط ايله كه بادان زو لقلق برشيد
كويا دريادن ياكوه باسيل عرم

الفصل السادس في مدح القرآن وهو المعجزة الكبيرة

دعني ووصفي آيات له ظهرت … ظهور نار القرى ليلا على علم

مرا دنكن واوصاف معجزه ورد … كه روشنست اسنجو نار قرى بر علم

فالدر يزداد حسنا وهو منتظم … وليس ينقص قدرا غير منتظم

در اكر پيوسته باشد حسن او زياده شود … ور نه پيوسته بود قدرش نباشد هيچ كم

فما تطاول آمالي المديح الى … ما فيه من كرم الأخلاق والشيم

ارچه كويم در مديح مصطفى بسيار بسته … كو مرتين بر جلوی نيک واراه وشيم

آياتُ حقٍّ من الرحمن محدثةٌ   قديمةٌ صفةُ الموصوفِ بالقِدَمِ

آيتهاى حق كه از جهت فرد احمد باو
او قديمست وبود او وصف موصوف قدم

لم تقترن بزمانٍ وهي تخبرنا   عن المعادِ وعن عادٍ وعن إرمِ

مقترنه نامد بوقتي ولي آيات باو
رو خبر داد از معاد وخبر از عاد وارم

دامت لدينا ففاقت كلَّ معجزةٍ   من النبيين إذ جاءت ولم تدمِ

نزد ما باقي بماند بعد لذا هر معجزاته
معجز پيغمبران جز او نماند برادم

كلمات

مُحكَمَاتٌ فَمَا تُبقِينَ مِن شُبَهٍ لِذِي شِقَاقٍ وَلَا تَبغِينَ مِن حَكَمِ

كلمت اخبار قرآن شبهه دن ترك غم اندر
وزنهم الفاظ آياته شده نوز حكم

مَا حُورِبَت قَطُّ إِلَّا عَادَ مِن حَرَبٍ أَعدَى الأَعَادِي إِلَيهَا مُلقِي السَّلَمِ

هركه با قرآن جنگ آمد با جو باز گشته
آنكه بد دشمن بود زوزش بيفكندي بسلم

رَدَّت بَلَاغَتُهَا دَعوَى مُعَارِضِهَا رَدَّ الغَيُورِ يَدَ الجَانِي عَنِ الحُرَمِ

از بلاغت دعوى جمله معارض رد كرد
چون غيوري رد كند دست جاني از حرم

اي لا تطلب حكما حاكما ... عليه

وهي اهل الحرم كامرأة وأهله وغيرهما
بفتح الحاء وسكون الراء ٢

لها معانٍ كموج البحر في مددٍ ... وفوق جوهره في الحسن والقيم

معنیٔ بسیار مثل موج دریا دره آن
بالترست از دره دریا جمله حسن وقیم

فما تعد ولا تحصى عجائبها ... ولا تسام على الإكثار بالسأم

پس عجایب لندر له وکس نه بتوالد شمره
در چه آن بسیار خونند کس نبیند از سأم

قرت بها عين قاريها فقلت له ... لقد ظفرت بحبل الله فاعتصم

چشم خوانش بوله روشن شو دم گفتمش
یافتی حبل خدا محکم بگیر ای معتصم

ان

إن تتلها خيفةً من حرّ نار لظى ... أطفأت حرّ لظى من وردها الشبم

گر بخوانی آن ز ترس دوزخ کنی
سرد خوش بگرمی آتش باه هم ضائم

كأنها الحوض تبيضّ الوجوه به ... من العصاة وقد جاؤوه كالحمم

آنچو حوضی چونکه دارد روی جوانش سفید
گرچه عاصی آمدست و سیه چو حُمَم

وكالصراط وكالميزان معدلةً ... فالقسط من غيرها في الناس لم يقم

همچو صراطست و چو میزان زانکه بوده راستی
راستی از غیر آن اینجا نمی بیش و کم

الجملة خبر المبتداء

لا تعجبن لحسود راح ينكرها
تجاهلا وهو عين الحاذق الفهم

کم بود انکار آنکه کرده مداه ابراز عجب
کز تجاهل کرده ور نیکی کرده ستاد فهم

لا ينكر العين ضوء الشمس من رمد
وينكر الفم طعم الماء من سقم

که کند چشم از رمد انکار نور خورشید را
هم دهن انکار شود طعم خوش آب از سقم

الفصل السابع في ذكر معراج النبي عم

يا خير من يمم العافون ساحته
سعيا وفوق متون الأينق الرسم

ای خوش آنکه خوش دم که آناه قصد درگاهش کنند
یا پیاده یا به پشت اشتران باد دم

جمع ناقة واصلها انوق

وَمَنْ هُوَ الآيَةُ الكُبْرَى لِمُعْتَبِرِ وَمَنْ هُوَ النِّعْمَةُ العُظْمَى لِمُغْتَنِمِ

او كه هستى آيت كبرى كه باشد معتبر

وى كه هستى نعمت عظمى كه باشد مغتنم

سَرَيْتَ مِنْ حَرَمٍ لَيْلاً إِلَى حَرَمٍ كَمَا سَرَى البَدْرُ فِي دَاجٍ مِنَ الظُّلَمِ

در شبى رفته ز مكه تا با قصاى شريف

~~واره نه ديدست ونكشتى ايكس وديج دم~~

چونكه ماه چارده كرده روان از ظلم

وَبِتَّ تَرْقَى إِلَى أَنْ نِلْتَ مَنْزِلَةً مِنْ قَابِ قَوْسَيْنِ لَمْ تُدْرَكْ وَلَمْ تُرَمِ

رفتى بالا وكردى قاب قوسينت مقام

واره نه ديدست ونكشتى ايكس وديج دم

وقدمتك جميع الانبياء بها والرسل تقديم مخدوم على خدم

انبيا و مرسلين پيشوا کردند اوله
همچو مخدومی که کرده پیشوا بهر خدم

وانت تخترق السبع الطباق بهم في موكب كنت فيه صاحب العلم

متعلق بكنت

زآسمانها در گذشتی با جمیع انبیا
در گروهی کاندر آن بودی تو صاحب علم

حتى اذا لم تدع شأوا لمستبق من الدنو ولا مرقى لمستنم

رتبتی از قرب بهر هیچ کس نگذاشتی
جای بالاتر نهشتی بهر از دو رقی

ای موضع رقي ای صعود

[illegible]

خفضتَ كلَّ مقامٍ بالاضافةِ اذ

پست كردي هر مقام

نوديتَ بالرفعِ مثلَ المفردِ العلمِ

چون ندا كرده شدي بالا برداده تشخيم

كيما تفوزَ بوصلٍ ايِّ مستترٍ

عنِ العيونِ وسرٍّ ايِّ مكتتمِ

تا بمقام وصلي نهان يابي از چشم خلق

سر نهان هم يابي بدان تا زلوه قدم

فحزتَ كلَّ فخارٍ غيرَ مشتركٍ

وجزتَ كلَّ مقامٍ غيرِ مزدحمِ

جمع كردي هر فخري كه نبود مشترك

در گذشتي در هر مقامي كه نبود مزدحم

وجل مقدار ما وليت من رتب
وعز ادراك ما اوليت من نعم

پس بزرگست آنچه داده شدت مرتبت
پس عزیزست آنچه بخشیدست خداوند از نعم

بشری لنا معشر الاسلام ان لنا
من العناية ركنا غير منهدم

مژده كان باد مارا ای مسلمانان كه ما
از عنایت هست ركنی قوی و دور انهدم

لما دعى الله داعينا لطاعته
باكرم الرسل كنا اكرم الامم

چونكه خدا مارا بطاعت خواند وبخواند اسعدار
بهتر پیغمبرلن گشتیم ما هم ... امم

داعين

راعت قلوب العدى انباء بعثته ... كنبأة اجفلت غفلا من الغنم

دشمنانڭ اهل بتر ايشيدلر اخبار رسول
هيچو آوازين كه ناگاه بر چوبانين غنم

ما زال يلقاهم في كل معترك ... حتى حكوا بالقنا لحما على وضم

چونكه كيدر دشمناه رفته رفته جنكگاه
آنده بونلري بيلديلر چو لحم اندر وضم

ودوا الفرار فكادوا يغبطون به ... اشلاء شالت مع العقبان والرخم

حسرتيله قچمغه قلدلر عزم اولدلر
تنلر اعضا اولدلر قلدلر عقبانه رخم

طرق مستور صفة غفلا وهو للبيان

من الافعال الناقصة والاسم مستتر فيه يعود الى النبي

جمع قناة وهي الرمح

وقيل البنت ان النبي جاهد الكفار حتى تركهم قتلى مقتولين للسباع والطير لحومهم

جمع رخمة بالتركي قرتال

العقبان جمع عقاب وهو نوع من الطير يقع على الميتة بالكسر وجمع العزلة

تمضي الليالي ولا يدرون عدتها
ما لم تكن من ليالي الأشهر الحرم

كأنما الدين ضيف حل ساحتهم
بكل قرم إلى لحم العدى قرم

سقط النون للضرورة

يجر بحر خميس فوق سابحة
يرمي بموج من الأبطال ملتطم

بحر مضاف الى الخميس اي الجيش
كالبحر في تموجه والهلاك
للكفار

جمع بطل وهو الشجاع

من كل

93

مِنْ كُلِّ مُنْتَدِبٍ لِلّٰهِ مُحْتَسِبٍ — يَسْطُو بِمُسْتَأْصِلٍ لِلْكُفْرِ مُصْطَلِمِ

حَتّٰى غَدَتْ مِلَّةُ الْإِسْلَامِ وَهْيَ بِهِمْ — مِنْ بَعْدِ غُرْبَتِهَا مَوْصُولَةَ الرَّحِمِ

مَكْفُولَةً أَبَدًا مِنْهُمْ بِخَيْرِ أَبٍ — وَخَيْرِ بَعْلٍ فَلَمْ تَيْتَمْ وَلَمْ تَئِمِ

صفة منتدب
متعلق بمنتدب
متعلق بيسطو
بين الجار والمجرور
حرف ابتدا
اسم غدت
مضاف اليه
خبر غدت
متعلق بمكفولة
مضاف اليه
عطف على خير اب

هم الجبال فسل عنهم مصادمهم ماذا رأوا منهم في كل مصطدم

أي هم كالجبال في الصلابة والقيام في الحرب حذف أداة التشبيه ووجه الشبه مبالغة

فسل حنينا وسل بدرا وسل أحدا فصول حتف لهم أدهى من الوخم

المصدري البيض حمرا بعد ما وردت من العدى كل مسود من اللمم

والكاتبين بسمر الخط ما تركت ... أقلامهم حرف جسم غير منعجم

ربمالر تزكوط فامز الكتفلر ربما ار طعنه

الخط شجر الرماح وقيل موضع باليمامة [illegible]

معطوف على المصدري والمراد الصحابة رضه عنهم

شاكي السلاح لهم سيما تميزهم ... والورد يمتاز بالسيما عن السلم

[illegible]

تهدي إليك رياح النصر نشرهم ... فتحسب الزهر في الأكمام كل كمي

جمع ريح فاعل تهدي مضاف إلى النصر وهو التأييد وقهر الأعداء والنشر الرائحة الطيبة

جمع كم بكسر الكاف وهو غلاف النور

ربما يكل شجاع من الصحابة [illegible]

كأنهم في ظهور الخيل نبت ربا
من شدة الحزم لا من شدة الحزم

آتلر ارقاسنده آنلر اصیل نبات اولدیغی
شدّت ضبط عزمدن کیم دکل بر حزم

طارت قلوب العدى من بأسهم فرقا
فما تفرق بين البهم والبهم

کوکلی دوشمنلرک شدتندن قورقودن
بلمز حیوان و انسانی دولو قولقلری هم

ومن تكن برسول الله نصرته
إن تلقه الأسد في آجامها تجم

هر کیم رسول حق ایله نصرت ایده کیمه
کورسه ارسلان بیله یاتاغنده زکا اجمه ده هم

[illegible]

ولن ترى من ولي غير منتصر
به ولا عدو غير منقصم

احل امته في حرز ملته
كالليث حل مع الاشبال في اجم

جمع اجمة وهي الغابة والاسد نزل مع اولاده في الغابة حفظا لها عن من يتعرض لها

كم جدلت كلمات الله من جدل
فيه وكم خصم البرهان من خصم

خصم بفتح الفاء ومعناه غلب بالحجة في الخصومة من باب المغالبة

كفاك بالعلم في الأمي معجزة
في الجاهلية والتأديب في اليتم

خدمته بمديح أستقيل به
ذنوب عمر مضى في الشعر والخدم

إذ قلداني ما تخشى عواقبه
كأنني بهما هدي من النعم

اطعت

أطعت غي الصبا في الحالتين وما حصلت إلا على الآثام والندم

فيه ذكر ضرران جيبا

فيا خسارة نفسي في تجارتها لم تشتر الدين بالدنيا ولم تسم

نداء وتعجب فيه التعجب وصيغة التعجب اي ما اخسرها في تجارتها

اي لم تشتر ض لا اخذت بل اخذت الدنيا الدنية بحبه في الآخرة فهي خاسرة

ومن يبع آجلا منه بعاجله يبن له الغبن في بيع وفي سلم

ومن باع ما ينفعه آجلا في الآخرة عاجلا فانه رشد عنه

عطفه على بيع عطف الخاص على العام

متعلق بالخاسرة

ان اتِ ذنبا فما عهدي بمنتقضٍ
من النبي ولا حبلي بمنصرمِ

فان لي ذمةً منه بتسميتي
محمدا وهو اوفى الخلق بالذممِ

ان لم يكن في معادي آخذا بيدي
فضلا والا فقل يا زلة القدمِ

97

حاشاه ان يحرم الراجي مكارمه
او يرجع الجار منه غير محترم

ومنذ الزمت افكاري مدائحه
وجدته لخلاصي خير ملتزم

من المرض وغيرها فان الناظم مفلوج فلما مدح النبي صلى الله عليه وسلم برئ منه

ولن يفوت الغنى منه يدا تربت
ان الحيا ينبت الازهار في الاكم

جمع اكمة وهي الربوة

ولم ترد زهرة الدنيا التي اقتطفت

يداه زهير بما أثنى على هرم

[illegible]

يا أكرم الخلق ما لي من ألوذ به

سواك عند حلول الحادث العمم

ظرف لغو

[illegible]

ولن يضيق رسول الله جاهك بي

إذا الكريم تحلى باسم منتقم

فاعل نعت محذوف

[illegible]

فان من

الفصل العاشر في مناجاة النفس ورجاء الرحمة

فإنّ من جودك الدنيا وضرّتها ومن علومك علم اللوح والقلم

يعني ان الله تعالى اطلع النبي ص على ما كتب القلم في اللوح المحفوظ وعلى علم الاولين والآخرين وهذا رضاه عند الله تعالى سيوطي

يا نفس لا تقنطي من زلة عظمت إنّ الكبائر في الغفران كاللمم

لعلّ رحمة ربي حين يقسمها تأتي على حسب العصيان في القسم

كلمة حسب اذا كانت مجرورة بحرف الجر فالسين مفتوحة والا فهي ساكنة وربما تسكن في ضرورة الشعر على الوجهين

فضلكبله حسنكله [illegible] فيرزكى فنيم

يا رب فاجعل رجائي غير منعكس

يعني لا

لديك واجعل حسابي غير منخرم

اي غير منقطع عنك

باه تحصيل المرجو والمحبوب

اي للمطعونة في عفوك

عن ذنوبي كبيرها وصغيرها

صبر ودارد [illegible] يا لطف [illegible] لطف قيل

والطف بعبدك في الدارين إن له

صبرا متى تدعه الأهوال ينهزم

منهزم ينهزم

علما بالصبيه ... الله ...

لكن ينبغي تطليبه ...

يحفظ صبره ولا يثبت

فبحكم ان ... لطفك

... فيشفع الهلاك

وائذن لسحب صلاة منك دائمة

والصلوة من الله رحمة

على النبي بمنهل ومنسجم

اي بمطر شديد وبمطر غير شديد

والاثار

[illegible]

والآل والصحب ثم التابعين لهم
أهل التقى والنقى والحلم والكرم

أصل أهل قلبت الهاء همزة والهمزة ألفا وقيل أصله أول قلبت الواو ألفا

[illegible]

ما رنّحت عذبات البان ريح صبا
وأطرب العيس حادي العيس بالنغم

جمع عذبة بالذال المعجمة (تحتية)

والطرف أغصان الشجر أي ما حركت ريح الصبا العذبات

العيس الإبل البيض يخالط بياضها شيء من الشقرة
أصلها عُيْس كبيض لما صار جمع أبيض

وأطرب النغمة للشدة أي جعلها ذا طرب وهو صفة نقيض [illegible]

ومراد الناظم من الصلوة المذكورة
سحبا وسأل أنه لطار ما تتم الترنيح
والإطراب المذكورين من تخيلات
الشعراء

وغرض الناظم طلب دوام الصلوة الكثيرة من الله تعالى
على النبي كما في قولنا اللهم صل على محمد وعلى آل
محمد كلما ذكرك الذاكرون وكلما غفل عن ذكرك
الغافلون

المراد التدوام

وعدد أبياتها في بعض النسخ مائة وستون لكن الحق بعض بيتين
أحدهما البيت الذي أوله حتى إذا طلعت وثانيهما البيت الذي
أوله والآل والصحب

[illegible]

تقدم الجاهلون بالنسب   اخر العالمون بالادب

فلهو انه وصف خالقنا   نحت تبت يدا ابي لهب

مسئله

زید زوجه سی هنده انت طالق بوش ـه

عدتی ایچنده ایکنجی تنده و اوچنجی طلاق

بوش ـه ... اوچ طلاق وارمی اولور

بیان اوله نه

الجواب اوچ طلاق ... اولور

... واردر

... علی

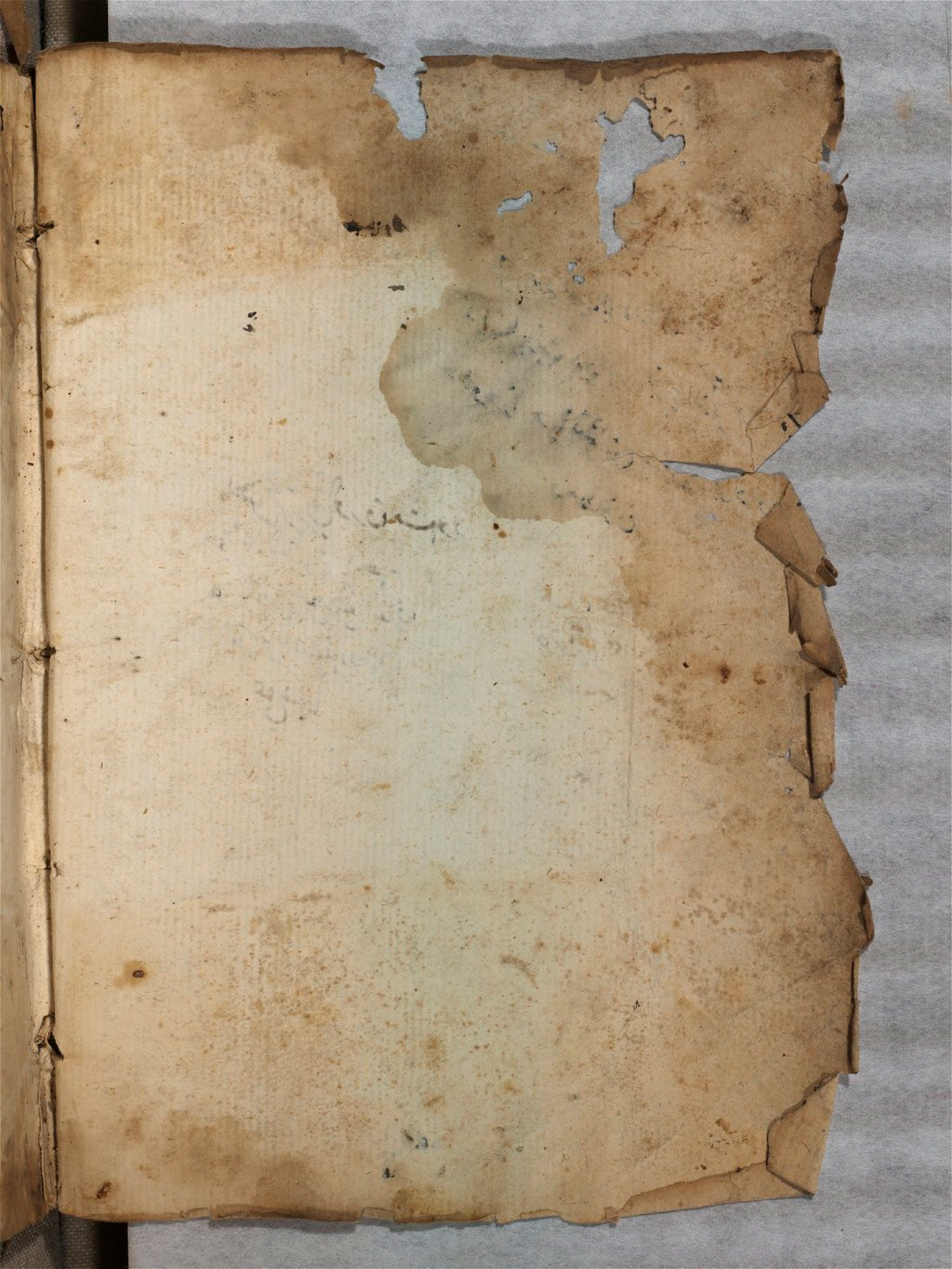
100

لحل المعقود يكتب عليه ورقة منه ورق الزيتون
ويغسل بزيت ويدهن به فرج الذكر وفرج الانثى
وهو هذا ويا تشتش لمتشر يتشر وعواطش
ومطشون

ما هو المحرر في الورق المشهود
حرر على النسق المعهود
ورقمه الفقير محمد بن مصطفى القاضي
بالعسكر المظفر بروم ايلي
عفي عنهما

هذه المحررة عورضت باصلها
حرره الفقير محمد بن محمد القاضي بالعسكر
المنصورة ولاية روم ايلي المحروسة

يعمل بما فيه ان لم يظهر ما ينافيه
وحرره الفقير احمد عفي عنه

7

~~Arab~~

7
~~36~~. DE ~~4~~ ~~26~~ 30

